BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ŞI ARTĂ - ISSN: 2066-0154
aprilie 2017 (Anul IX) Nr. 98 (4/2017)

BOEM@

Live Literature

aprilie 2017 (Anul IX) Nr. 4 (98) - 42 pagini

ISSN 20660154

Apare sub egida **ASPRA**

Asociaţia **S**criitorilor pentru **P**romovarea **R**ealizărilor **A**rtistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galaţi - Editura InfoRapArt

4 / 2017

COLEGIUL DE REDACŢIE

Director: Petre Rău
Redactor-şef online: Mihail Gălăţanu
Redactor şef: Cristian Biru

Redactori: Constantin Oancă, Coriolan Păunescu, Paul Sân-Petru, A.G. Secară, Dimitrie Lupu, Denisa Lepădatu, Maria Ieva, Cristina Roşu

Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Caşu

Colaboratori: Maria Timuc (Bucureşti), Tănase Caraşca (Tulcea), Luca Cipolla (Italia), Dan Verejanu (Chişinău), Melania Cuc (Bistriţa), Petru Jipa (Germania), Corina Petrescu (Satu Mare)

Revista literară BOEMA o puteţi citi şi pe site-ul
www.boema.inforapart.ro
actualizat permanent de: *InfoRapArt*
Email: boema@inforapart.ro, petrerau@yahoo.com
Telefon: **0726 337376, 0740 596225**
ADRESA REDACŢIEI: Str.Regimentul 11 Siret, Nr. 17, Bloc C20, Ap. 42, parter, Galaţi, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: 0726 337376

o În numele libertăţii absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conţinutul materialelor publicate.
o Materialele trimise la redacţie trebuie să fie în format electronic (Word, RTF etc.) şi să conţină diacritice.
o Din respect pentru cititorii noştri, revista nu publică decât în mod excepţional articole apărute anterior în alte publicaţii (inclusiv pe internet).

Literatură şi Artă

DIN CUPRINS

Poezie: **Nicolae Vălăreanu Sârbu** (p.4), **Marian Hotca** (p.8), **Petruş Andrei** (p.15), **Marin Moscu** (p.20), **Dorian Marcoci** (p.24), **Vasile Dan Marchiş** (p.29), **Ludmila Ciobanu** (R. Moldova) (p.32), **Violeta Mihăeş** (p.35), **Mircea Teodor Răduţă** (p.36), **Alensis de Nobilis** (p.37), **Eugenia Rada Ioniţă** (p.39), **Cristian Chiripuci** (p.40)

Proză: **Paul Sân-Petru**: Salamandra casei / Refracţie în fugă (p.3), **Tabita Pop**: Gânduri (p.7), **Lidia Grosu** (R. Moldova): Prin friguri, căldura… (p.18), **Viorel Darie**: La scăldat (p.23), **Maria Tirenescu**: Toamna la mare (p.27), **Renata Verejanu** (R. Moldova): Geniul invizibil (p.30), **Angela Burtea**: Grădina şi bunica (p.32)

Eseu: **Cristian Biru**: Curs minor de metaforă - (VI) (p.5), **Carol Feldman** (Israel): Gânduri răzleţe (p.25)

Cronică de carte: **Dumitru Anghel**: Cum scăpăm de D.N.A. de Mihai Dinu (p.11) / Verbele de Bogdan Boeru (p.12), **Constantin Stancu**: Ionuţ Caragea: Poemul meu de azi… (p.16), **Ionel Necula**: Apocrifele lui Doru Scărlătescu (p.33) / Daniel Corbu - poetul de care se sparg maladiile acestui veac (p.34)

Note de lectură: **Mihai Vintilă**: Cercul poveştilor lui Jenică Chiriac (p.19), **Lucia Pătraşcu**: Jenică Chiriac - Dan, Pricopsitul (p.22)

Cronică de teatru: **Mihaela Rădulescu**: Scenă, spectacol, viaţă… (p.38)

Umor: **Petre Rău**: Trasul pe calculator (p.9)

Eveniment: **Floarea Calenic**: Dublă lansare de carte la Biblioteca judeţeană din Tulcea (p.26)

Meridiane: **Véronique Brient** (Franţa): Versuri în traducerea **Corneliei Bălan Pop** (p.21)

Cărţi: **Redacţia**: Cărţi sosite la redacţie (p.41)

Grafică:
Coperta I: **Duy Huynh** – *Tutt'Art*
Coperta a IV-a: **Tomasz Alen Kopera** – *Artodyssey*
Interior: desene de **Elena Liliana Fluture**

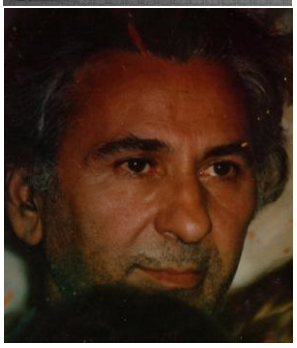

Paul SÂN-PETRU

SALAMANDRA CASEI

Încă de pe când îşi alegea pietrele de pe albia pârâului şi le căra pe poala mai de sus a muntelui lângă săpătura unde urmau să răsară zidurile casei, doctorul vedea adesea, pe timp de ploaie mai ales, o salamandră bântuind iarba şi pământul răscolit. Avea mersul blând şi paşii chirciţi de vremi, purtând în spate poveri de pete galben-triste, „pe semne că i-am stricat cuibul cu şantierul meu…", îşi zicea el, dar n-avea răbdarea, şi cheful mai ales, să-şi mureze hainele sub burniţă doar pentru a-i urmări destinaţia, iar reptila nici vorbă să dea semne că s-ar grăbi. Îşi imagina însă că o vede foarte de departe, cu târâşul ei de la distanţe preistorice şi că de aceea o vedea atât de mică, precum o stea devorată de depărtări, abia clipind la malul rotund al sudului.

Când a mai întâlnit-o odată, şi-a dat seama că nu e tot aceea, după o pată de pe gât care avea formă de potcoavă. A luat-o în mână, iar ea s-a domolit imediat peste căldura palmei ca o mângâiere uitată. Memoria ancestrală a fărâmei de creier parcă-i depăna printr-o comunicare eliptică, toată epoca dinastiei de strămoşi saurieni, fioroşi doar prin proporţia staturii, dar blânzi şi vulnerabili pentru speciile pe care numai ei le-au cunoscut şi cărora n-au reuşit să le supravieţuiască. Teama de ei nici măcar atavică nu mai putea să fie – omul s-a întâlnit doar cu martorii neamului ei, cu fosilele lor vii, iar una dintre el şedea acum în palma unui om, în comunicare, aproape tête-à-tête cu o zare preistorică. Marele îngheţ, marile secete, umezeau ochii acestei salamandre ca pe ai unui invalid de război, ori ca pe ai unui monarhosaur ce ar spune: „Regatul, pentru o glaciaţie?!"

Doctorul puse reptila pe drumul ierbii, nu-şi luă rămas-bun, ştia că ea este salamandra casei şi că are s-o mai vadă la o întâlnire după prima ploaie.

Toamna aceea a fost de o lungă îngăduinţă pentru oi şi capre, bună de păscut frunze de toate culorile şi de isprăvit case începute cu nechibzuinţă. Doctorul n-a mai venit pe-acolo decât în vara următoare, de data asta nu ca salahor laolaltă cu adunătura, ci se afla la el acasă, ca să-şi refacă puterile, să uite de necazurile lui şi ale oamenilor, înfăţişate zi de zi luminii halatului. Aşteptă câteva zile o ploaie, ca să-i apară în cale salamandra; îi era dor de ea, de petele ei galben-trist-prietenoase şi mai ales de comunicarea aceea directă ca o înregistrare magnetică fără sonor, prin cablu mut, de la sursă. Dar cerul rămase pe mai departe în albastrul lui hotărât, iar ziua plecării era pe aproape. Mai privi o dată munţii în potcoavă ai lunii ce răsărea, şi intră în casă, stinse lumina, şi ca să adoarmă mai uşor îşi imagină iarba verde de afară prin care anevoie trece salamandra la cuibul ei, că mai ezită până acolo, că-i urcă pragul în semn de prietenie şi dor. Adormi şi visă că i se clatină casa, că unul dintre puii ei, acolo sub zid, s-a dezvoltat pe tiparul unui strămoş uriaş, reactivându-şi un cromozom uitat şi acum vrea să iasă din cuib cu zidurile casei după el.

Se trezi, aprinse lumina, afară ploua, ploua ca o aşteptare nedefinită.

REFRACŢIE ÎN FUGĂ

Prea mare acuitate a simţului pusă în nasul unui câine atunci când el umblă zăpăcit pe câmp sau prin pădure: ba miroase a dropie, ba a prepeliţă, ba miroase a vulpe, ba a iepure, şi el torturat de olfacţii începe zeci de drumuri şi nu le mai termină ca şi cum l-ar striga cineva din trei în trei secunde din direcţii diferite. Dacă mirosul ar fi în ochi, i-ar închide, dar aşa, rămâne cu simţul mereu descoperit oricărei adieri colorate halucinându-l cu tot felul de imagini zoomorfe. Dar aşa, el este obiectul unei permanente agresiuni multicardinale pe poteca prea subţire a unui singur simţ, şi asta îl chinuie; descoperă în tufă ceva în loc de altceva, dar în faţa stăpânului se face că aceea a vrut să descopere (ştie că de dragul puştii el vânează orice), mai ştie că un câine, fie el şi de vânătoare, nu se prea laudă cu vederea, oricum, poate măcar cu urechile, dacă nu i-ar fi tot bufnit în ele praful de puşcă prea zelos şi prea de aproape toată vara…şi dacă n-ar mai fi şi foşnetul broaştei de pădure şi cel al conului rostogolit şi-atâtea altele pe care, cum să le mai deosebeşti şi cum, aşa de repede să ştii ce ai de făcut în secunda următoare?

„Ia! Bate vântul sau se mişcă ceva la umbra aceea?…Nu-i nimic dacă nu-i un bursuc…A, uite, doi iepuri!…"

Câinele şi-a relaxat urechile, mirosul nu-i mai ajungea până la spoveditul sub poala creierului, dacă nu i-a scăpat din ochi pe speriaţii fugari înseamnă că-i alerga egal pe amândoi, dar până când aşa? Îi privea cu ochi de fugă când pe unul, când pe celălalt - atât cât au sprintat ei aproape înjugaţi - apoi despărţirea lor într-o parte şi în alta, prefăcută într-un triunghi ameninţător, atingând pieptul câinelui cu vârful cel mai ascuţit, despicându-l în lung, picioarele drepte despărţindu-i-le de cele stângi, un ochi pentru unele, un altul pentru celelalte, să le poată conduce-n asalt.

Două jumătăţi de câine alergau acum după tot atâţia iepuri, încrucişându-şi fuga de nu mai ştiai care-i câinele drept şi care-i cel stâng…şi doar când unul din iepuri a sărit într-o fântână am putut să mai văd un câine care alerga după un iepure.

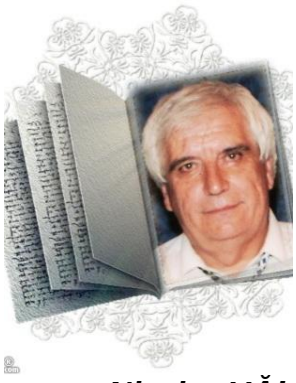

Nicolae VĂLĂREANU SÂRBU

Doamnă

Am scris pe file brodate cu iubire
cuvinte caligrafiate-n poezie,
sunt pentru tine doamnă, la venire
dar grije ai, să nu fie târzie.

În vara asta leneşe şi caldă
nimic nu este foarte important,
norii grei în apa lor se scaldă,
visul nostru-i plin şi eclatant.

Vin anii grei de brumă şi de ger
când viaţa trece-n grabă fără tihnă
iar timpul nostru-i pasager
şi nesfârşitu-i pace-n odihnă.

Mă strâng în carte din poeme
nu mai aştept niciun răspuns,
aş vrea de poţi cât este vreme
cu mir pe frunte să fiu uns.

La masa mea de scris de-acasă,
o lume de tăcere mă îndeamnă
fără nicio nuntire de mireasă,
să te iubesc frumoasă doamnă!

Lasă urme ca pe zăpadă

e somn,
o linişte de miere se cuibăreşte în simţuri

Va avea în genunchi puterea,
voinţa inimii de a se ridica din nou
să îmbrâncească pe scări tot ce s-a întâmplat?
Nu ştii ce izvoare mai sunt, dar sunt.

Cu pinteni la picioare zilele aleargă, se duc
nu poţi să le împiedici decât să ţii pasul.

De chihlimbar ochii ei se conturau în fulger
ce scapără fără să atingă,
lasă urme ca pe zăpadă.

Nu sunt atras de genele false
vreau sub mătasea moale să pipăi sânii
între şoapte care vibrează pe corzi.

Unde răsare soarele
caii dimineţii aşteaptă să fie călăriţi de magi.

Lumină,
în ce spirală să mă înalţ
ca să mă întrec cu ei?

Curg mai mult mânii decâ iubiri

Nu se mai câştigă la noroc
unde zăvoarele trase, au în spate calcule binare,

după orice întâmplare nimic nu-i previzibil
curg mai mult mânii decâ iubiri.

Se defrişează de înţelegere orice teamă
şi alţii învăluie giuvaiere în umbre.

Este o formă ascunsă ce prinde rădăcini,
o sincopă ajunsă la sânge.

Unde nimeni nu vorbeşte
tăcerea orbecăie prin întuneric,
o şoaptă tot scapă pe la colţuri

şi se preia din gură-n gură.

O întrebare naşte altă întrebare,
o lipsă de răspuns aduce suspiciune continuă.

Întunericul nu se dezminte

Cine-şi poate explica
existenţa ruptă din desfăşurarea ciclică
ce se reia în alte forme neştiute?

Mai aproape decât cuvântul este lumina sa
interioară
cu aromă de busuioc de care se tem porţile
iadului
şi se închid fără voie,

în lumea de dincolo
unde există aceeaşi dihotomie.

Întunericul nu se dezminte, se ţine după oameni
nimeni nu este ferit de întâmplări,
prevederea trebuie să fie ca o rugăciune.

Se pun întrebări, se fac multiple analize,
se caută mereu certitudini
şi ele devin relative,

chiar şi-n lucruri ciudate apare un semn,
nicio posibilitate nu se pierde
deşi par de nedescifrat,
se-mbracă-n forme care revoluţionează.

Tăcerea se înveleşte în fibre de in

În inima ei zvâcnind la suprafaţă
sângele străluceşte ca o zmeură coaptă
strivită în palmă.

Trupul tămăduit de aşteptare
se-nfruptă din aceeaşi pradă,

înlăuntru este o risipire de iubire
sub pielea fierbinte de miere.

Tăcerea se înveleşte în fibre de in
într-o ţesătură subţire de lumină,

altă nemărginire nu mai încape
în pieptul ei cu miros de mirodenii.

Un zvon de neuitare îşi întinde tentaculele
dincolo de ce înseamnă contur
pe văile pădurilor nopţii.

Cristian BIRU

Curs minor de metaforă – (VI)

Dacă Eminescu ar fi ascultat aceste reguli nu ar mai fi realizat o capodoperă. Metafora înseamnă în primul rând libertate. Poate nu întâmplător marii scriitori au fost şi mari dizidenţi. E un subiect foarte discutabil. Sunt scriitori care s-au realizat în regimuri totalitariste. Mulţi au colaborat cu puterea comunistă, poate unii dintre marii noştri poeţi au plătit tributul cenzurii şi au scris poezii muncitoreşti, patriotice, o maculatură dedicată regimului comunist.

Creaţia însă presupune un efort de maximă libertate, o libertate plenară. Creaţia nu se poate împărţi cu altcineva. Metafora este liberă prin excelenţă. Poetul este singur şi liber în faţa inspiraţiei. Să presupunem că un critic de notorietate, de o importanţă culturală recunoscută vine la urechea poetului şi-i dă sfaturi pentru o a realiza o capodoperă. Poetul nu trebuie să le asculte, sau dacă le ascultă, să nu ţină seama de ele. Poetul se află întotdeauna într-o formă de paranoia e adevărat, dar o paranoia creatoare, pozitivă. Din fericire Eminescu nu a urmat teoria capodoperei maioresciene. Teoria capodoperei în literatura română începe cu Maiorescu, continuă cu Mihail Dragomirescu care a fost elevul lui Maiorescu şi care a realizat chiar un tratat estetic numit "Teoria capodoperei", şi a fost continuată de George Călinescu, el însuşi elev al lui Mihail Dragomirescu influenţat decisiv de teoria operei supreme. Un alt continuator al teoriei a fost elevul lui George Călinescu, Adrian Marino care a realizat un studiu despre istoria ideii de literatură de la apariţia termenului până azi, bazat tot pe teoria capodoperei. Sentimentul estetic şi capodopera au realizat o tendinţă în critica literară până când a apărut Eugen Lovinescu care a spus că e interesant ceea ce se spune despre capodoperă dar ea nu există, în realitate există doar lectura cititorului care e diferită de la cititor la cititor şi de la timp la timp. Opera literară vrând-nevrând ţine seama de spiritul veacului şi are timpul ei. Dacă opera are o valoare estetică, valoarea ei nu este statică, ci este relativă, în timp petrecându-se ceea ce Lovinescu numeşte fenomenul mutaţiei valorii estetice. Teoriile literare au nevoie de mediul lor cultural ca să fie înţelese. Un profesor de estetică american a încercat să explice studenţilor săi ce înseamnă pentru europeni sentimentul estetic şi mai ales ce înseamnă catharsis şi şi-a dat seama că după cursurile lui studenţii americani nu rămân cu mai nimic. Ce este catharsisul? Şi la ce foloseşte el? Ce înseamnă sentiment estetic? Dacă există sentimente estetice sau altfel de sentimente decât sentimentele obişnuite, sentimente comunicate de opera literară, înseamnă că e nevoie de o altă psihologie pentru înţelegerea valorilor estetice în artă. Dabney Townsend în "Introducere în estetică" explică diferenţele majore de gândire dintre cultura americană şi cea europeană. Europenii discută de veacuri despre nişte fantome, iar fantomele nu există. Europenii discută de veacuri despre sentimente estetice iar sentimentele estetice nu există. Europenilor le place să discute savant şi inteligent despre inexistent. Nimeni nu poate să-i înţeleagă decât europenii. Pentru a-i face pe studenţii americani să reţină ceva despre catharsis, Dabney Townsend a folosit metafora efectului de ceaţă. Când se discută despre catharsis se discută despre ceva asemănător cu efectul de ceaţă pe care-l au marinarii la întâlnirea unui nou continent. După o călătorie îndelungată pe mare, plină de primejdii, după o aşteptare la limita zadarnicului, în momentul în care întâlnesc incredibil un nou continent, acel nou continent îşi dezvăluie viul într-un efect de ceaţă, într-o altă atmosferă între cer şi pământ, ca şi cum s-ar pătrunde într-o altă lume.

Din păcate pentru cei care consideră lectura unei poezii un lucru oarecare, sau din fericire pentru cei care iau lectura în serios şi fac din lectură un mod de viaţă, e nevoie de lecţia sentimentelor estetice şi de lecţia tragediei pentru a analiza "Mai am un singur dor", simpla poezie eminesciană, capodopera unui geniu deasupra curentelor literare şi cu mult deasupra scriitorilor contemporani. Pentru un dram de aur liric, se consumă lectura unui munte de cărţi. Dacă ne-am imagina scriitorii o specie de păsări obişnuite cu zborurile la altitudine, oricât s-ar înălţa un scriitor, pur şi simplu pe Eminescu nu-l poate atinge, pentru că Eminescu ne priveşte din alt cer. Noi nu am avut o literatură de curte care să glorifice aristocraţia şi regele. Am avut o poezie oficială a lui Alecsandri, care recunoaşte c-a fost depăşit de geniul eminescian. "E unul care scrie mai bine decât mine, cu atât mai bine ţării şi lui cu atât mai bine. "Nu am avut un Nicholas Boileau care să explice într-o "L'art poétique" ce înseamnă gustul clasic, limbajul elevat dedicat unui public rafinat, educat, cu un orizont de aşteptare pregătit. Un estetician care să ceară o unitate de timp, de spaţiu şi o unitate tematică. Într-o operă clasică totul se consumă în aceeaşi zi şi în acelaşi loc astfel încât, construcţia operei să fie clară, apolinică, înălţându-se ca o teorie a luminii, centrată pe un personaj devotat regelui, al cărui eroism şi sacrificiu pot atinge o fărâmă de divinitate, sublimul. Nu am avut un Victor Hugo care să răstoarne toate dogmele clasice în favoarea unei noi estetici, a unei noi opere, libere în care limbajul se modifică după chipul şi asemănarea mizerabililor, al oamenilor străzii, al cerşetorilor şi al personajelor groteşti care în umilinţa lor pot fi mai regi decât regii. Dacă opera clasică se consumă într-un singur spaţiu, într-un singur loc şi are o singură temă, opera romantică se poate consuma nu într-un spaţiu anumit sau mai multe, ci în mai multe lumi, într-o infinitate de spaţii, iar eroul romantic poate vieţui în acelaşi timp în mai multe epoci. Cum? Foarte simplu, prin metempsihoză. Metempsihoza, complexul Sărmanului Dionys care ar fi putut vieţui fericit şi nemuritor, alături de iubirea lui absolută, alături de care în fiecare seară ar fi avut acelaşi vis de fericire. Imaginaţi-vă doi îndrăgostiţi care au în aceeaşi noapte acelaşi vis de fericire, doi îndrăgostiţi care sunt fericiţi în timpul zilei, în lumea imediată, şi la fel de fericiţi în timpul noptii, în lumea visului, în care trăiesc aceeaşi realitate. Puterea "Sărmanului Dionys" este colosală, el poate modifica peisajul în care trăieşte, se înconjoară cu păduri de nepătruns, trăieşte într-un castel alături de iubirea lui şi pentru că nu este mulţumit cu un singur soare pe cer, ridică un al doilea în văzduh, ca într-un decor SF. Are doi aştri pe cer, dar asta nu-i de ajuns pentru el. Vrea să cunoască totul şi intră pe o poartă interzisă a universului, deschide

(continuare în pag. 6)

(urmare din pag. 5)

o domă. În momentul acela Sărmanul Dyonis e pierdut şi cade prin metempsihoză în negura timpului ca un fluture în noapte după ce şi-a piedut aripile şi devine un călugăr flămând din altă epocă, din alte vremuri care a avut un simplu vis de iubire.

Un profesor francez de istoria poeziei, Adolphe Hypollite Taine scrie undeva în studiile sale care e diferenţa dintre clasici şi romantici. Pentru a explica studenților săi această diferenţă folosește situaţia limită a unei simple plimbări prin parcul regal. Situaţia limită este un soi de capcană care clarifică toate însuşirile vânatului, pentru că fiecare vânat are capcana lui. În cazul nostru vânatul este personajul clasic şi personajul romantic. Cei doi sunt puşi să meargă printr-un parc şi dintr-un motiv sau altul iubita le moare în braţe. Ca un medic naturalist Taine notează reacţiile celor două personaje inventariindu-le cu grijă în fişa personajului, cum notează medicul în fişa de internare. Să presupunem că-l urmăm pe clasic la plimbarea în parc până la momentul când îi moare iubita în braţe. În primul rând clasicul ca un exemplu de om sănătos, un om care ştie să-şi conducă semenii, iese la plimbare dimineaţa respirând aerul curat al grădinii sale geometrice, îngrijite cu atenţie. Simte că pătrunde într-o atmosferă apolinică, iar mersul său este luminos. Fiinţa sa îşi ia consistenţă cum îşi ia lumina consistenţă din mişcare. La un moment dat se aşează pe o bancă şi îi moare iubita în braţe. O furtună sufletească îi zguduie rădăcinile fiinţei, se simte pierdut şi rupt din această lume, dar îşi controlează atât de bine sentimentele, încât nu lasă să se vadă nimic în afară. Stă pe bancă cu iubita în braţe ca o statuie a durerii, dar tabloul este sublim. Omul care stăpâneşte pasiunile, furtunile sufleteşti, omul care nu-şi pierde niciodată rădăcinile, acesta este personajul clasic. Să urmăm personajul romantic în plimbarea sa. Romanticul nu suportă lumina soarelui, este dyonisiac prin excelenţă. Lui îi place să iasă la plimbare noaptea, dar nu suportă de asemenea nici grădinile prea îngrijite, ci mediile sălbatice. Fiind un revoluţionar, un mizerabil în sensul lui Victor Hugo, romanticul bombardează parcul geometric al regelui, îi dă foc cum au dat revoluţionarii de la 1797 foc Parisului şi cum au dărâmat Bastilia. Abia după ce transformă parcul în ruină, romanticul iese la plimbare, ajunge pe bancă şi-i moare iubita în braţe. Durerea îl transformă într-un urlet care se îndreaptă ca o lance spre lună. Se dă cu capul de pământ, îşi smulge părul din cap, înnebuneşte pur şi simplu, rătăceşte prin lume cu minţile pierdute, este un personaj romantic.

Eminescu mărturiseşte că a fost şi va fi un romantic, istoria literară îl percepe altfel, ca pe un clasic al literaturii, un geniu fără de care nu se poate concepe literatura română, un romantic prin teme şi un părinte al modernităţii culturii române, un scriitor monumental nu prin singura carte de versuri pe care i-a publicat-o Maiorescu, ci prin profunzimea intelectualităţii pe care i-au descoperit-o chiar manuscrisele sale, un scriitor care a lăsat în urmă un deşert al complexelor literare pe care foarte puţini dintre scriitorii contemporani reuşesc să-l străbată.

Unul dintre marii beduini ai acestui deşert este Bacovia, un poet bântuit de complexul pastelelor eminesciene. Eminescu a creat nişte spaţii lirice mirifice, nişte peisaje metafizice, paradisiace, nişte geografii ale imposibilului, cum este chiar peisajul în care Eminescu vrea să moară, un peisaj maritim, în apropierea căruia se înalţă munţi acoperiţi de codri sălbatici. E suficient să-mi amintesc de "Lacul", un lac albastru limpede, încărcat de nuferi galbeni, un peisaj al culorilor imperiale. Peisaje cosmice, teribile cum este peisajul de început de lume, în care fiinţa abia se desprinde de nefiinţă, abia se desprinde cosmosul de haos şi Eminescu reuşeşte să surprindă prima răsuflare a lumii, primul punct de lumină. Este foarte greu să depăşeşti asemenea peisaje, este aproape imposibil. Şi totuşi Bacovia reuşeşte să le depăşească dând altceva, propunând o altă dimensiune. Se comportă ca un pictor care intră într-o expoziţie a unui confrate de breaslă, admiră tablourile, este surprins de fineţea detaliilor lirice şi într-o criză de nervi aruncă o căldare de culoare peste ele, acoperind totul în pastă, incendiind în violet spaţiul ca în "Amurg de toamnă". Totul devine violet, un violet care, pătrunde în substanţa lucrurilor, astfel încât fantasticul se declanşează în mod natural şi printre trecătorii obişnuiţi apar voievozi în odăjdii violete, fiinţe din alte timpuri care poate nici nu au existat decât în imaginaţia unui scriitor. Se petrece însă ceva absolut neobişnuit, poezia se concentrează pe spaţii anti-poetice, cum sunt garnizoana, abatorul, parcu-rile devastate cu urme de sânge, cimitirul. Poate nu este un şoc pentru poezia contemporană care se chinuieşte să iasă din şocurile spitalului de urgenţă, dar pentru epoca lui Bacovia a fost şocant, dar şocul nu a fost o căutare în sine, o căutare a nimicului. Deşi şocant şi fără ieşire spaţiul are totusi sensibilitatea lui, o notă personală. Mă gândesc la poezia "Decor" pe care o ştiu pe de rost, pentru c-am simţit-o ca pe o grafică lirică, ca pe un desen în creion executat de un maestru. "Copacii albi, copacii negri, stau goi în parcul solitar. Decor de doliu funerar. Copacii albi, copacii negri. În parc regretele plâng iar... Cu pene albe, pene negre, o pasăre cu glas amar străbate parcul solitar, cu pene albe, pene negre. În parc fantomele apar... Şi frunze albe, frunze negre, copacii albi, copacii negri şi pene albe, pene negre Decor de doliu funerar. În parc ninsoarea cade iar..." Poate pentru unii este o simplă poezie, pentru mine este însă e o poezie cu totul şi cu totul neobişnuită. În momentul când peisajul prinde viată, când silueta păsării cu glas amar apare în cadru, pur şi simplu se petrece un efect cinematografic de clar-obscur, ca şi cum imaginile nu au fost trase bine şi s-au suprapus două peisaje paralele, unul al lucrurilor şi unul al substanţelor, unul al realităţii şi unul al durerii; de durere, peisajul devine un decor funerar şi lucrurile nu se văd bine de lacrimi. O pasăre cu glas amar este metafora unei dureri nemaiîntâlnite în literatura română. Foarte greu găseşti o metaforă atât de originală. Originalitatea nu are grad de comparaţie, dar dacă originalitatea ar fi un munte, muntele acesta nu ar fi la fel de înalt pentru toată lumea. Bacovia ştie să urce cele mai abrupte creste ale modernităţii. Teoretic manualul îl priveşte ca pe un simbolist, în realitate toate nuanţele modernităţii se regăsesc în poezia lui. Ca un pictor expresionist Bacovia poate realiza un pastel aruncând pe pânză direct din cuţit pastă de culoare, straturile de culoare suprapunându-se unele peste altele crăpând, lăsând vederii cele mai subtile aspecte ale existenţei. Sentimentele lirice

(continuare în pag. 7)

(urmare din pag. 6)

bacoviene sunt nişte prezenţe absolut insolite în poezie. Dacă Eminescu este trist şi melancolic, ironic, sarcastic, furios, neliniştit şi totuşi senin, Bacovia este depresiv, nevrotic, anxios şi dominat de spleen. Delirul, nevroza, angoasa devin sentimente lirice în poezia lui Bacovia. Sunt filozofi care au explicat angoasa în tratate filosofice. Julien Kierkegaard a scris o carte despre "Conceptul de neliniş-te", a teoretizat, a demonstrat, a venit cu exemple biblice şi angoasa ca sentiment a rămas încontinuare ambiguă. Ba-covia scrie o poezie şi clarifică conceptul mai bine. În "Nevroză" Bacovia ne invită într-un spaţiu fantastic, fără ieşire pentru că ninge catastrofic şi realitatea este înnecată în alb. Nu se poate evada din acest spaţiu metafizic, iubita cântă la clavir şi poetul o ascultă uşor nedumerit, realizând că iubita sa cântă de fapt un marş funebru. Deodată feme-ia izbucneşte în lacrimi şi cade pe clape. S-a întâmplat ceva, s-a rupt ceva în fiinţa ei, Bacovia a fost acolo şi a surprins momentul acesta ca un fotograf din viitor care fotografiază fiinţele pe dinlăuntru, poate chiar el este cel care i-a răsfirat pletele neputincios. Dinlăuntru realitatea se vede ciudat, târgul stă ca o persoană întunecată şi ninge ca-ntru-un cimitir, iar refrenul spune că această ninsoare niciodată nu se va sfârşi. Scena este fin realizată, ca un cadru de film psihologic modern. Comunicarea în cuplu este afectată sever până la limita nebuniei. "Afară ninge prăpădind, iubita cântă la clavir şi târgul stă întunecat de parcă ninge în cimitir. Iubita cânt-un marş funebru, iar eu nedumerit mă mir, de ce să cânte-un marş funebru şi ninge ca-ntr-un cimitir. Ea plânge şi-a căzut pe clape şi geme greu ca în delir în dezacord clavirul moare şi ninge ca-ntr-un cimtir. Şi plâng şi eu şi tremurând, pe umeri pletele-i resfir. Afară târgul stă pustiu şi ninge ca-ntr-un cimitir." Există o matematică a acestei poezii pe care foarte puţini au sesizat-o, ca un matematician al muzicii interioare, poetul recită sacadat calm, fără să se grăbească, aseme-nea unui tenor care se sprijină în poză cu o mână în pian privind lucid notele partiturii. Avem melodia parcului alb şi negru, peisajul păsării cu glas amar înotând în alb şi negru urmată ca o umbră de luciditatea şi poza poetului "în parc regretele plâng iar", "în parc fanto-mele apar", "în parc nin-soarea cade iar", "şi ninge ca-ntr-un cimitir". E ca şi cum aş scrie aceeaşi poezie pe alte note, aceeaşi partitură, aceeaşi obsesie în valuri diferite. Bacovia - o pasăre cu glas amar în văzduhul clar-obscur al poeziei româneşti, contemporane.

(va urma)

PROZA

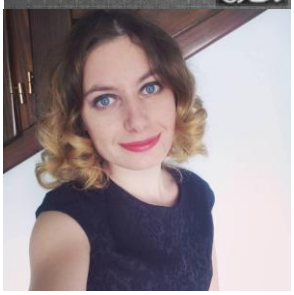

Tabita POP

Gânduri

Dragă inimă, baţi neplictisită în trupul meu în-conjurat de suflete.

Vibrezi când întâlneşti respiraţii comune care te încălzesc cu suflul lor colorat şi te îmbujorezi. Simţi fiecare emoţie la cel mai înalt nivel, iar în acel moment decizi să fii liberă, să baţi aşa cum vrei tu.

Dragă inimă, spune-mi cum faci asta?

Locuieşti în centrul universului meu încălzind totul. Mă faci să trăiesc, să zâmbesc, să râd şi să iubesc. Mă faci să fiu frumoasă, naivă, femeie şi obosită odată cu tine.

Vibrezi în tot universul punându-mi deseori zâmbete spontane pe buze şi neobosită mă faci să... să fiu... şi să iubesc.

*

Om drag, e aşa bine când te privesc, dincolo de ochi, de lacrimi şi clipitul plăpând.

Mi-e de-ajuns să te privesc şi îţi simt deja bătăile inimii, te simt în viaţă, dincolo de lacrimi, de mişcarea timidă a buzelor, tremurul mâinii stângi atunci când o duci la nas şi de pulsul grăbit.

Închid ochii şi sufăr alături de tine, mă bucur atunci când te văd fericit şi iubesc împreună cu tine.

Oameni dragi, e aşa bine când vă privesc, din-colo de ochi, de lacrimile ascunse şi clipitul plă-pând; dincolo de expresii, gesturi şi carne, sunteţi un univers complex care transmite emoţii, mi-e de-ajuns să vă privesc şi vă simt deja bătăile inimii.

*

Suflete, urcă pe munţi şi coboară în văi, străba-te păduri neumblate şi bea apă din izvoare de cris-tal.

Simte aerul rece. Lasă-l să-ţi pătrundă în fiecare cămară îmbâcsită. Aerisește-te, umple-te, iubește-te!

Mai dă-ţi o şansă şi încă una. Nu te abandona în eşec şi iubi în succes. Iubește-te tot timpul!

Eşti aşezat cu un scop în acest trup de carne, dă-i sens, înfrumusețează-l!

Bea apă din izvoare de cristal şi lasă-ţi trupul să fie botezat în ea.

Aerisește-te, umple-te, iubește-te! Unește-te cu cerul, suflet aşezat în trupul ştiut de veacuri. Învață-l să fie viu, dă-i sens, înfrumusețează-l!

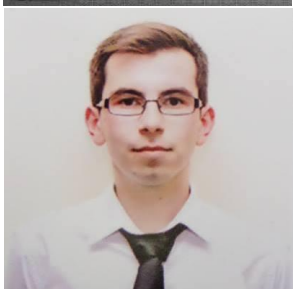

Marian HOTCA

poem de primăvară

sunt difuz ca o certitudine
stingheră undeva între gândurile mototolite
și uneori îmi pare că niciodată
n-am simțit ploaia
cum numără dincolo
ultimele temeri
înfipte în leziunile încă vii
ale nașterii mele

mă doare substanța
în această primăvară fără îngeri
și-n duh înmugurește
liturghia singurătății
o traumă tardivă ce-mi crucifică tăcerea
atât de mucedă

poem în ruină

un fluture singuratic
trezit în galbenul jertfit
se zbate
în scâncetul primăverii

cu același ochi
lipsit de culoare
îmbrățișez lumina
atârnând în păcat

și cum aș putea oare
ruina din mine
s-o împart
infinitului tot

alt poem

un suflet confiat
în carnea pierdută
ultima suferință
cheltuită în folosul
unui cuvânt

timp

aproape aș zice
că mă doare lumina
tulburat
de faptul că
mai exist

și timpul viscolit
între atâtea anotimpuri
a început să plângă
azi dintr-un țurțure

poem

a început
să-mi placă
trecerea aceasta ambiguă
prin creație
verticalele de lumină
ambalate în iluziile de la începutul lumii
mi-au zdrobit vertebrele
și-acum aștept
undeva
într-o prăpastie de suflet
o altă reciclare
poate mai
bună

cor

ultima strofă din acest poem nescris
am mototolit-o
până a rămas
un cor de fluturi
cântându-și tăcerea

existență

trec dintr-un vis în altul
cu bezna pe beznă călcând
aducându-mi aminte
de fiecare gest
al iernilor prefăcute în praf

picioarele înghețate prin stații de autobus
se înălțau ca niște aripi
grele de sudoare

și undeva printre
învechitele spasme
lumina a început să mă doară acut

mi-am rostogolit visul
(așa cum faci un bulgăre de zăpadă)
și uite s-a întâmplat
că mai exist

ploaie

tristețea ploii căzând
îmi lărgește
golul existenței

punctul semnului de întrebare
apasă timpul ce a trecut

trăiesc în rana
pictată cu sfială
de cel mai greu strop de ploaie

și mâinile mele ca aripi de sare
miros a vânt
de parcă
m-aș fi înălțat
dincolo de umbra
îngerilor apuși

Petre RĂU

Trasul pe calculator

Mare drăcie internetul ăsta! M-a făcut să depind de intimitatea sa virtuală chiar şi atunci când mă retrag în intimitatea mea reală la toaletă.

Când mi-am început cariera, tocmai mă trezisem dintr-un coşmar lung, legat de adolescenţa mea întârziat calculată. Fiind luat pe nepregătite, mi-am început producţia cu un preambul scurt, scris pe calculator şi bine dedublat de stângăcia începătorului, după care mi-am cerut scuze şi am intrat cu mai mult curaj direct în circuitele finale ale computerului.

De aici s-au tras mai toate necazurile care au urmat. De la ştiinţa asta deşteaptă a calculatoarelor! Pe vremea adolescenţei mele se numeau maşini de calcul, azi nu mai ştiu cum naiba se mai cheamă, că există o groază de pseudonime. Pe vremea aceea făceam programe, azi se zice că faci soft, adică ceva moale (chestia asta nu-mi place deloc!). Pe atunci plantam fel şi fel de sârme subţirele în fel şi fel de cutiuţe. Azi cică le zice hard, adică tare că, deh, cică între timp s-ar mai fi întărit sârmuliţele alea. Pe atunci lucram cu o groază de cutiuţe negre în care băgam, claie peste grămadă, tot felul de chestii ciudate şi scoteam rezultatele, pe care apoi le rotunjea şeful şi le dădea pe la care şi cum solicita. Astăzi cutiuţa se numeşte box, de-ţi vine s-o iei la pumni nu alta, au apărut tot felul de vrăjeli, spoieli şi boieli, iar rezultatele sunt din ce în ce mai colorate.

De aici, cum vă spuneam, mi s-au tras toate belelele de mai târziu. Că, na, m-a pus dracu' să trag tare cu calculatorul. Dependenţa mea de drăcia asta a devenit şi mai şi când am descoperit laptop-ul, un fel de geantă diplomat puţin mai mică, în care, în afară de pacheţel, puteai să bagi aproape orice. Îl purtam cu mine pe oriunde mergeam. Într-o zi, pe când plecam într-o vacanţă, nevastă-mea m-a apostrofat rău de tot cu poşeta ei peste ceafă - cam prea grea pentru silueta ei - că în loc să iau copilul în braţe l-am pus în portbagaj, iar în braţe mi-am pus laptop-ul. Atât de dependent am devenit de această sculă fistichie, că şi pe vremea când eram şomer îi spuneam copilului că nu are voie la calculator, că "Nu umbla! Tata are mult de lucru!".

Dependenţa mea s-a stabilizat definitiv la forma maximă abia atunci când am pătruns, plin de optimism, în epoca internetului. Din cauza ăstuia am ajuns să nu mai ştiu să scriu pe hârtie şi să expediez scrisori prin poşta clasică (o mai fi existând oare serviciul ăsta?), că fac totul pe email! Când îi dau cuiva adresa mea, se uită cam urât la mine şi mă întreabă suspicios: Bă, ce dracu', te-ai mutat la coadă de maimuţă punct ro?!

Într-adevăr, azi se poartă în draci coada asta de maimuţă, mai ceva ca blăniţa de vulpe pictată manual de

Versace. Fiecare şi-o pune pe unde apucă, încă de la naştere: în faţă, în spate, pe dinainte, pe dinapoi... Când dai peste un naş de botez, acesta te întreabă îndată: ce nume vrei să-i punem mititelului după coada de maimuţă? Se poartă, e la modă rău de tot drăcia asta, atârnă atât de frumos coada de maimuţă, de ţi-e mai mare dragul! M-a întrebat unul că de ce port coada asta după mine şi i-am spus: Ca să nu mă termin repede!

Din cauza cozii ăsteia de maimuţă am ajuns să fiu atât de dependent de scrisul pe calculator, încât, după fiecare punct, pun automat ro sau com. Când nu vreau să uit ceva anume, îmi trimit un email şi când ajung acasă, îl aştept (de obicei ajung înaintea lui), îl citesc şi apoi mă întind oleacă pe chat să mă liniştesc. Nevastă-mea, când vine acasă, s-a dezobişnuit să mă mai întrebe dacă n-am uitat iar să iau pâine, că eu nici n-am apucat să-mi citesc toate emailurile, s-a şi făcut noapte şi-i închis.

În casă la mine a început să cam miroase a hoit, că nu mai am timp să fac curăţenie decât pe internet. În oraş nu mai ies decât pe internet. Am multe conturi pe internet şi niciunul la bancă. Nu mă uit niciodată pe fereastră să văd cum e vremea, că aflu imediat de pe www.vremea.ro.

Căţelul lui nevastă-mea e tare mândru că are şi el pagină personală pe internet. Dar eu ştiu pe unul de la ţară care i-a făcut găinii lui moţate un site personal, iar asta, găina, în loc să-şi numere ouăle, acum se întreţine toată ziua cu Adrian Năstase pe blog. Nu mi-a trecut prin minte să-l fi întrebat pe prietenul meu ce sex are găina lui!

Mă trezesc deseori pe la 3 noaptea şi, în drumul meu hotărât de la baie la pat, mai verific încă o dată dacă cineva mi-a trimis vreun spam. Când

(continuare în pag. 10)

(urmare din pag. 9)

cade curentul şi nu-mi merge drăcia asta de calculator, e jale mare în casă. Am avut o iubită virtuală care m-a părăsit pentru unul care avea viteză mai mare şi nu făcea mofturi când îl invita pe chat după două noaptea. Pe noul meu buletin mi-am trecut adresa de email, că pe aia poştală n-o mai ştiu.

Atât de dependent sunt de internet, încât atunci când stau la masă fac un upload scurt, iar când mă duc la WC fac un download, tot scurt. Nu mai am timp nici pentru gârâitul meu clasic care, pe vremuri, îngâna atât de frumos discul sistem. Mai nou, primarul nostru, din pudoare şi respect, a scris pe toate WC-urile publice www. Prietenii mei, când mă întâlnesc, mă întreabă: Tu ce www foloseşti? De, www, prietenii ştiu de ce!

Mobila mea e permanent în reînnoire. Mi-am achiziţionat chiar ieri un scaun ergonomic cu rotile pentru camera mea web, în care n-are voie nevastă-mea, dotat cu mouse şi tastatură, iar masa de bucătărie are tv-tuner înglobat şi patru porturi usb.

Cu nevastă-mea mă întâlnesc, cel mai des, nu în pat, ci pe chat. Şi trebuie să recunosc, mă bate rău de tot cu viteza ei la dublu-click. Acolo, pe chat, mă ţine de vorbă cât vrea ea. Orice dispoziţie mi-o dă numai prin Buzz, pe chat, şi reuşeşte să-mi producă imediat indispoziţie, chiar din primele trei cuvinte prescurtate (că aşa se poartă pe chat). Mi-o spune de-a dreptul, pe fond gri închis, şi numai în direct, cam ca la Dan Diaconescu Direct, că n-apuc niciodată să citesc tot, darămite să mai şi răspund. Mereu aflu ultimul că noua ei coafură e de anul trecut. Şi mereu îmi dă un Beep când apuc să merg la culcare şi-mi spune: ”Laptopul nu are voie în pat!”

De multe ori nevastă-mea m-a supărat rău de tot. Motiv pentru care am şi pârât-o de îndată soacră-mi când am descoperit că folosea ecranul calculatorului meu pe post de oglindă. Ba, mai mult, de două ori mi-a pus tastatura la cuptor, cu mouse cu tot, zicea ea că din greşeală. Soacră-mea era cât pe ce să-şi de-a duhul, săraca, când a aflat că laptopul meu e mai scump decât maşina nevesti-mi. Păcat! Dacă aş fi ştiut, aş fi băgat mai mulţi bani în el. Acum e prea târziu, deja i-am scris „La mulţi ani!” pe colivă, că a murit săraca din cauză că a căzut odată pe gânduri pe stradă şi şi-a fracturat gâtul.

Uneori sunt atât de concentrat, atât de acaparat, atâta patos depun pe internet încât, când mă recomand, nu-mi mai amintesc dacă sunt căsătorit.

Abia aştept noaptea - când am şi eu timp să mă aşez în faţa computerului - că nevastă-mea mă şi strigă că s-a făcut dimineaţă şi trebuie să-l duc pe ăla micu’ la grădiniţă. Deşi am anunţat-o din oră în oră că mai stau online doar cinci minute, ce mai, încăpăţânata mi-a şi trimis prin email avocatul pentru divorţ.

Într-o zi am aflat de la o vecină că se poate face sex pe internet. Nu că aveam eu neapărată nevoie - doar aveam nevastă, ce dracu’ - dar eram şi eu curios ce-i aia. Aşa că, fiind prea singur acasă, m-am aşezat comod în faţa calculatorului meu şi i-am comunicat acestuia dorinţa care mă ardea. Apoi am aşteptat frumos pe scaun, curios să văd ce se întâmplă. Nici n-am apucat bine să tastez prima comandă că a şi apărut una cu pielea blondă de-a binelea, îmbrăcată doar cu un şnur care nu se vedea. S-a aşezat altfel de cum eram eu obişnuit - că eu sunt stângaci - şi m-a rugat să-i fac ceva de care numai ea era

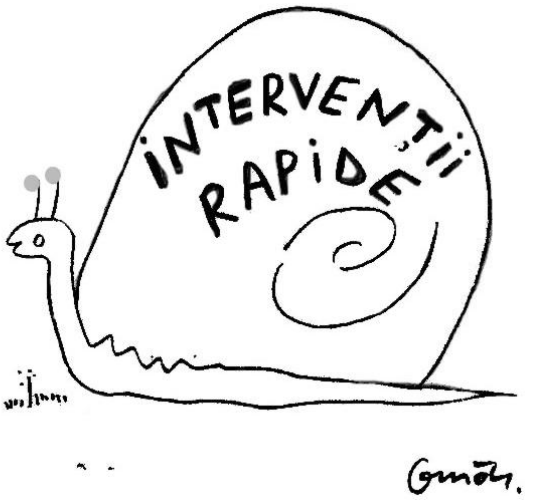

direct interesată. Mi-a arătat un punct ceva mai mare, dar mi-e nu mi s-a părut că era ceea ce trebuia, că de fapt nu era chiar un punct, ci un fel de steluţă dată cu gel. Mi-am zis în gând că e cam egoistă tipa, după cum se manifesta, şi am apăsat tasta Help. Mi-a răspuns cam murdar, încât am şi roşit, ceva de genul că, ce mă interesează instrucţiunile, să trec la treabă că asta se învaţă din mers. Nu prea am nimerit locul potrivit, geamul calculatorului se purta cam distant şi cam rece cu mine şi pe deasupra nu avea niciun orificiu. Degeaba m-am tot chinuit să caut o soluţie. M-am trezit că a mai apărut o tipă, brunetă şi tunsă peste tot, care purta o chestie cam bărbătească în faţă şi avea nu ştiu ce treabă dragă cu ailaltă dinainte.

Ardeam ca focul tot aşteptând indicaţii, dar am fost tare dezamăgit. Văzându-mi bâlbâielile, una mi-a propus să-mi fac un ceai cu nu ştiu ce combinaţie de rapiţă şi cucută, mi-a zis ea, pentru enlarged. N-am înţeles, dar m-am prins că ăstea voiau să mă termine, noroc că-l citisem pe Socrate, aşa că le-am vărsat ceaiul pe geam să le opăresc pe picioare. După ce le-am tras un zoom ca lumea, mi-am cerut scuze tipelor, că aveam nevoie să merg la baie. Când am revenit, aia mai şmecheră, cea tunsă peste tot, m-a întrebat - mi s-a părut mie cam obraznică întrebarea ei - dacă m-am spălat pe mâini, iar eu i-am răspuns că nu e nevoie, că nu mai fac demult pipi în palmă. Supărat foc pe felul ăsta de comportament inadecvat, în care nu mă ajuta nimeni, am trântit calculatorul de masă până i-am dezintegrat circuitele.

Şi cum să nu mi se întâmpe mie toate astea, când a păţit-o chiar şi marele Bill Gates. Că nevastă-sa, fiind întrebată într-o conferinţă de presă cum a fost în noaptea nunţii cu Bill, ea ar fi răspuns: Păi, cum să fie, după ce că a fost Micro, mai era şi Soft!

După aceste întâmplări coşmarurile mele au luat o nouă turnură: au devenit JPEG. Ieri m-a invitat o tipă nouă la o întâlnire fierbinte. Mi-am frecat degetele în palmă de bucurie. I-am sărutat JPEG-ul ei arămiu şi adorabil de o mie de ori! Poza ei s-a imprimat definitiv pe ochelarii mei. Avea tipa un JPEG foarte drăguţ, cu colţuri rotunjite şi fără şnururi în loc

(continuare în pag. 25)

Dumitru ANGHEL

CUM SCĂPĂM DE D.N.A. de Mihai DINU

Volumul de pamflete *„Cum scăpăm de DNA”,* Editura Zeit, Brăila, 2016, 70 de pagini, semnat de... pamfletarul Mihai Dinu, adună 27 de microschiţe de-o actualitate convingătoare, cu un puternic impact social-politic şi cu aparenţa şi acuitatea unui *Editorial* de pagina I a unei publicaţii cotidiene, completat cu şase ilustraţii grafice, coperta şi interiorul, semnate de arhitect Sergiu Fărcăşanu, pe aceeaşi tematică ideatică şi acelaşi mesaj satiric.

Stilistic, pamfletele scriitorului Mihai Dinu au ceva din pledoaria gravă şi argumentată a unui avocat cu state grele de serviciu în slujba Justiţiei, care împarte dreptatea după dictonul *„Lex dura sed lex”,* dar care şi-a câştigat un renume de apărător celebru, convingând Juriul legislativ şi pe cel mai integru judecător că *acuzatul,* clientul său, este nevinovat, pentru că... „nici usturoi n-a mâncat, nici gura...”.

Pamfletul este o *specie* a genului *epic* cult de mică întindere din zona *Prozei* umoristice, cultivat cu vervă şi talent în literatura română, amintind doar câteva nume ilustre, I.L. Caragiale, T. Arghezi sau Pamfil Şeicaru...

Tudor Arghezi, gazetar autoritar, a publicat frecvent în ziare şi reviste din perioada interbelică, *pamflete,* pe care le-a impus („Tabletele din Ţara lui Kuty”, de exemplu), ca o pecete stilistică, iar Eugen Lovinescu, criticul, a fost categoric: „polemica de idei este maioresciană, iar pamfletul este arghezian”, şi l-a catalogat gen literar de sine stătător.

Pamfil Şeicaru ar putea fi pamfletar de expresie arghezian, fără să fie partizanul unei ideologii politice, dar a întreţinut în schimb arta injuriei, indiferent de antipatii sau interese; însă Tudor Arghezi, *„gură spurcată”,* n-a cruţat nimic şi pe nimeni: n-au fost iertaţi nici politicieni ca Tache Ionescu; nici scriitori sau critici precum Lovinescu, Iorga, Dragomirescu, ori tot soiul de personaje pasagere ale vremii, în maniera altui mare pamfletar: URMUZ...

Cum spuneam mai sus, *pamfletul* este o specie a genului epic cult de mică întindere şi-l alătur, pentru similitudini inspirate, de incisive atacuri la derapaje morale de tot felul, *epigramei,* specie a genului liric cult, tot de mică întindere: strofa catren în prozodie clasică, cu rimă împerecheată, încrucişată sau îmbrăţişată, ambele cu drepturi depline în câmpul literaturii române, deşi şi altădată, ca şi astăzi, sunt catalogate, *gen minor,* cu aceeaşi aroganţă intelectual-doctă, de către unii elitişti de

paradă! Aminteam de pamfletari valoroşi, Caragiale, Arghezi, Pamfil Şeicaru, Urmuz..., şi revin aşezându-i pe aceeaşi scară valorică pe epigramiştii Păstorel Teodoreanu, Cincinat Pavelescu sau contemporanii Mircea Ionescu-Quintus, George Zarafu sau George Corbu, la care îi alătur pe poeţii din Cenaclul brăilean *„Ştefan Tropcea”:* Mihai Frunză, Al. Hanganu, Păun Condruz-Pilulă, Mircea Constanda, Gheorghe Leu, Vasile Mandric, Stela Şerbu-Răducanu, Mihaela Kerestely, Ionel Negruţ, Anastase Popescu...

Stigmatul de facil atribuit acestor perle de literatură umoristică şi militantă, cam din *„vârful limbii”,* este nedrept şi discriminator, mai ales că pamfletul şi epigrama au atributul şi *„parfumul”* esenţelor tari ţinute în eprubete mici, iar prozatorul-pamfletar sau poetul-epigramist exprimă idei şi sentimente cu impact emoţional, satiric şi cu efect moralizator, probat imediat de reacţii pozitive ori hohote de râs la fel de justificate şi reconfortante ca la un spectacol de teatru de comedie.

Până la urmă, *pamfletul* şi *epigrama* sunt gustate şi apreciate de cititori de toate structurile culturale, chiar dacă unii *„cu gusturi alese”* le califică doar *„dame de companie”* la recepţii sclifosite, elegante şi frumoase, frivole şi inaccesibile, dar după care îndreaptă priviri admiratoare şi invidioase mascate de o *„ţâfnă scrobită”* penibilă şi neconvingătoare.

Pamfletele din volumul *„Cum scăpăm de D.N.A.”* iau în obiectivul satirei virulente

(continuare în pag. 12)

(urmare din pag. 11)

„apucăturile" unei instituţii care fabrică „dosare" la comandă şi în afara unor precepte ale Drepturilor Omului, pe fondul arestărilor samavolnice şi cu intenţia mascată de a compromite un prezumtiv *inculpat,* prin „spectacolul de Operetă" al *cătuşelor,* cu care sunt umiliţi, înainte de verdictul unui Complet de Judecată. Tonalitatea satiric-protestatară a pamfletelor domnului Mihai Dinu este dată, încă de la început, de titlurile inspirate, ca o şarjă de atac direct şi zgomotos, care invită la lectură: *„Cum scăpăm de D.N.A.",* care a dat şi titlul cărţii; *„T.V.-D.N.A.",* pentru ca să nu existe niciun dubiu că spetacolul-media al televiziunilor are grijă „să pună cireaşa pe tortul" de compromitere, cu sechele pe termen lung al unui *„penal"* plauzibil.

Alte pamflete se numesc sugestiv şi provocator: *„Cum poţi fi compromis pentru totdeauna?!"; „Există D.N.A. pe alte planete?"; „Coadă mare la D.N.A."; „Şi eu am plagiat",* ca un atac virulent la „impostura" plagiatului şi a mult-râvnitului titlu de *Doctor* sau *„Dotore"* , cum se exprima, cu ironia sa tembelă şi hilară fostul Preşedinte al României.

Stilul publicistului şi prozatorului Mihai Dinu este în exclusivitate satiric, cuvintele sale sunt şarje de artilerie-verbală, acuzaţia este fără menajamente. Uneori tocmai avalanşa de amănunte asigură savoarea ironiei-acide şi direcţionarea spre umorul sănătos! Fiecare pamflet, dacă ar fi structurat după regulile unei scenete umoristice sau chiar după amplitudinea unei *comedii,* ca specie a genului dramatic, ar putea fi pus în scenă şi ar stârni aplauze vivace. Ironia şi chiar umorul grobian sunt ilustrate prin elemente de vocabular de-o sinceritate frustă, care accentuează tocmai ridicolul. Unele *subiecte-pretext,* ca-n pamfletul „Propunere pentru funcţia de Ministru al Justiţiei", pornesc de la situaţii reale, groteşti şi hilare, de-a dreptul penibile, desfăşurate în faţa Ţării, prin intermediul canalelor T.V., când s-a făcut audierea unui *candidat* pentru funcţia respectivă: „Naţiunea a privit momentul jenant, când o doamnă, propusă pentru şefia ministerului, s-a bâlbâit, sau a tăcut mâlc la nişte întrebări banale..." (pag. 14).

Persiflarea şi muştruluiala ironică de toate gradele şi de toate nuanţele, admise în limitele civilizate şi fără *„atac"* la acurateţea limbii române literare, sunt *„săgeţile"* fără otravă letală ale prozatorului Mihai Dinu: „Progresiv, să ne gândim la reacţia persoanei la vederea a 1.000 euro, 5.000 euro, 10.000 euro..." (pag. 16), cu trimitere la reacţia posibilă în faţa... *tentaţiei* păcătoase?!

Nu putea lipsi din tematica pamfletelor *telefonul,* telefonul mobil, care a ajuns în România (piaţă de desfacere apreciată în Europa prosperă!), să fie *ustensila* cea mai răspândită din dotarea personală a românilor, indiferent de vârstă (...de la Grădiniţă până la adânci bătrâneţi!?), indiferent de sex, de profesie sau de afaceri, şefi de tot felul, etnici de toate culorile, persoane care trăiesc din ajutoare de stat, cerşetori, oameni sărmani şi vrednici, care mai scot câte un ban căutând prin pubelele de gunoi sau adunând peturi şi maculatură, dar care vorbesc cu nonşalanţă la telefoane mobile... „de fiţe!"

De pildă, pamfletul „Mic îndrumar juridic de vorbit la telefon şi discutat în spaţiul ambiental" (pag. 19-21) face *elogiul* (puneţi dumneavoastră ghilimelele!) utilizării cu rezultate notorii a telefonului *ascultat* de către D.N.A. şi alte organe de securitate naţională, ori chiar de către tot felul de O.N.G.-uri, *cu bune şi oneste intenţii* (puneţi şi aici ghilimelele!), în timpul campaniilor electorale sau pe la spectacolul sărbătorilor religioase, urmate de răsplata cu sarmale, berbecuţi la grătar ori fasole cu ciolan!

Cele 27 de pamflete din cartea domnului Mihai Dinu se citesc foarte repede, în tramvai, înainte de culcare, nu numai pentru că pretextul literar vine din zona unui comportament uman derizoriu şi a unor situaţii-limită ale firescului, ci şi pentru că au ceva din impactul compoziţional al literaturii absurdului, promovată de celebrul Eugène Ionesco, în şi mai celebrele *„Cântăreaţa cheală"* sau *„Rinocerii"* , dar mai ales pentru că stilul prozatorului brăilean este alert, de factura unor „blitz"-uri provocatoare de reacţii... vesele, hilare; de la un lexic pe măsură, cu nuanţări semantice inspirate.

Dumitru ANGHEL

VERBELE de Bogdan BOERU

Placheta de versuri *„VERBELE",* Editura Tipo Moldova, Iaşi, 2006, 100 de pagini, din Colecţia „Opera Omnia" - „Poezie contemporană", se remarcă „printr-o tehnoredactare şi grafică de autor", cu elemente de tipar din zona *pecetelor* şi cu patina arhaică a *„Curţii Domneşti"* de altădată, pe un discurs tematic, stilizat în exces, pe o restructurare a imaginilor plastice, rezultate din experimente nonfigurative, dar cu o maximă purificare a formelor desenate riguros, în toate cele 12 capitole plastic-lirice, între spiritul raţionalist şi lirismul nedisimulat, pe o linie melodică de la Wagner la Stravinski, în care se cuprinde personalitatea poetului, plasticianului şi muzicianului Bogdan Boeru.

De altfel, cam în acelaşi limbaj artistic multilateral – literar, plastic şi muzical – se pare că s-a exprimat domnul Bogdan Boeru încă de la debutul editorial cu *„Înfiorate, cele patru vânturi",* poezie, Bucureşti, 1999; *„Cântece păgâne",* poezie, 2002; *„Nesfârşiri",* nuvele, 2003; toate trei la Editura „La maison d'edituré AMB", Bucureşti; urmate de *„Nocturna",* roman, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2005; *„Ovidius altfel",* nuvele şi poezie, Editura Muntenia – Constanţa, 2009; *„Farul Ospitalier",* nuvele, Editura Leda – Constanţa, 2011; ambele împreună cu scriitorul Liviu Lungu; şi *„Cartea destinelor",* nuvele, Editura Tipo Moldova, Iaşi, 2015.

(continuare în pag. 13)

(urmare din pag. 12)

Volumul *"Verbele"* este structurat pe 12 capitole, nuanţate tot în afara procedeelor-standard, în nota de originalitate... „belicoasă" a poetului, cu aerul unui abuz stilistic, dar cu un timbru autentic şi uşor enigmatic prin imaginaţia febrilă, serioasă şi burlescă, anxioasă şi sarcastică; cu o terminologie împrumutată de pe coperta de titlu: Primul verb, Al doilea verb... până la Al doisprezecelea verb şi cu tot atâtea *crochiuri* picturale, parcă şi mai îndrăzneţe în latura restructurării imaginii plastice; desigur în ideea purităţii şi frumuseţii înţeleasă ca echilibru.

„VERB", metaforă lexicală, dincolo de sensul primar sau de conotaţia gramaticală; cuvânt cu potenţial semantic, pe care poetul, artistul plastic şi muzicianul Bogdan Boeru îl... „exploatează" până la limita unor semnificaţii convingătoare cantonate în tematica poetică, melodic ideatică şi de „spectacol" plastic-literar.

Primul verb, începe abrupt, fără niciun semnal de titlu, cu un poem „liber" de orice constrângeri prozodice, doar *aluzii* timide de strofă, fără rimă, evident, dar poezie în stare pură, de ultimă generaţie, aparent *cuminte!"* din perspectiva unor reguli de ortografie tradiţională, cu accent pe şoc emoţional şi impresie artistică; o lirică doctă, cu impact în zona literaturii de contrast, cu senzaţii provocate deliberat şi reacţii la limita arbitrară a orizontului cultural al unui cititor foarte oarecare!? Echilibrul, posibil, poate veni dinspre un potenţial risc de comunicare, asumat de poetul Bogdan Boeru şi cititorul de poezie, liber de opinie şi în lipsa unor „punţi de înţelegere". Adică, o ideatică cu nuanţe provocatoare, între două alternative ale unui existenţialism dual, la libera alegere şi cu doar timide argumente de-o parte sau de alta: „Rădăcina se înfigea adânc în Cer, / ... / Făgăduită bine cuvântare, / Promis leac pentru durerea..." (pag. 6); pe o reluare obsesivă, triplă: „...Dar copacul vieţii era doar un trunchi / Cu două rădăcini; era doar o apă, / Iar frunza lui – o strângere de inimă" (pag. 6; pag. 7, I şi II), asemeni cu ritualica melodică din „Bolero", celebra partitură de Maurice Ravel, ca-ntr-o predică dintr-un amvon, şi pravoslavnică, şi habotnică, şi atee: „Rădăcina se înfigea adânc în Cub, / Muncindu-se infernul să-l rupă / Făgăduită binecuvântare, / Promis leac pentru durerea / Imaginii din spatele oglinzii / O lume aspră ca un cer" (pag. 8), cu nuanţări de „aleluia!"

O lirică cu tentă religioasă, discursiv amplificată, între credinţă şi tăgadă: „Între un ou de şarpe / şi un şarpe mort / E atât de mică diferenţă, / Încât mă întreb / De ce nu suntem nemuritori" („Ouroboros", pag. 9), la limita împotrivirii din zona unei erezii aflată sub incidenţa intoleranţei bigote a „arderii pe rugul" medieval: „Iar Tu, Doamne, / Da, Tu, Bătrânul, / Da, Tu, Perenul, / Da, Tu, Zid şi stâlp, / Ai fi avut de îndurat / Mai multe veşnicii" (Ibidem). La care aş adăuga valorile decorative din grafica acestui *Prim verb* (pag. 5), pentru simbolistica arborelui-tutelar, arborele-peşteră, copacul-sihăstrie şi chilie de călugăr, cu un alt limbaj artistic, care să exprime universul spiritual poetic al versurilor.

Al doilea verb marchează prin crochiul plastic simboluri biblice şi laice, Crucea şi pietrele mortuare, dar şi un profil biologic nedefinit, ca o impetuoasă afirmare a sensibilităţii plasticianului-poet Bogdan Boeru, pentru a prevala semnificaţiile desenului spre sugestia lirică, vinovăţia ancestrală a părinţilor biblici şi tentaţia păcătoasă a neascultării: „...Şi genunile tăinuiau forme ascunse în piatră, / Ori oameni-gest, piei de şarpe" (pag. 14). Un existenţialism dubitativ, tot la limita dintre Creaţie şi Evoluţie, imposibil de explicat în spaţiul mărginirii umane: „Pământul încolţea pământ pretutindeni" („Biserica de pământ", pag.15) şi evanghelica, ecumenica variantă biblică: „Curând, ţărâna începu să nască oameni, Erau Adami şi Eve cu aripi" (Ibidem).

Al treilea verb, cu desenul stilizat introductiv, cu două *Mâini,* din care doar una are formele robuste ale Zborului, cu energii profunde şi vitale, reluate în versuri, de la simbolul malefic al Şarpelui, la graţia Divină, asemeni acordurilor de echilibru din „Lacul lebedelor" de P.I. Ceaikovski, pentru ca totul să evolueze spre o existenţă reală: „Ziua de ieri a fost o lebădă; / Azi, o alta, mâine, o alta / Şi stoluri se înşiră mereu, / Ca solzii unui şarpe".

Iar poetul, resemnat, acceptă, se retrage în cochilia protectoare a Timpului tampon: „Eu nu îmi doream decât să fiu / Umbra unei amintiri sau un dor" („Un septembrie...", pag. 24).

Al patrulea verb, cu desenul unui Pegas stilizat, între *zbor* şi *galop,* călăuzit de steaua Speranţei, ca rodul unui drum spre sine, iar accentul mutându-se pe virtuţile textului liric: „Spre cer, un cer promis împietririi, / Boltă a tuturor frunzelor, / Era desenat câte un chip" (pag. 28), dar şi un strigăt disperat pentru tot atâtea dilematice nedumeriri: „Se prăvăleau, stânci trecute sau viitoare, / Sori vechi sau noi, / Către pământ..." (Idem).

Cu o ritmică prozodică de *Colind* sau de

(continuare în pag. 14)

(urmare din pag. 13)

Baladă, cu incantaţii liturgice de revoltă, de speranţe mereu irosite şi de spaime nemeritate: „La vreme nesfântă / A furtună de timp, / Nisip răscoleau / Şi mi-l prăvăleau…” („Doină de timp”, pag. 29), o poezie programatică iscată din furtuni sufleteşti, pe melodica wagneriană a unui „Nibelungen Lied”, pe care poetul-muzician Bogdan Boeru abia o poate stăpâni.

Al cincilea verb debutează cu un desen în care imaginile, cu o semnificativă ambiguitate cu datele lumii concrete, completează o lirică de inspiraţie religioasă cu nuanţele canonice ale unei răzvrătiri eretice şi nu prea...; la limita absurdelor arderi pe Rugul necredinţelor bigote, în ciuda asigurărilor, al unui *gir* pravoslavnic: „Lăsaţi copiii să vină la mine!”, „Sabie şi nu pace aduc!”, „Tată! Sunt fiul întors. Îţi sunt Fiul!”, „Ana! Caiafa! Ghetzimani! Golgotha!” („A doua venire”, pag. 36 şi 37).

Al şaselea verb este deschis de o grafică unde decorativul capătă mai bogate încărcături lirice, între feminitatea absolută şi o agresivitate protejată de o milostenie blândă, neputincios contestată, cu o simbolistică în afara tuturor regulilor, şi plastică, şi literar-lirică, din care rezultă doar neşansa şi o încrâncenată năzuinţă recuperatorie; pentru ca, până la urmă, echilibrul să fie realizat prin aşteptare şi un compromis venit din adâncuri de milenii şi de conştiinţe purificatoare: „În cele din urmă, a venit primăvara / Dar focurile de Paşti, atât de îndepărtate, / Încă mai căutau sceptre şi chei / Cu ochii lor demult pietrificaţi” („Un gând…”, pag. 49).

Al şaptelea verb, cu un *NUD,* aparent *cuminte,* dar cu adaosuri compoziţionale, amintind de *„Autoportret în şapte degete”,* semnat de Marc Chagall, între absurd şi accept convenţional, pe tema lirică „a şarpelui tutelar” şi a genezei Femeii eterne: „Împarte cu mine un şarpe, Şarpele, / Sau o rodie, Rodia, / Fruct sângeriu. / *Asemenea coastei născătoare,* / Smulsă timpului” (pag. 52).

Al optulea verb, procesat în maniera inconfundabilă a domnului Bogdan Boeru, plasticianul, cu un original fond de impresii, care-i ordonează percepţiile lirice; un Pegas în flăcări şi un Zeu al Pădurilor tutelare, stăpân pe forţa regeneratoare, cu scânteia Fulgerului în mâna stângă, detaşată de regnul vegetal; tematică lirică susţinută de ecouri îndepărtate de Istorii celebre, Legende nemuritoare, Troia, Itaca, Poseidon: „Calul în flăcări pe câmp alerga, / Între cer şi pământ, calul în flăcări, / Asediat, ca o Troie umblătoare” („Legenda”, pag. 59), poezie cu simboluri din culturi şi civilizaţii, care au marcat evoluţia lumii civilizate de azi, pe care poetul modern şi-o adjudecă orgolios: „Sub pielea mării se ascundeau rădăcini / Şi din toate izvorau peşti către acelaşi trunchi” („Omul-copac”, pag. 60), şi plusează, ca să nu mai existe niciun dubiu?!, cu cea mai... greu accesibilă formulă poetică, în afara oricăror reguli prozodice: „5317241251, 271811, 1851011… 521269!” („Inscripţie bilingvă pe soclul statuii lui Pitagora”, pag. 61), fără comentarii!

Al nouălea verb, cu o grafică incomodă, tot la limita-şoc, între idealul frumuseţii feminine şi spectrul scheletic al nefiinţei, pe care o alătură preferinţei tematice a poetului pentru Istoria de început, eroică şi legendară, a omenirii: „Bătrânul Priam îmbătrânise încă şi mai mult /.../ Tot astfel făcuseră şi cu Troia”, pe care „O abandonaseră la liziera istoriei, / Goală de Ulise şi de sens, / Goală de Homer, ca de o lumină” („Privire contemporană asupra ruinelor cuvântului” (pag. 65).

Al zecelea verb, pe semnificaţiile livreşti ale unui desen cu trimitere la tainele CĂRŢILOR, cu versuri direcţionate spre un orizont liric ecleziastic şi ortodoxism manifest, în dangăt de clopot, cu o mişcare gravă, ritualică: „Verbul stătea ascuns / În paginile unei Biblii / Între cuvânt şi cuvântare / Dând rost rostirii / … / Între ape vechi / Un Mesia al păinii împărţite / Însă transformat în Antichrist / Cu fiecare pas pe Golgotha” (pag. 70), ca în stihurile blânde şi cucernice ale „Psaltirii în versuri”, semnată de Mitropolitul-poet Dosoftei.

Al unsprezecelea verb este cel mai bine reprezentat capitol poetic, depăşind standardul de trei-patru poeme, şi cu cea mai agresivă grafică: o proiecţie a feminităţii în ipostaze antagonice, cu un Ianus bicefal, un altfel de Ianus decât cel cu dublă identitate masculină, în intenţia ca eternul feminin să surclaseze postura autoritară a bărbaţilor, în consens ideatic cu imaginea plastică, trei poeme notate cu cifre romane, pe o componentă ritualic-filosofică: „Un leagăn-bocet era pământul acela, / Fiica dorindu-şi propria mamă să fie, / Fiica dorindu-şi propria mamă, / Fiică îndelung dorindu-se / Într-o erotică alchimie a întoarcerii / Cu faţa către sine” (I, pag. 76).

Al doisprezecelea şi ultimul verb şi cu o ultimă imagine plastică: mormântul şi piatra mortuară, Crucea de granit şi „Îngerul păzitor”, copilul-speranţă, continuitate a vieţii; şi un singur poem, ca o litanie, ca un bocet fără orizont, dar şi ca o Predică de Duminica Rusaliilor: „Iar pământul, seamăn lui Caiafa, / Cu arbori goi îşi rupse în bucăţi / Haina de Lazăr însetată, / Spre a-şi clădi ferestre-n trup” (pag. 86).

„VERBELE”, o carte de-o originalitate îndrăzneaţă, poziţionată între cel puţin două componente artistice, *poezie* şi *plastică,* semnată de un scriitor cu triplă personalitate – poet, pictor şi muzician - şi, deşi nu-i cunosc prestaţiile în domeniul muzical, sunt convins că tot în *„prestocantabile”* m-ar convinge.

Petruş ANDREI

Despărţirea de boemă

Nu mai ştiu de când n-am mai băut,
Vinul în butoi se oţeteşte,
Dar de la chiolhanuri din trecut
Câte-un damf mă mai ademeneşte.

Mă deşteaptă dintr-al nopţii sân
Chiote şi vorbe zgomotoase
Dar la mine-n gând nu mai rămân
Să-mi trezească amintiri duioase.

E atât amar de timp pierdut
Că îmi vine să mă duc în piaţă
Şi ce-atât de ieftin am vândut
Să iau scump de la vreo precupeaţă.

Să procur o sarsana de nopţi
Spre a fi în sipete păstrate,
Când o fi ca să mă scol din morţi
Să trăiesc din cele cumpărate.

Rămânând din nou până-n târziu,
Să le scot atunci din lăzi de zestre
Şi c-un alt condei să-ncep să scriu
Pân' mi-or spune tinerii: ,,Maestre!"

Rondelul duplicităţii

Iubeam, şi încă mai iubesc, sonetul,
De când mă ştiu, e marea mea iubire,
Tezaur de simţire şi gândire
Pe care-l lasă lumii-ntregi poetul.

Dar, din acelaşi dor de nemurire,
Ca geamăn, eu am îndrăgit duetul.
Iubeam, şi încă mai iubesc, sonetul,
De când mă ştiu, e marea mea iubire.

Mai trebuie ceva la prăznuire
C-un singur fel nu-i reuşit banchetul
De-aceea spre rondel mă-ndrept cu-ncetul
Şi-o altă muză ca să mă inspire
Iubeam, şi încă mai iubesc, sonetul.

Pentru sonet...

Pentru sonet nu poți găsi rețetă,
Îți trebuie talent întâi de toate
Și har, desigur, altfel nu se poate
Că toți vor râde ca de o mazetă.

Dai viață unor vise-naripate,
Plecând din realitatea cea concretă,
Prin tainică mișcare centripetă,
În endecasilabi sunt întrupate.

Păstrează-accentu-ntocmai și cadența
Și-astfel tu poți atinge excelența
Dar rima ta să nu fie beteagă.

Iar, în final, se-aprinde o lumină,
"Trei versuri pot fi suflet în terțină",
Dar patru fac o inimă întreagă.

Drumurile mele

Dintre drumuri desfundate
Care paşii mi-nglodară
Multe astăzi sunt uitate,
Plugul timpului le ară.

Drumul din copilărie
Ce-mi lăsa ograda goală,
Se găti cu pălărie
Şi-ntr-o zi plecă la şcoală.

Mai târziu, alt drum de ţară
Şi-a dat duhul lâng-o casă,
Pomul dragostei de-o vară
Frunza-n prag şi-acum i-o lasă.

Iar un altul ochiu-mi scoate
Că-mi făceam pe dânsul masul...
Unde-s drumurile toate
Ce mi le-am bătut cu pasul?

Cel de azi pe culmi mă suie –
Drumu-i lin când viaţa-i lină –
Şi-mi aleg o cărăruie
Ce-i scăldată în lumină.

Ce mai vreau? Să mai urc drumul –
Unul neştiut mai este –
Şi-am să merg pe-acela unul
Până intru în poveste .

Elogiul boemei

- Am auzit c-ai fost boem
Şi excelai între pahare,
C-ai scris odată un poem
Cât arde-un muc de lumânare.

Erai, pe-atunci, cam fistichiu
Şi-aveai lungi favoriţi şi plete
Şi-nlocuiai un vin târziu
Cu altele mai pe-ndelete.

Contrar oricărei raţiuni,
Vă însoţea şi câte-o fată,
Eraţi ,,Cei mai frumoşi nebuni"
Ai nopţilor de altădată.

De-aceea, eu cu drag te-ascult
Când povesteşti cele-ntâmplate...
-Boema am trăit demult
Şi-acum o fac...eternitate...

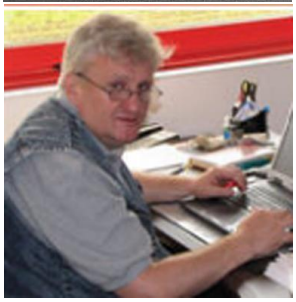

Constantin STANCU

Ionuț Caragea: Poemul meu de azi (un poem pe care-l va citi ultimul om de pe Pământ)

De remarcat la Ionuț Caragea consistența proiectului. Cărțile sale au o viziune unitară, el rămâne fidel proiectului în care, iată, crede. Spre deosebire de poeții mai tineri și în plin salt peste acest timp ondulat, Ionuț Caragea consideră poezia modul de comunicare către cititor a unor valori bine stabilizate, acceptate de gândirea modernă profundă. Experiențele proprii se topesc în viziunea pe care și-o asumă. Cartea *Mesaj către ultimul om de pe Pământ**, versuri, este o carte de referință în creația sa, una care se preface în țipăt în fața disoluției lumilor. Poezia nu mai este joc, este un mesaj coerent, cu țintă precisă. El reduce limitele posibile la un singur om, ultimul care ar mai putea exista. Presiunea spirituală care se exercită asupra poetului se transformă în poeme dense, bine conturate și care se susțin prin mesaj, trăire, limbaj, viziune. Reducerea limitelor este condiția nașterii poemului din scriptul conturat.

Ionuț Caragea glisează dinspre lumea vizibilă în căutarea lumii profunde, metaforele sunt doar trepte, comparațiile doar semne, trimiterile riguroase descoperă o lume mai puțin vizibilă ochiului obișnuit, dar vizibilă pentru inițiat. Maria-Ana Tupan, în prefața volumului de versuri, explică pe larg argumentele acestui gen de poezie, face agere trimiteri la cărțile de filozofie și la viziunea unor mari gânditori asupra societății. Poetul apelează și la valorile creștine solide pentru a-și duce mesajul la bun sfârșit. Este bine familiarizat cu mișcările care se petrec în istorie și din această dinamică se naște poemul, mesaj al unei ordini transcendente.

Există în poemele acestea multă rigoare, poezia nu asimilează regulile stricte, dar în acest caz, ordinea ideilor are ca efect crearea mesajului. Căderea omului se poate transforma în energie pozitivă în economia întregului univers, nimic nu se pierde, nimic nu se câștigă, ultimul și penultimul om au capacitatea de a prinde gravitațiile.

Poetul abordează frontal dilema vremurilor, concretul are multe capcane, suferința modelează gândurile, poemul trăiește cu brio fiecare zi. Iluziile, umbrele, visele, întunericul viu, amintirile, poezia cu cifru, întrebările care picură pe fața timpului, Dumnezeul cel activ în planurile istoriei, iubirea densă, cartea vieții, toate converg spre justificarea singurătății. Omul este singur cu sinele său, omul este singur în univers, omul este singurul care este conștient de lacrimile lui Dumnezeu. Singurătatea se sparge prin poezie, ritual și cale.

În discursul său de mesager, Ionuț Caragea caută și găsește formulele exacte ale poeziei cu mesaj: „chiar și în mlaștinile cărnii/ sufletul mirosea a floare de lotus". Temele, ideile sale dense mișcă poemele: sunt fluturi cu aripi de cuvinte, timpul se va sparge în mii de cioburi, există un templu al singurătății pentru fiecare, sufletele se leagănă pe o pânză de păianjen, poezia este aurul negru din candela inimii, există un spectacol interzis muritorilor…

Cultura și mesajele permanente ale celor care au scris despre lume formează baza existenței: „citește o carte, zece cărți, o sută de cărți/ întoarce-te la cartea care ți-a plăcut cel mai mult/ și vei avea senzația că n-ai fost plecat niciodată dintre coperțile ei" (*Spectacol interzis muritorilor*, p. 66).

Esența mesajului către ultimul om de pe Pământ se cristalizează în relația dintre penultimul și ultimul om: nemurirea! Poetul explică și se explică, este personaj:

dar dacă eu sunt și ultimul
și penultimul om de pe Pământ
iar pace veșnică nu va fi până când
unul dintre noi nu-l va convinge
pe celălalt că există
sau că nu există
nemurire? (Mesaj către ultimul om de pe Pământ, p. 26).

(continuare în pag. 17)

(urmare din pag. 16)

Rod al lecturilor profunde din literatura, sociologia, teologia și istoria lumii, poemele sunt străbătute de personaje interesante, de revolte și reforme, sunt modelate de legile valabile ale universului, cu nuanțe carteziene, cu multe iluminări. Înțelegându-și rolul, poetul acceptă și pune în evidență revelațiile personale.

Drama și bucuria omului sunt căutările prin câmpiile cunoașterii, omul poate reflecta măreția unui univers bine articulat:

ne căutăm adesea
în locurile din care am plecat
suntem ecourile care își caută gura
născătoare de murmur și strigăt
și sufletele care își caută
tainica încăpere a inimii
din care au peregrinat
spre alte temple mai mult
sau mai puțin sfinte (Ne căutăm, p. 62).

Ionuț Caragea folosește grafia modernă, cuvintele se leagă, punctuația este utilizată ocazional, el caută semnificantul, lucrul care poate transmite ceva important. Poemele au titluri expresive, menite să atenționeze cititorul, versurile nu au gratuitatea experienței artistice, discursul este frust, coerent, traversat de metafore sau stări lirice. El creează greutatea poemului pe o pânză ideatică menită să comunice singurătatea în țipăt.

Volumul de versuri transmite în anexe date pertinente despre autor, opera sa este pusă în valoare de cele câteva texte de critică literară care subliniază originalitatea și seriozitatea acestuia. Poetul *s-a născut pe Google*, el nu-și neagă avatarurile vremurilor, absența a ceea ce suntem, patria la care se întoarce, cerul fără scări, umbra lucidă. Autor de aforisme, el demonstrează că poate exprima esențele în puține cuvinte, că poate ajunge la carnea ideii. A susținut cronici literare pertinente despre operele confraților, sensibil la cărțile oferite de vremurile pe care le trăiește, a apărut în antologii etc. Acceptându-și condiția limitată în timp de un destin dedicat, el explică lumii valul de poeți din care face parte: *Literatura virtuală și curentul Generației Google*.

Evadarea din manuscrise se face prin tehnica umbrei, virtualul care macină realul.

„Poet tragic în esență, desfășurând pe paginile de până acum scenarii originale, atacând teme mari (dragostea, moartea, patria ca locuire, neantul, abisul ființial), Ionuț Caragea își pune în fiecare text pecetea originalității și, inventiv, nonconformist, se autointitulează generatorul unui nou curent literar: *Curentul Generației Google*" (Daniel Corbu, în revista „Mișcarea literară", 2015, p. 144).

Prof. Univ. Dr. Ștefan Borbely nota în revista „Convorbiri literare" în anul 2014 că: „Voința de a fi poet și de a scrie poezie dobândește, astfel, la Ionuț Caragea, un înțeles soteriologic" (p. 141).

Poetul mărturisește: „iar mie nu-mi rămâne decât să scriu/ poezia mea este o lungă contemplație/ în fața ferestrei deschise spre neant" (*Lungă contemplație în fața ferestrei deschise spre neant*, p. 72).

*Ionuț Caragea, *Mesaj către ultimul om de pe Pământ*, versuri, Iași: Editura FIDES, 2017

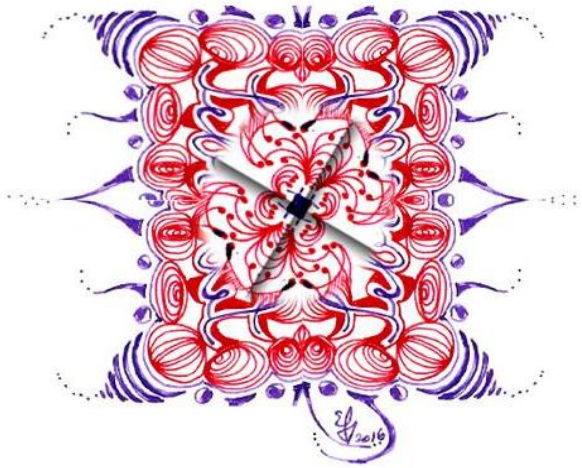

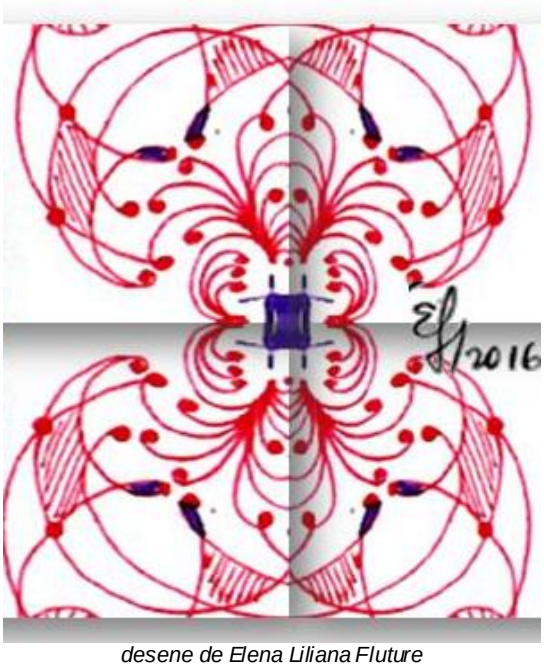

desene de Elena Liliana Fluture

Lidia GROSU
R. Moldova

PRIN FRIGURI, CĂLDURA...

Cu picioarele sale goale de copil, sufletul, direct din braţele mamei, a sărit în stratul de zăpadă al... vieţii, ce forma o imensitate, şi care, cu recele-i metalic, îi tăia răsuflarea până în adânc... Făcu primul pas, apoi al doilea, al treilea, al... o sutălea... Îi iertă anotimpului insuportabilitatea, discriminarea sa în raport cu alte suflete, chiar şi dominaţia peste toate celelalte anotimpuri-surate, asigurându-şi până la urmă şi o credibilitate prin persuasiunea: „de soartă nu fugi nicăieri".

Evita încălţările cu vorbe măgulitoare, prea dulci pentru a fi şi adevărate, scufundându-se în imperiul pufos al fulgilor vieţii ca într-o poveste, căci avea ceva chiar foarte drăguţ acest regat – cu tot felul său de a nu fi agreat. Echidistanţa îl ajuta să plăsmuiască *dâra de lumină* prin coridorul rece al minţii, la al cărui capăt îi făcea cu mână bucuria, lecţie pe care o însuşise şi pe care o repeta din frica de a nu o uita...

Chiar de mirare, dar, de la un timp, simţea din partea acestui ger o invazie a căldurii – un fel de nebănuită sursă termică interioară se intensifica la maximum, protejându-l de o eventuală degerătură. Între timp, unele elemente, protejate de fenomen datorită *învelişului protector*, „încercau" în fel şi chip să „pună umărul" la dresarea situaţiei, dar ditirambii, pe cât de dornici în atingerea înălţimii pe tot atât de „ajutaţi" în „accidentalele" căderi în faţa viforniţei artificial dezlănţuite, se înecau sufocant în valurile din vasul prea îngust al agerimii deşarte şi falsului îngâmfat. Spectacolul de iarnă implica năstruşnicii dintre cele mai bizare - un adevăr regizat care nu s-ar fi bucurat niciodată de marca cu elementul de bază al deducţiilor matematice – **c.t.d**. „Potcoviţi", prin**(şi)** în „comentarii" incerte, „acţionau" în instanţă rafalele vânturilor de miază-zi care se transformau într-un bumerang: **frigu**l era strâns cu uşa. În aceste clipe, în nişte fracţiuni de secundă cât o veşnicie, figurinele urâcioase îşi autodemascau boala incurabilă a sentimentelor afectate de metastazele defectelor... Joc dur cu destinul, până la ranchiună, ură, frate, nu glumă!...

„E dement, sărmanul, trebuie să-l tratăm prin izolare – numai prin ger îl vom învăţa minte", auzea în spatele său. „Care dement?", se întreba în gând, pentru că cei 7 ani de acasă, frecventaţi cu regularitate, nu-i permiteau să se pronunţe în glas „Nu, stimabile, sunt mai sănătos decât crezi şi deloc nu mă afectează frigul – am imunitate", îşi răspundea sieşi mai mult decât celor care nu voiau să audă... „E vorba de propriile sentimente: ele mă protejează, şi eu, la rându-mi, am grijă ca acestea să nu fie prejudiciate de maliţia din jur. Ş-apoi, de ce aţi jigni lumea nebunilor frumoşi ale căror proiecţii şi valori sentimentale sunt cele ce stau la originea Marii Creaţii?"

Dar... în acest haos nu se făcea auzit, şi nici nu era cazul, pentru că baremul de apreciere a valorilor era altul, precum diferite le erau şi căile spre acestea. „E uşor a deschide uşa cu piciorul, dar e mult mai complicat, deşi onorabil, să doreşti trăirea sentimentului de fericire pentru un comportament ce nu implică eforturi, ci doar avantajul inegalabil în distingerea ta ca om – intenţia de a-i fi recunoscător lui Dumnezeu pentru faptul că te-a binecuvântat să fii suflet de artist. Şi, indiferent că este sau nu vorba de vreun domeniu artistic, de nu-l poţi susţine pe colegul tău cu o vorbă bună, cel puţin nu-i pune beţe în roate, largul strâmtorii sale asigurându-şi-l prin propria traiectorie a zborului, verdict pronunţat deloc întâmplător de PROVIDENŢĂ: *„„Ajută-mă să nu mă-mpiedici / Când zborul e al meu – ştii bine! – / Cu tot cu aripi şi-nălţime, / Cu ochii sufletului - vedici... / Ajută-mă: dispari din umbra-mi / Nici să te ştiu, nici să mă ştii / aş vrea, / când visele-ţi sunt sumbre / şi-omoară sentimente vii. / Ajută-mă să nu mă-mpiedici: / În artă-mi pare ilicit / Când te condamnă cei nevrednici / Pentru că simt: trăieşti murind... / Sunt rău de cuminţenii care / devin doar delicate predici: / În versu-mi, ca o răsuflare, / Ajută-mă să nu mă-mpiedici* ***(Lidia Grosu,*** *Ajută-mă să nu mă-mpiedici)"*

Încărcat de emoţii pozitive, îşi urmă calea printre ţepuşele frigurilor urmărite de căldura sentimentelor... Şi nu mai exista altcineva decât un suflet frumos în care striga talentul de a fi om, în primul rând, şi pentru care gerul nu era un obstacol, având ca armă trăirile de paradis care-l dezmierdau şi îl alinau.

Cât de multe sunteţi, voi, suflete frumoase? Multe, sunt sigur. Mai multe decât celelalte de altă natură, din altă tabără - dar care strigă asurzitor, dezorientându-i pe îngeri în intenţia de a-i acuza, aceştia lăsând pe Domnul să le pronunţe sentinţa... Vreţi să ne consolidăm întru o ruga pentru veşnica **împrimăvărare** a sufletului de artist care suntem? Să-l salvăm prin sentimente de bunătate, poate că (mai ştii?) şi din mediul maiputindoritorilor s-ar contamina de frumosul uman restituindu-şi-L sufletului lor pe Dumnezeu? O simt: prin geruri, căldura, sursă energetică dintotdeauna predestinată sufletlor... vii - întru lumină şi înălţare...

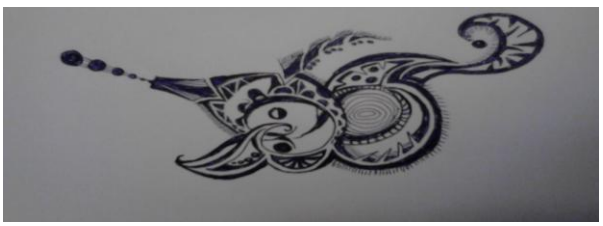

desen de Elena Liliana Fluture

Mihai VINTILĂ

Cercul poveștilor lui Jenică Chiriac

Povestirile scrise de Jenică Chiriac au ceva din farmecul poveștilor de altă dată. Are ceva sfătos în modul în care povestește care face ca totul să pară a fi o întâlnire cu bunicul în fața unui șemineu în care arde liniștit focul. O fi poate stilul, o fi ceva din farmecul povestirilor, nu știu dar, aceasta este senzația pe care o simți cititind.

În *Cercul s-a închis** Jenică Chiriac se îndepărtează de matricea sa literară atât de bine conturată în *Tușa Gherghina doftoroaia satului* în 2014. Mijloacele la care apelează sunt aceleași dar parcă ceva din farmec s-a pierdut.

Urmărește viața unei familii bogate care prin reîntoarcere la natură reușește să-și redescopere filonul vieții, al bucuriei și al dragostei. Totul pornește într-un oraș mare, forfotind de posibilități, cu o scenă a unui bal unde domnul și doamna sunt invitați. Vedem pregătirile, foiala servitorilor, fandaxiile doamnei și nepăsarea studiată a domnului, vedem primirea și tot acest balon al aparențelor. Totul este descris frumos și spumos cu puternice accente vizuale. Balul a fost un succes iar după, întră în scenă personajul bunicului, cel mai interesant conturat din tot romanul.

Cursul vieții acestea pline de realizări, pline de viteză e zguduit de observațiile bunicului despre viața de familie, despre faptul că nepotul a început să se drogheze cu droguri ușoare iar fiica cuplului pare apatică și dusă într-o altă lume. Nici coeziunea familiei nu este bine susținută de membrii ei, totul stând a se prăbuși ca într-un joc de cărți.

Evenimentul care schimbă totul nu este această descoperire, ci un preinfarct pe care domnul îl face la muncă și care întărește legăturile dintre domn și doamnă și mai ales aduce sfaturile bunicului mai aproape de inima lor. Se pornește de la ideea unei vieți mai simple, mai aproape de natură, de vuietul codrilor. Astfel familia face o ieșire într-un loc retras din munți, cunoscut doar de bunic, unde descoperă un paradis conturat în jurul unei poiene cu narcise și a unui lac.

De aici povestea o ia puțin pe repede înainte de parcă autorul s-ar fi găbit a ne spune dintr-o suflare totul pentru a nu uita sau pentru a ne face și pe noi să simțim imediat acest fior al muntelui. Este cred marea greșeală tehnică care a omorât farmecul romanului. Această nerăbdare scriitoricească ne va lipsi spre finalul volumului de unele savuroase momente care conturate mai bine ar fi crescut cu mult valoarea de ansamblu.

Dar să revenim la personajele noastre puțin ciudate numite doar pe apelative, fără nume, ceea ce la final când numărul lor va crește va îngreuna puțin citirea și percepția. Ele sunt conturate mai mult din fapte, din trăiri

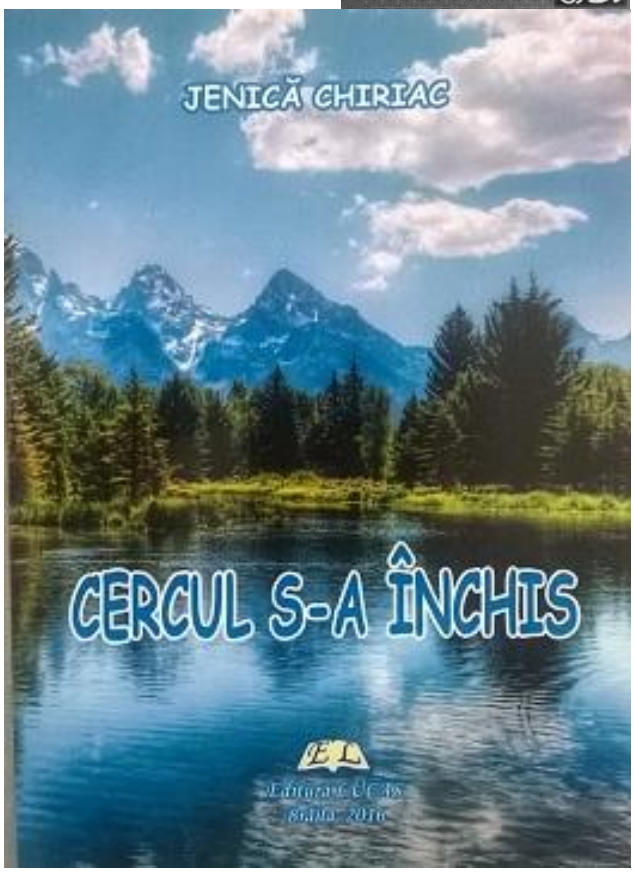

și reacții decât din descrieri. Avem o liberate a închipuirii care ca tehnică literară ar fi prins de minune dacă s-ar fi conturat măcar pe o schiță pe care să o îmbrăcăm cu rodul minții noastre. Așa, prea multă libertate, poate duce pe direcții nebănuite.

Familia consideră că viața în această poiană minunată ar fi ideală pentru restabilirea echilibrului ei. Ca urmare se mută în creierii muntelui, se rupe de viața de oraș, de zbucium și redescoperă bucuria unei vieți simple. Mai întâi vor improviza un cort, apoi o peșteră pentru ca într-un final să construiască o cabană modestă din lemn și piatră. Încet stilul lor de viață cucerește alți adepți iar în timp se contu-rează o comunitate.

Bunicul este cel asupra căruia autorul se oprește cu mult drag și pe bună dreptate. Este un veteran al războiului, un om trecut prin toate, un învingător. Devine bogat și înțelept dar mai ales străbate din faptele lui dorința de întoarcere spre pământ, spre natură, spre munte. Finalul vieții lui este stabilit de el printr-o aventură aparent nelogică într-o furtună care îl va doborî exact unde și-a dorit. Străepotul, Narcis, cu care construiește o legătură aparte va fi acela care va duce mai departe, peste ani, ideile, cumpătarea și tradițiile bunicului.

Finalul romanului, grăbit și scurt, aduce oaza de liniște și de singurătate înapoi în civilizație prin apariția unei pensiuni, a unui restaurant, a altor case și conturarea tot mai pregnantă a unei localități în dauna poienei cu narcise de la care a pornit totul și care va pieri sub intervenția brutală a omului. O altă poiană, la fel de sălbatecă, va fi descoperită de bunic și de strănepot și ea va rămâne secretă pentru a o putea proteja de forța invadatoare a civilizației.

(continuare în pag. 35)

Marin MOSCU

Steaua lui Sisif

Sisif a purtat în spate,
Un munte din pietre sparte,
Către orizontul îmbibat
Cu speranța visului curat,
Să facă sânii cerului cu nori de lapte,
Să sugă copiii licori de dreptate,
Dar, Doamne, vârtej de ceață s-a lăsat
Peste întinsul de om blestemat.
S-a odihnit, Sisif, pe propriul pietroi
Apoi a luat-o îndărăt, ca noi,
Așa a ajuns să vadă muntele-n mare
Din care mușca dinții de sare.

De-atunci valurile mari îl scufundă,
Noi așteptăm legenda să iasă din undă,
Să dea veste că Sisif e stea urcătoare
Pe-o cocoașă de spumă de mare!

Stays-hardul veșniciei

Când ești tânăr alungi somnul scriind poezii,
Nimeni nu crede focul iubirilor târzii,
Doar tu mă zbicești în pleoapa vieții ascunse
În gămălia aranjamentelor de sentimente seduse.

Focul din trilul priveghetorii, în vene, mă iartă
După cruda îmbrățișare a focului de ceartă
Că n-am scos cheful din călimara albastră
Unde înotă iubirea din măreția noastră.

Acum, când anii pun brumă în clipele toate,
Când pe sicrie recente se-nșiruie păcate,
Mai visăm viagra poemei pe care o citim
Gândind la stays-hardul că mâine veșnicim!

Crăpătura de pământ

Pe o crăpătură de pământ
Se-mbrățișează viața cu moartea,
Fiecare își vrea cu duritate partea,
Dându-și onorabil ultimul cuvânt.

Cei de deasupra ascultă privighetori,
Cei răsturnați au sângele-nfundat
În dezastrul hidos colorat,
Înmuiat în sensul care dă
fiori.

În ascuns monștrii așteaptă cumințí
Să umple cu tăciuni crăpătura
Când suflete tinere se dau dea dura
Peste osul plecaților părinți.

De va fi să mai scriu poezii

De va fi să mai scriu poezii
O să-mi bat cuie în călcâie,
O să merg ca bolnavul de râie
Printre florile dosite în câmpii.

Acolo, cheful mi-i să te-ntâlnesc
Cu ochii-notând sub razele de soare,
Mai dulci decât cafeaua de cicoare
Prin care cimitire se vopsesc.

Nu vreau la moartea mea copii
Să pustiască lacrimi înmiite
Sub pasărea ucisă de cuvinte
Cu zborul rătăcit în poezii.

Mai bine să aduni la masă popii
Să-și înzdrăvenească buțile golite
De risipa vieții prinsă în ispite
De se cutremură în lacrimi plopii!

S-a îmbolnăvit poezia

S-a îmbolnăvit poezia omenirii,
Respiră greoi,
Are spută în litere,
Tușește pe buzele cititorului,
Spatele îi este cocoșat de silabe…
Abia o mai țin aripile-n zbor,
Picioarele metrice cad în neant.
Mi-e milă de ochii plecați în lumină,
Așa că adun poezia omenirii
În ranița ciuruită a cerului
Și merg în genunchi
La vraciul universal.
Îi ascult cuvintele ritmate,
Curăț izvodul încercărilor,
Adun flori de tei din pletele Escului,
Le macin în disperarea timpului
Strangulat de raze de Luceafăr,
Fac prișniță din colb poetic
Și o tămăduiesc ușor
Cu epitete și metafore,
Apoi,
Pentru împlinirea zilei de mâine
Împerechez rime femeiești
Cu rime bărbătești
Și după o prelungă respirație
Gură la gură,

Urechile se deschid,
Inima revine în poezia omenirii
Ca un prunc gângurind
La donița cu lapte
Din Constelația
Cocoșată de imaginație!

Véronique BRIENT
(Franţa)

Să ai poezia vieţii
agăţată de inimă
Astfel încât existenţa să nu fie
decât un etern poem.

Sufletul visător
Sub voalul norului
Gustă sarea ceţurilor
Aşezată pe ridul
buzei sale
Singur pe plajă
Cerul eternizează
Sărutul invizibil
Lăsat pe patul
viselor sale
Singur sub nor
Sub degetele cerului
Sufletul se relaxează
Înlănţuit în pliurile
eternităţii

Într-un gest de reţinere
Suspendată
De adierea timpului
Umbra îşi reţine voalul
Neîndrăznind să ofenseze
Lumina zilei

Scânteia unei clipe
geana aşezată pe umăr
ne iradiază privirile

Lasă să se întâmple vidul
Ca să auzi liniştea
De care se sprijină suferinţa

Pure suspendări ale unei limbi adormite
În toropeala visului trezit
Cuvintele lasă să se înţeleagă
Suspine ale unui suflet dezbrăcat
Pe sub degetele nopţii îl atinge
Seducătoarea melodie celestă
Scânteietoarea mângâiere înstelată
Emoţii ale sufletului recunoscut
În atingerea inimii alese
Cântecele imperceptibilei
Armonii a inexprimabilei
Melodii invizibile
A Sufletelor reunite

Din infinitul suspin
Freamătă elanul relelor
Inefabilului chin

Măsura şi desfătarea călătoriei
Invită mâna tăcerii
Să instaleze invizibila cadenţă
Pe derularea timpului
Abandonat în suspendarea visului.
Slăbindu-și vocea, norii tac.
Zboară pe sub aripa fluturelui
Cuvintele raţiunii
În ochii adormiţi în infinit
Melodia vântului desenează
Pe pereţii de argint brodaţi cu fire
Muzica timpului
În această bătălie efemeră
La liziera cuvântului
Se înalţă infima rezonanţă
A ecoului toropit
În somnolenţa timpului
Omul visului fără reţinere
Se trezeşte în lumina cerului
Cântec al Absolutului

În umbra corpului luminos
Al lumânării negre
Viaţa noastră îşi desenează cuvintele
Reaprinde flacăra
Memoriei
Strălucirea trecutului tiveşte
Firele prezentului
Flori ale angoasei
Culese de pe cărăruile
Capitulării
În luminozitatea flăcării
Visurile arzătoare
Îşi pierd puterea sub pătrunzătoarea arsură
A servilelor iluzii
Ale speranţei
În scurtul vacarm al tunetului
Memoria reînviată
În jăraticul disperării
Agonizează rămăşiţele pământeşti
Ale destinului său
Horcăit ultim
al flăcării

*Din volumul "***À L'INFINI DE SOI, (LA INFINITUL SINELUI)***",*
La Petite Édition, Marseille, 2014

Traducere din limba franceză de
Cornelia BĂLAN POP

Lucia PĂTRAȘCU

JENICĂ CHIRIAC - DAN, PRICOPSITUL

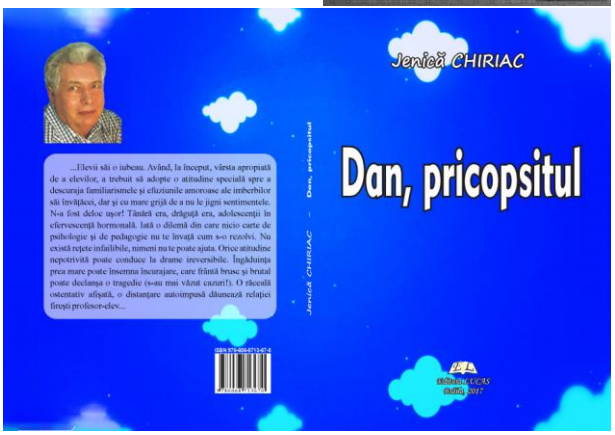

Volumul ***DAN, PRICOPSITUL***, semnat de **JENICĂ CHIRIAC,** Editura *Lucas,* Brăila, 2017, cuprinde în cele 94 pagini ale sale o poveste de viaţă a unui om. Structurarea în 15 capitole (mai mici, ca întindere!) menite să grăniţuiască diferitele întâmplări petrecute în decursul unui destin, ce ar putea părea obişnuit la prima vedere, permite autorului să-şi etaleze darul de povestitor. Cu vervă lingvistică, Jenică Chiriac joacă un fel de ţintar între segmentele biografice ale personajului principal, Dan Belciug, începând prin a ni-l prezenta în plină activitate pe acest ***„plutonier de intendenţă, (de aţă") într-o unitate militară din Capitală... autoritar şi eficient, scurt la vorbă, înjură ca un birjar.",*** el fiind cel care are grijă de toate „***efectele"*** militare. Faptul că tot el îi echipează în uniforme militare pe noii veniţi ***„răcanii ăştia indisciplinaţi, zurbagii***", îi dă posibilitatea să cunoască oameni noi, cu diferite caractere. Pentru că aceştia puteau fi răcanii obişnuiţi sau studenţii trişti, cu care se bucura să schimbe păreri şi opinii despre tot şi despre toate, sfătuindu-i cum să rezolve problemele spinoase ale milităriei. Se pricepea şi îi plăcea!

Jenică Chiriac, ne plimbă apoi la Turnu-Măgurele, în copilăria eroului, unde feciorul unui tată ceferist şi a unei mame casnice, dar ambiţioasă pentru creşterea şi devenirea băiatului, trăieşte viaţa obişnuită a unui elev cu note foarte bune şi cu zburdălniciile ce fac culoarea unei copilării fericite. „***În vacanţe trai pe vătrai...Îl lua tac-su cu noaptea în cap la gârlă, îl învăţa meserie."*** Astfel pescuitul a devenit una din pasiunile sale. Iar atunci când la liceul unde învăţa s-a făcut oferta înscrierii pe drumul spre o carieră militară, Dan a ştiut că aceasta este alegerea sa.

Repartizat în Capitală, Dan se căsătoreşte cu Leanca, profesoară la un liceu. „***Leanca era o fire singuratică, prefera să citească o carte bună decât să se zbânţuiască la petrecere."*** Cei doi au un copil, Dănuţ, duc o viaţă obişnuită, tihnită chiar, până când Dan Belciug este nevoit să plece o perioadă de timp într-o aplicaţie militară pe lângă Piatra Nemţ, de unde se întoarce complet schimbat. Se creează o stare confuză „***ca o ceaţă densă, apăsătoare, înecăcioasă, sufocantă***", pe care soţia nu o tolerează şi care se soldează cu un divorţ. Dan pleacă de acasă, apoi se mută cu serviciul în Turnu Măgurele, unde o reîntâlneşte pe Irina, o fostă colegă de liceu, cu care se recăsătoreşte. Pavel este copilul rezultat din această a doua căsătorie. Deci, Dan are cu cele soţii doi feciori, Dănuţ şi Pavel, care vor avea două drumuri diferite. Pavel va deveni un şahist şi un împătimit al scrisului: „...***scriu pentru ceilalţi, pentru cititori, să aibă o bucurie... citindu-le!"*** Dănuţ, lipsit de tovărăşia tatălui: „***Eu am avut nevoie de un tată, unul care să stea cu mine***, ***cu care să discut problemele mele, ca între bărbaţi***", îşi rătăceşte cărările vieţii, apucând pe drumuri greşite. Dan, bărbatul pricopsit cu două femei pentru care are sentimente de dragoste şi de prietenie, două femei de la care are doi feciori, trăieşte o viaţă sufletească mai complicată, fapt ce nu rămâne fără urmări şi, îmbolnăvindu-se, este îngrijit pe rând de cele două femei ***„Aşa s-au cunoscut nevestele omului! Când nu mai exista motiv de gelozie, de resentimente."***

Aceasta este pe scurt povestea eroului, cel care ***„mare norocos a fost Dan, plutonierul de aţă***, ***la viaţa lui: l-au iubit, în egală măsură, două femei."*** O poveste nu foarte specială (la urma urmei, câte alte astfel de întâmplări nu s-or fi petrecând în lumea aceasta!), pe care autorul cărţii a scris-o în zece zile, aşa cum aduce mărturie la sfârşitul cărţii, ceea ce nu înseamnă că a făcut rabat de la spontaneitatea verbului, reuşind să sculpteze cu nerv şi în acelaşi timp cu duioşie portretele fizice şi morale ale personajelor sale. Mama „***casnică, dar cu fire aprigă, gospodină neîntrecută.",*** iar tata ***„un boier*** (în felul său"!) ***umbla ţanţoş cu privirea lui calmă, dispreţuitoare. Tuns mereu scurt, cu tâmplele ninse, cu mustaţa încărunţită înainte de vreme",*** un om „***cam ştrengar de felul lui",*** l-a învăţat tainele pescuitului, aşa cum ceva mai târziu el il va învăţa pe Pavel.

Jenică Chiriac, om de formaţie profesorală, cu atente observaţii făcute asupra tipologiei umane, prin studierea adâncului sufletului omenesc şi a libertăţii individuale, aşa cum se dovedeşte şi în celelalte cărţi ale sale, face un adevărat slalom de la viaţa celor abia intraţi în armată, pe care ne-o prezintă jucăuş, spre desfătarea cititorului, trecând apoi prin poveşile de iubire şi ajungând la durerosul final, când Dan Belciug sfârşeşte pe un pat de spital, plâns de cele două femei importante din viaţa lui.

Prin simpla lecturare a cărţii, ce se face lejer, cititorul află întâmplări ce „curg", chiar şi atunci când ele pot avea accente grave, dând acestuia satisfacţia unui timp folosit spornic datorită talentului de povestitor al autorului, care reuşeşte să adune întâmplări aparent banale şi întâlnite de toată lumea şi să le transforme în evenimente de viaţă.

Un volum de proză ce merită atenţia cititorului!

Viorel DARIE

La scăldat

Cât timp a ținut furtuna de-aseară, Motocel, pisoiul, era de nevăzut, fiind ascuns undeva bine în partea cea mai obscură din odaie, adânc sub pat, în dosul unor ghete ale bunicului. Acum, dimineața, ieși șovăielnic de sub pat, uitându-se cu teamă în toate părțile. Când se lămuri că liniștea revenise în casă și-n afară, începu să umble prin odaie, scoțând primul mieunat. Apoi repetă mieunatul lui subțire cu mai multă convingere. Îi era foame. Știa că bunica va veni de undeva să-i pună lăptic în străchinuța din tindă.

Trezirea asta înainte de vreme a pisoiului avu ca rezultat trezirea lui Ionuț, care, liniștit cu greu în urma furtunii de-aseară, dormise neîntors până dimineața și nici acum nu s-ar fi sculat, dacă nu l-ar fi trezit Motocel cu mieunatul lui.

Bunica, intrând în odaie, văzu că cei doi sunt sleiți de foame și se grăbi să le pună ceva de mâncare, unuia pe masă, celuilalt în tindă.

Bunicul era deja trezit demult și ieșise în livada cu fân, să vadă cum ar putea drege prepelecii răsturnați de furtună. Trebuiau desfăcuți de tot și pus fânul iar la uscat. Dar asta după ce soarele va urca pe cer și va usca pământul după ploaie.Țarina, de dincolo de pârâu, arăta îngrozitor – se vedeau două răni groaznice pe trupul dealului, două alunecări mari de teren și încă vreo două alunecări mai mici. Pe partea dealului unde era casa bunicilor, nu se vedea nicio alunecare de teren.

Vremea dădea semne că ziua aceea va fi nespus de frumoasă. Roua se zvântase, albinele se porniră să zumzăie voioase în jurul stupilor.

Bunica, plecând la fân, la vale, unde bunicul începuse să cosească mai multe brazde, îi zise lui Ionuț să nu plece de-acasă, să nu-i dea iarăși bătăi de cap, lăsând casa descuiată și singură. Dar poți să te pui cu un copil? Acesta ieși doar un pic pe uliță, doar cât să se uite în vale, să vadă ce mai e prin sat. Ceva îi atrase curiozitatea: mai în vale, pe toloacă, luceau mici ochiuri de apă, ca niște minuscule lacuri. De bună seama, în urma ploii furtunoase de ieri, gropile se umpluseră de apă iar acum luceau ispititor.

Se uita cu încântare spre livezile cosite de curând de vecinii din vale, îi plăceau și își dorea să fie și el acolo.

Iată, acolo, lângă casa vecinilor, ieșiră din casă toți cei trei copii, pesemne trimiși cu treburile casei. De cum îi văzu, Ionuț coborî un pic mai în vale, încât copiii îl văzură și ei. Fetița cea mai mare îl strigă:

- Ionuț ! Nu cobori la noi, în vale ?

-Nu am voie. Mi-a zis bunica să nu plec departe de casă. Mai bine veniți voi aici, la deal, să vedeți cum lucește apa în toloacă.

- Ce apă ? Unde ai văzut tu apă pe deal ? întrebă nelămurită Anuța.

- Uite chiar aici aproape de mine !

Copiilor din vale, foarte curioși de tot ce zicea Ionuț, nu le-a fost greu să lase treburile de lângă casă, ca să tragă o fugă până sus pe deal, să vadă despre ce luciri de ape tot vorbește Ionuț. Când au ajuns sus la Ionuț, într-adevăr, ce minunăție! Toate gropile din toloacă, și mai adânci, și mai mici, se umpluseră de apă din puhoiul de ieri, iar acum luceau ca niște oglinzi, sub cerul curat ca o pânză albastră. Unul după altul, pe rând, copiii intrară în apa puțin adâncă, rece și nu prea. Se învățară cu apa repede. Găsiră băltoace mai adânci, până la glezne, apoi până la genunchi. Ce bine era în apă multă !

- Are cineva curajul să se scalde în apa asta? zise Mihăiță, băiatul mijlociu din vecini.

- Mă scald eu întâi! zise Vlăduț, băiatul cel mic.

- Mă scald și eu, zise Ionuț.

- Și eu, zise Anuța.

Ce plăcere nebună i-a cuprins pe copii, să aibă atâta apă de bălăceală. Se zbenguiau prin apă, se stropeau, aruncau cu apă unii pe capul și pe hainele celorlalți. Și erau niște chiote ! …

După un timp, găsiră o groapă și mai adâncă, în care apa era chiar mai sus de genunchi. Dintr-odată, le veni așa un chef să se culce prin apă, bălăcindu-se. Curând, apa se făcu galbenă, ca lutul. Copiii uitară de hainele și de părul de pe cap, care erau pline de apă și glod, din cap până-n picioare.

Distracția asta fu curmată când le era lumea mai dragă, iar bunica, nedumerită unde dispăruse de-acasă Ionuț fără să-i ceară voie, avu presimțirea să iasă pe toloacă, să-l caute pe băiat. Rămase tablou, când văzu ce făceau copiii în gropile cu noroi. Nu mai cunoștea pe niciunul, de plini de glod cum erau. Strigă tare pe Ionuț:

- Hei, Ionuț, ce faci acolo! Vino acasă imediat ! Să vezi ce pățești de la mine!

Pofta de joc pentru copii dispăru pe loc și fiecare fugi acasă cât mai repede. Dar ce să facă cu hainele ? Anuța și cu frățiorii ei s-au dus la cișmea și au clătit hainele de noroi. Se vor zvânta repede, căci ziua era deosebit de însorită și călduroasă.

Însă bunica îl luă de mânuță pe “porcușorul” ei de copil, îl dojeni, îi mai dădu o palmă pe șezut, îl duse în casă, îl schimbă de hainele lui mâloase și ude și-i dădu alte hăinuțe uscate. Nu de alta, dar îi era frică să nu prindă guturai copilul, căci știa ce greu îi trece răceala.

Nu se întâmplă mare lucru cu Ionuț după bălăcirea în apa rece din gropi, doar îi curse un pic năsucul și atât. Ionuț, hoțomanul, arăta cumva bucuros de isprava lui, era roz la obrăjori, plin de voie bună și mulțumit de întâmplarea din ziua aceea.

Dorian MARCOCI

Paşi

Urme de paşi nisipul le adună,
Ca-n viaţă-ntr-una toate se petrec,
Un efemer se-ncheagă să ne spună
Ce nu gândim când visele se-ntrec.

Pe-o plajă nesfârşită lângă mare
Am poposit lăsându-mi pasul greu
Peste atâtea urme-n frământare
Având acuma şi nisipul meu,

Iar pulberea aceea mişcătoare
Se preschimba sub vânt necontenit,
Eternul cufundat în nepăsare
În care voi pleca cum am venit

Albastru

Cuminţi vapoare picotesc în radă.
Şi ele au împrumutat albastru
Din marea ca o călimară largă
Şi-un cer care se iscălea măiastru.

Trecând prin secole, atât de vie
Răzbate vocea muezinului cu sârg,
Molcom plutind din turnul de geamie
Cu modulări învăluind adânc.

Fâşii de nori umbresc discret din soare,
Un abur se aşterne moleşit
Oraşu-i împăcat într-o lentoare
În care prin albastru-i definit.

Doar galbene, chircite în uscare
Pe-asfalt se-adună frunzele de tei
Purtând albastre vise cu răbdare
Cum paşii poartă-acuma anii mei.

E toamnă

Cu pleoape grele norii se târâsc pe mare,
Pometii buhăiţi atât de tare
Aproape că ating aripile în zbor
Când păsările albe cu piepturile lor

Despică vântul aspru în şfichiuiri tăioase.
E răvăşită marea, cuprinsă de angoase,
Căci zilele senine de vară-s spulberate
Şi-amărăciunea iernii se simte de departe...

Se lasă înserarea din plumburia zare,
Iar vântul îşi croieşte înveşmântări bizare
Cu frunzele culese din teii visători,
Eterni barzi ai iubirii în anii trecători.

O nouă dimineaţă

O nouă dimineaţă, nou răsărit de soare,
Din nori tiviţi cu roşu lumina e mai mare
Şi prinde-nvăpăiată un con ce se lărgeşte
Pe cer, pe luciul apei, în micile ferestre

Din casele albastre, în stuful greu de rouă,
În iarba cu un zâmbet de flori pentru o nouă,
Senină revărsare a rostului în viaţă.
Se-ntrec în glas cocoşii, ilară discordanţă

Vestind, o ştim adesea din vorbele bunicii,
Neîndoios un soare venind fără capricii
Să încălzească lumea după un somn de noapte...
O nouă dimineaţă blândeţea îşi împarte

Cu lebedele albe zburând cu gâtu-ntins
Suport pentru lumină şi gândul neînvins,
Făclia şi puterea de a clădi speranţă
Ce mă hrăneau fecunde. O nouă dimineaţă!

Împreună

Frunze în strat umed şi greu
Pe-alocuri în cetate
Se-adună molcom mai mereu
De vânt şi ploi purtate.

Deasupra crengi jilave stau
Stângace-n goliciune
Iar negrul lor cu norii dau
O tristă viziune.

Mă contrazic priviri cu dor
Lipite în plimbarea
Iubirilor, în pasul lor
Căutând mereu cărarea...

Din zarea spartă într-un nor
Brusc soarele inundă,
Lumina-i aburind uşor
Cât poate să cuprindă

nsufleţind totul în jur,
O caldă bucurie
Se zămislea fără-nconjur
Ca totul să învie

Iar ploaia care persista
Se aurea-n privire,
Trecut şi nou se aduna
Luând în stăpânire

Cetatea. Ca-ntr-un furnicar
Se perinda o sumă
De trupuri cu acelaşi dar:
Să fie împreună.

Carol FELDMAN
-Israel-

GÂNDURI RĂZLEŢE

Există – în general – în firea omului, obiceiul de a reacţiona la ceva nou nu numai cognitiv, ci de multe ori însoţit chiar şi de un sentiment al speranţei. Mai ales când noul este un an nou. Noul An! Fiind şi eu la început de an, nu fac excepţie şi mă interesez curent (fără exagerări) despre ceea ce pare declarativ cel puţin interesant ca „noutate”. Simplă curiozitate!

Aşa am descoperit, ascultând la Kol Israel o conversaţie între doi jurnalişti care comentau, mai mult la nivel de „cerc cultural”, decât academic, o temă interesantă, care, prin dezvăluirile conversaţiei mi s-a părut a-mi prezenta câteva elemente inedite; era vorba despre stabilirea raportului cantitativ universal între minciună şi adevăr. Da, s-a făcut şi aşa ceva! Nu mi s-a dezvăluit o „nouă Americă”, dar am auzit totuşi lucruri interesante… Cu anumite încercări de… definiţii, unele (nu puţine) demne de luat în consideraţie…

Voi rezuma, cu mici observaţii personale, cele notate după audierea sus amintitei conversaţii, luând ca element de bază tocmai MINCIUNA, căci ea e… dominantă… Asta-i problema: În lume, dintotdeauna există mai multă minciună decât adevăr!

Minciuna este o afirmaţie contrară, uneori o deformare totală sau parţială a adevărului. Unii afirmă chiar că minciuna este negarea realităţii. Un comentator politic de la TVR1 a numit-o „intoxicarea adevărului”. Minciunile pot fi premeditate sau spontane, vinovate sau nevinovate…

Câteva observaţii: Religia s-ar putea să fie o sursă nu neglijabilă a acestor manifestări, prin povestirile pe care le incumbă, cărora le atribuie puterea divinităţii, lucruri nedovedite ştiinţific! (Să-mi fie iertată afirmaţia!). Dar chiar şi religia nu califică minciuna ca fiind total un păcat! Vedeţi în „Cele 10 porunci” (Decalogul), la porunca / interdicţia a IX-a, se spune: „Să nu mărturiseşti strâmb împotriva aproapelui tău”. Aşadar, din largul „câmp” al minciunii este „selectată” doar mărturia neadevărată şi nu minciuna în totalitatea ei (cum e de pildă interdicţia „să nu ucizi”).

Cum s-a ajuns ca minciuna să domine adevărul? Cred că datorită faptului că fiinţa umană este făcută cu însuşirile de a fi tentată să „guste” mai mult din cele „pământeşti/lumeşti”, decât să se conducă strict după percepte cu conţinut de valoare morală, mistică, pe care nu le consideră chiar în orice împrejurări ca fiind ideale… Şi omul îşi acoperă aceste… tentaţii, cu minciuna! Iată rolul „mefistofelic” al minciunii!

Dar cel mai fertil ogor al minciunii este politica. Acolo ea este declarată ca „armă legală”. Neuitatele versuri ale lui Al. Vlahuţă: „*Minciuna stă cu regele la masă / Dar asta-i cam de multişor poveste / De când sunt regi, de când minciuna este / Duc laolaltă cea mai bună casă”* – sunt grăitoare nu numai pentru regi, ci şi pentru toţi purtătorii de cuvânt, reprezentanţii oligarhiilor din toate vremurile

Am mai auzit o afirmaţie în enumerarea „calităţilor” minciunii: ea şi insulta. Adevărul nu poate fi niciodată o insultă!

O prestigioasă jurnalistă din România, Ioana Ene Dogioiu, scria: „Respectul îl arăţi prin adevăr, nu prin minciună”.

Ca orice om, cred că micile minciuni „nevinovate” pe care le-am folosit şi eu uneori, mai ales în cadrul familiei, de-a lungul vieţii, minciuni care – ferească Dumnezeu – nu au declanşat „catastrofe”, nu mi-au înfrumuseţat profilul… Niciodată însă, nu au devenit un obicei! Niciodată!

Iată motivul pentru care cred că oameni ca mine se pot privi în oglindă, exprimând discret-obiectiv şi un „mea culpa” proporţional, întru înţelegerea a ceea ce s-a constatat (de-abia acum, la începutul lui 2017?!), că minciuna domină adevărul! Fapt!

Păcat că este… adevărat.

(urmare din pag. 10)

de bikini. Nu m-am putut abţine şi i-am făcut chiar o declaraţie de dragoste. I-am spus sincer că îi iubesc foarte mult adresa ei de chat.

De vecina mea, ce să mai zic! Mă întâlnesc cu ea peste un sfert de ceas, tot pe chat, căci, chiar dacă e mai încinsă acolo, mă simt mai protejat decât în camera ei.

M-am obişnuit destul de greu cu drăciile astea de butoane. Nu mi-a fost uşor, dar le-am învăţat. Când mă duc alături la vecină, în loc să apăs pe sonerie dau un beep. Când citesc o carte - că mai apuc uneori - trec la pagina următoare apăsând butonul PageDown. Când merg în excursie cu maşina fac scrolling să admir peisajele. La telefon tastez adrese IP. Când îmi zice nevastă-mea să închid fereastra, îi apăs pe guriţă butonul Close. Pe stradă sau oriunde, când am nevoie de ajutor, apăs pe Help.

Ultimul buton, pe care intenţionez să apăs chiar acum, este ShutDown. Însă, înainte de a mă despărţi de tine, dragă cititorule, mai am să-ţi spun ceva. Dacă ai apucat cumva să râzi de tot ce i s-a întâmplat eroului nostru de mai sus, înseamnă că tu eşti acela.

Floarea CALENIC

DUBLĂ LANSARE DE CARTE

La Biblioteca judeţeană din Tulcea

Pe 10 martie 2017 în sala de la etajul 1 a Bibliotecii judeţene, a avut loc un eveniment cultural cu mare impact emoţional asupra celor prezenţi, a comunităţii nord-dobrogene şi am spune noi, a românilor care iubesc literatura, arta, creaţia, frumosul în general.

Autorul tulcean Tănase Caraşca, membru al Asociaţiei Scriitorilor „Aegyssus" din Tulcea şi al Ligii Scriitorilor din România, a lansat un volum de poezii, intitulat sugestiv „Printre stropi" şi unul de proză, cu un titlu la fel de sugestiv, „Timpul şi răstimpul". Ambele cărţi au fost realizate cu sprijinul Editurii PIM din Iaşi, cea de-a doua, un frumos roman de dragoste, fiind editat la sfârşitul anului 2015, dar nelansat pe piaţa amatorilor de carte.

Printre cei din sală, invitaţi, prieteni, amatori de literatură, poeţi sau prozatori, admiratori, simpli cititori, membri ai familiei, de remarcat prezenţa primarului Tulcei, domnul Constantin Hogea, a preotului Felix Lucian Neculai - consilierul cultural al Episcopiei Tulcii şi a ziaristului de la publicaţia „Obiectiv", Petru Ţincoca.

Poetul Mircea ;Marcel Petcu, organizatorul lansării, Preşedintele Asociaţiei Scriitorilor „Aegyssus" din Tulcea a rostit cuvântul de deschidere, reliefând activitatea de scriitor a d-lui Tănase Caraşca (prezent prin „**Altfel spuse – Fabule şi fabulaţii**" (poezie-umor, ed. Harvia/ 2003), „**Parodii altzernative**" (poezie-umor, ed. Harvia/2007), „**Desculţ prin urzici**" (roman, ed. Karograf/2010), „**Reflecţii**" (poezie, ed. Karograf/ 2011), „**Bazarul maratonului roşu**" (roman, ed. InfoRapArt Galaţi/2013), iar acum cu cele două despre care facem vorbire, romanul „**Timpul şi răstimpul**" şi „**Printre stropi**" apărute la ed. PIM din Iaşi în 2015 şi respectiv 2017, dar şi de publicist – colaborator la reviste importante: „Boema" din Galaţi, „Exponto" şi „Dobrogea culturală" din Constanţa, „Steaua Dobrogei" din Tulcea, „Moldova literară" din Iaşi, etc. A menţionat cu aprecieri pozitive revista „Seniorii tulceni" al cărei redactor şef este domnul Tănase Caraşca şi care motivează, adună şi menţine vie dragostea de viaţă, de artă şi literatură dobrogeană.

Domnul primar al Tulcei, dr. ing. Constantin Hogea, ale cărui intervenţii sunt mereu aşteptate cu interes de auditoriu, dumnealui având harul de a surprinde esenţialul evenimentului la care participă, a subliniat importanţa lansării de noi cărţi şi şi-a exprimat preţuirea pentru tot ce se scrie în judeţ. A apreciat titlurile alese de autor pentru volumele lansate, considerându-le metaforice, pline de semnificaţii.

Colegii de breaslă, Elena Netcu, Ioan Gheorghiţă şi Gheorghe Bucur, au analizat fie proza, fie volumul de versuri. Dacă doamna Elena Netcu a zăbovit asupra romanului „**Timpul şi răstimpul**", domnul Gheorghe Bucur şi-a exprimat aprecierea pentru versurile din „**Printre stropi**" subliniind teme, idei, sentimente, toate profund omeneşti şi deci emoţionante.

Doamna Floarea Calenic, de asemenea o inimoasă organizatoare a lansării, a venit cu o analiză minuţioasă a poeziilor vorbind pe larg despre rolul scriitorului în societate, influenţa pe care o imprimă cititorului şi

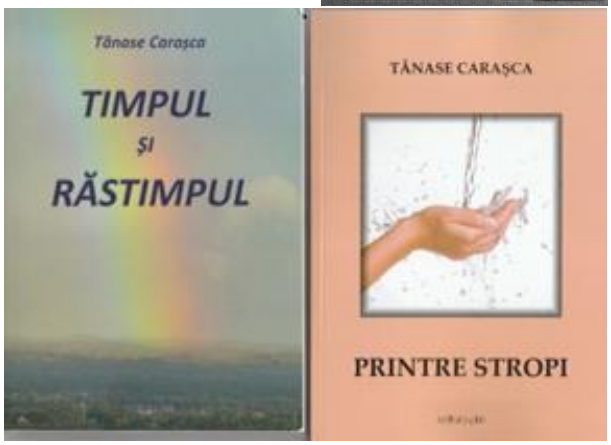

importanţa operei pe care o lasă moştenire imortalizând momente care altfel s-ar pierde.

Momente sensibile au fost create de doi elevi ai liceului de Arte din Tulcea, Cristian Simion şi Alexia Fucigiu, care, acompaniaţi la pian de profesorul George Pinter, au interpretat la vioară bucăţi muzicale potrivite momentului.

Între intervenţiile menţionate, cei prezenţi au putut asculta poezii din volumul lansat recitate de Teodora Dociu, Elena Anastase, Ion Chiriac şi Petru Ţincoca, membrii ai grupului „Drag de muzică şi poezie" care activează la Casa Avramide şi din care face parte şi d-na Floarea Calenic.

Un alt membru al acestui grup, preotul Mihai Marian Michael, a cântat o baladă, însoţit de studentul la Facultatea de Teologie, Dragoş-Ionuţ Barbu, şi apoi singur, acompaniat la chitară, două melodii pe versurile poetului Adrian Păunescu.

Poetul Mircea Marcel Petcu a intervenit în numeroase momente cu comentarii pertinente, dar şi recitând poezii din volumul „Printre stropi".

În încheiere, domnul Tănase Caraşca, autorul celor două cărţi lansate, a mulţumit celor prezenţi şi celor implicaţi în desfăşurarea evenimentului menţionând câteva repere scriitoriceşti din activitatea sa. Cu umoru-i cunoscut, a vorbit despre cum „s-a făcut" scriitor, despre ce înseamnă scrisul în viaţa dumnealui şi, mai ales, cum s-a născut romanul „Timpul şi răstimpul".

desen de Elena Liliana Fluture

Maria TIRENESCU

Toamna la mare

După ce am fost admisă la facultate, m-am gândit că sunt destul de mare pentru a merge singură la Eforie. Am ales luna septembrie. Nu văzusem niciodată cum e marea în timpul toamnei. Bănuiam că e foarte frumos. În plus, mama trebuia să fie la şcoală de la începutul lunii, iar Nina şi Doru mergeau, din 15, la şcoală.

În comparaţie cu alţi ani, aveam avantajul libertăţii depline. Cel puţin, aşa credeam. Bunicii aveau acelaşi program de ani de zile. Bunica, o femeie pedantă, pregătea camerele pentru turişti, bunicul făcea aprovizionarea, iar seara ieşeau la plimbare. Cumpăraseră un aparat de radio cu clape pentru schimbarea canalului şi cu ochi magic. Ascultau în special „Radio vacanţa". Bunicul citea ziarele şi, ceea ce mă distra, la ora 16 îşi bea obişnuita cafeluţă pe care i-o servea bunica. Nu era cafea naturală, ci Unica. Bunica era responsabilă şi cu organizarea activităţii bunicului. El fusese operat în urma unui ulcer gastric şi ţinea regim.

Eram liberă să fac ce vreau, dar la plajă mergeam cu chiriaşii bunicilor. Aşa era mai sigur. Nu riscam să mi se întâmple ceva neprevăzut.

Unchiul Sever lucra la Eforie-Nord. Era gestionar la un mic magazin. Însoţită de bunica, am făcut prima vizită la „magazinul unchiului". Autobuzul a oprit vizavi, lângă parc. Am făcut un tur al parcului după câteva zile, când bunica m-a trimis să-i duc ceva unchiului, dar nu m-am îndepărtat de locurile cunoscute.

Într-o seară, unchiul Sever mi-a propus să merg la un film la cinematograful în aer liber din Eforie-Nord. Am mers cu autobuzul de la ora 7 seara. Am observat cât de mândru era unchiul când mergea cu mine prin staţiune.

- Cine-i domnişoara? întreba câte unul dintre prietenii unchiului.

- E nepoata a mea.

- Nu ştiam că ai o nepoată atât de mare...

- E studentă.

Eu mă arătam preocupată de câte o nimica toată, doar ca să nu intru în vorbă cu ei. Ne-am oprit de câteva ori, căutând gumă de mestecat străină. Unchiul Sever m-a condus la cinematograf. După ce mi-am ocupat locul, el a plecat. Urma să vină după mine la terminarea filmului.

Am văzut un filmul SF: Călătorie fantastică. Pe scurt, o echipă de oameni de ştiinţă, într-un submarin, sunt micşoraţi la dimensiunile unui microb şi, cu ajutorul unei seringi, sunt introduşi în carotida savantului care se alesese cu un cheag de sânge în creier în urma unei tentative de răpire. Savantul era menţinut în stare de hipotermie, pentru ca sângele să circule mai încet. Comunicarea cu echipa reală se făcea prin sistem Morse (Wi-Fi, spun cei din film). Din echipaj face parte şi un personaj care doreşte ca secretele omului de ştiinţă să nu fie cunoscute. De aceea, sabota acţiunile echipajului. Planul operaţiunii suferă modificări şi numai pregătirea excepţională a doctorilor şi a ofiţerului de transmisiuni care asigura comunicarea cu echipa care coordona din laborator acţiunea au făcut posibilă distrugerea cheagului din creierul savantului. După o oră, oamenii reveneau la dimensiunile iniţiale. Sabotorul moare digerat de o leucocită, iar ceilalţi membri ai echipajului sunt recuperaţi dintr-o lacrimă a savantului căruia i-au distrus cu un laser cheagul de sânge.

La acea vârstă citeam toate povestirile şi romanele ştiinţifico-fantastice pe care le găseam. Deşi bănuiam că misiunea va fi îndeplinită, am urmărit filmul cu sufletul la gură. Am studiat efectele speciale şi imaginile pe care le vedeam. În plus, din distribuţia filmului făceau parte Stephen Boyd, Raquel Welch şi Edmond O'Brien.

În următoarea sâmbătă, unchiul mi-a promis că mă duce să văd cel mai bun restaurant din staţiune. Şi am mers la „Europa". La intrare era un „general" pe care unchiul îl cunoştea. I-a spus că sunt nepoata lui şi că sunt studentă.

Unchiul a comandat câte un grătar cu garnitură şi vin roşu. Mie mi-a comandat pepsi. Restaurantul avea orchestră şi ring de dans. După ce am mâncat, am dansat.

- Dansezi bine. Unde ai învăţat?

- Parcă nu ştii... Vals m-a învăţat bunica, în parc, unde dansau ruşii. Tango m-a învăţat tata. Am mers o dată la familia Râhlea, nu ştiu ce sărbătoreau. Ploua şi nu ne-au dat voie în curte. Un timp, ne-am uitat pe fereastră. Eram la etajul întâi. Dar ne-am plictisit. Ceilalţi invitaţi dansau pe muzica unul gramofon. Gazdele aveau plăci. Cred că erau moldoveni. Ştiu că au predat limba rusă. Tata m-a invitat la vals şi, fiindcă a urmat un tango, mi-a explicat cum se dansează.

- Când erai mică spuneai că vei fi cântăreaţă de operetă. Când ţi-ai schimbat preferinţa?

- În clasa a doua, mergeam de două ori pe săptămână la doamna Moldovan. Acolo învăţam, câte o jumătate de oră, să cânt la pian. După un an, nu ştiam nici un cântec. Mă enerva cum număra: „una, doua, treia patra". Mergeam la pianul şcolii şi, după câteva încercări, îmi reuşea o meodie. Cântam după ureche, ca lăutarii. În clasa a treia n-am mai vrut să merg la pian. Am fost de două ori la un cerc de balet. Nu mi-a plăcut. Am învăţat prea puţin şi nu am dansat deloc. La numărătoarea instructoarei, făceam un fel de gimnastică.

- Ţie nu-ţi place nimic...

- Cum nimic? Eu trebuie să văd un rezultat!

- Ai renunţat definitiv la muzică, la dans...

- Nu chiar. În fiecare an am cântat în cor, în grupul vocal, chiar şi solo. Am dansat în grupurile de dans ale şcolii, balet sau dansuri populare. Nu mai vreau să fiu artistă.

- Ţie nu ţi-a prea plăcut şcoala!

- Să ştii că mă supăr! Am învăţat la toate materiile. Au fost unele materii pe care nu le aveam la suflet, dar învăţam, pentru că îmi plăcea să rezolv probleme. De exemplu, chimia. Nu îmi plăcea să

(continuare în pag. 28)

(urmare din pag. 27)

„tocesc” proprietăţi, dar îmi plăceau problemele. Pe scurt, după ce scriai formula, restul era regula de trei simplă.

- Faci ce faci şi tot la matematică ajungi.

- Cu siguranţă, matematica e cea mai frumoasă, cea mai grea şi cea mai utilă materie. Nu oricine o poate învăţa. Mie mi-a plăcut întotdeauna. La început, era doar un instrument de calcul. Apoi a devenit preferata mea.

- La câţi ani ai descoperit că e frumoasă?

- La sfârşitul clasei a cincea, profesoara de matematică ne-a propus să rezolvăm zece probleme recapitulative de la sfârşitul manualului. Mi-am amintit cu o seară înainte de data limită de prezentare a problemelor. Am luat cartea fără prea multă tragere de inimă. Rezolvam mecanic. Apoi, s-a întâmplat ceva: am dat de o problemă interesantă. Trebuia să aflu câţi ani a trăit Arhimede. Se dădeau câteva relaţii. Am rezolvat problema prin metoda figurativă. A fost o problemă frumoasă, interesantă. Am verificat răspunsul cu cel de la sfârşitul cărţii. Era bun. Atunci cred că a fost momentul în care am decis să acord mai mult timp învăţării matematicii. În fond, puteau să cânte alţii, cei pentru care matematica era o ţeroare.

- Cum rămâne cu „trebuie să văd un rezultat”?

- La matematică poţi să ajungi la rezultatul unei probleme pe mai multe căi, prin mai multe metode. Şi poţi să verifici dacă ceea ce ai obţinut e corect. De multe ori, poţi să intuieşti rezultatul. Totul depinde de cât de mult munceşti. Şi de plăcerea cu care munceşti.

- Mai dansăm valsul ăsta şi mergem acasă. Ce spui?

Era prima dată când am întârziat până spre miezul nopţii. Bine că pe litoral circulau autobuze destul de des!

La un chioşc de presă găsisem reviste tipărite în Moldova. Am cumpărat câteva numere din Крокодил (Crocodil), o revistă de umor. Nu mai văzusem astfel de reviste. Acasă citeam publicaţii în franceză, dar revista Uniunea Sovietică era în limba română.

Împreună cu chiriaşii bunicilor, am mers într-o zi la Costineşti. Auzisem că acolo e o atmosferă frumoasă. Aflasem de la Radio vacanţa că la Costineşti se întâlnesc în special studenţii. Am văzut un sătuc, o plajă întinsă, multe chioşcuri, dar nu am fost impresionată. Poate şi pentru că eram într-un grup de persoane cu mult mai mulţi ani ca mine. Nu îndrăzneam să mă îndepărtez de cei care îşi luaseră angajamentul să mă aducă în condiţii bune înapoi.

Singurul lucru neobişnuit care mi s-a întâmplat a fost o neaşteptată amigdalită. Dacă eram acasă sau chiar în Cluj, cumpăram penicilină şi în trei zile eram ca nouă, dar în Eforie nu se vindeau antibioticele fără reţetă. Cu greu a găsit bunica un medic care să îmi scrie o reţetă. Făcusem febră şi nu aveam chef de nimic, nici de citit, nici de ascultat radioul. Îmi luam medicamentele şi în scurt timp adormeam din nou.

Bunica m-a anunţat că am primit o scrisoare. Am luat-o şi am pus-o sub pernă. Am adormit. După o vreme, bunica m-a întrebat: „De la cine e scrisoarea?”. Uitasem de scrisoare. Am deschis-o. Era de la Vasile. Îmi spunea că a fost în permisie şi că Nina i-a dat adresa bunicilor. Deci, chiar cu întârziere, şi-a ţinut promisiunea de a-mi scrie. Ştia că reuşisem la facultate. Era în Arad.

Sejurul meu la Eforie a fost de aproape trei săptămâni. Am plecat la Cluj cu un tren direct. Aveam avantajul că nu trebuia să schimb în Bucureşti. De fiecare dată călătoream cu trenuri directe Baia Mare-Mangalia, Cluj-Mangalia…

Nu cunoşteam nici o persoană din compartiment. Cât timp era lumină, am citit. Apoi, când unul dintre călători a stins lumina pe motiv că fiica lui trebuie să doarmă, am începuit să mă plictisesc. Am ieşit pe culoar. Lângă mine, o doamnă în vârstă fuma. Era plictisită şi ea. Am intrat în vorbă.

- Domnişoară, unde mergi?

- La Cluj.

- Cu cine călătoreşti?

- Singură.

- Şi nu te temi?

- Trenul e plin de călători.

- Da, ai dreptate. Eu am urcat la Bucureşti, dar cred că erai deja în tren...

- Vin de la Eforie-Sud. Am ales trenul direct. Mi s-a părut mai avantajos. Dimineţă merg să fac microfotografia şi după-amiază am un tren direct spre Vişeu.

- Eşti sudentă? În ce an?

- În primul an, dar sunt sigură că mă descurc. Cunosc oraşul.

- Am ajuns în Teiuş. Mă pregătesc să cobor. Merg la Aiud.

Văzând că nu reacţionez cum se aştepta, doamna a considerat că trebuie să-mi explice.

- Am un neam la Aiud, spuse doamna coborând vocea. A fost închis pe motivul că a aţionat împotriva regimului.

Văzând că sunt pe lângă subiect, doamna îşi stinse ţigara şi intră în compartiment după bagaje. Deja se auzea zgomotul pe care îl face trenul la schimbarea liniilor.

Doamna a coborât în staţie, nu înainte de a ne lua rămas bun. Eu am rămas cu nişte întrebări fără răspuns. Ştiam că tata îmi va răspunde la toate.

Am ajuns în Cluj dimineaţa devreme. Am făcut microfotografia şi am luat primul tren spre Vişeu. Rezultatul îl luam la întâi octombrie, la începutul cursurilor, când mă cazam la căminul studenţesc.

Cum e toamna la mare? Frumos, e linişte, frunzele copacilor sunt încă verzi, grădinile sunt încă proaspete, sunt fructe şi legume de tot soiul, dar nu mai e aglomeraţia din august.

desen de Elena Liliana Fluture

Vasile Dan MARCHIŞ

STATORNICIE

Mai neobișnuită ca oricând
muza m-a abordat astfel:
”Azi plec în concediu unde n-am fost niciodată”
Am rămas uluit întrebându-mă:
”În ce loc de pe pământ n-a putut ajunge
până astăzi muza?”
Știind parcă ce vreau să spun, muza a continuat:
”Mă duc în satul tău natal-Asuaju de Sus,
unde ai crescut și ți-ai petrecut
unele perioade din viață.
Doar am trecut o dată pe acolo și chiar îmi place,
după cum ai spus și tu că e frumos...!
Dacă în timp voi putea confirma acest lucru,
am să rămân acolo pentru totdeauna”
Am întrebat-o surprins:
”Unde sau la cine vei sta tu acolo?”
Muza m-a copleșit cu răspunsul:
”Păi,n-ai spus tu că ai o casă în satul acela...?”
”Bine, bine, am continuat eu,
Dar casa este acolo,iar eu locuiesc aici...
Și după ce am scris 5 volume de versuri
datorită ție,
acum mă lași baltă!
În final muza mi-a răspuns :
”Ba din contră, dacă voi sta în casa ta,
fie aceasta oriunde
și indiferent de situație
vei avea întotdeauna la cine veni
și pentru cine ieși în lume...!”

GRAMATICA IERNII

Scriu parcă
mut zăpadă dintr-un loc în altul...
Referitor la această scriere
nu poți ști exact care sunt arhaisme
și care sunt neologisme
deoarece toate cuvintele sunt din zăpezi veșnice...
Ba mai mult, în asemenea condiții,
scrierea mea continuă pare o avalanșă...
În această gramatică a iernii
până și diacriticele
ba chiar și semnele de punctuație
par ”rânduri, rânduri” de ninsori...
Iar la sfârșitul acestor elemente
în loc de puncte, puncte, sunt troiene...
Crivățul nu-i altceva decât
ecoul unui prelung icnet de iarnă
redat gramaticii prin vocalele:a, e , i o, u, ă, â,
și amplificat de ger...

NINSOAREA DE IERI

Experiment fără strategie
ca zborul pufului de păpădie...
Fulgii căzând
fără temei, fără rând
par a fi manifeste
sau teste plagiate, promovate din orgoliu
sau indulgență
dar trecuți în insolvență
că-i doar o mascaradă
a anotimpului care a intrat în istorie
neavând acoperire pe zăpadă

IMPOSIBILA MIRARE I

Pe Dumnezeu
nu mă voi putea mira niciodată
deoarece
tot ce dorește el să se realizeze
este un lucru firesc...
Pe faptul că
Dumnezeu vrea prin absurd
să vină la mine în chip de lup
sau altă creatură,
n-am de ce să mă mir,
fiindcă
și acest aspect
poate fi pentru Tatăl Ceresc
ceva firesc...
Dumnezeu poate într-un fel sau altul
să mă sperie,
prin diferite fenomene cerești
sau de altă natură
dar prin asta nu mă poate face
să mă mir pe el deoarece
a te mira pe Tatăl Ceresc fără temei
fără noimă, fără rând
nu-i un fenomen firesc...

TOȚI PLÂNGÂND

Într-o țară în care
unii plâng de fericirea că sunt bogați,
alții prin nevoia că sunt săraci,
alții că sunt bolnavi,
iar alții prin satisfacția că s-au însănătoșit,
într-un cuvânt, toți plângând,
n-au învățat nici bunele maniere prin care
să știe cât se cade să plângă,
mai mult sau mai puțin,
pentru a nu crea impresia că o fac
sau că se opresc din orgoliu
sau din considerația
față de celălalt de lângă el
(care de asemenea plânge
pentru un anumit motiv)
cum că celui bogat i se cade sau nu
a plânge mai mult ca cel sărac,
iar celui sănătos i se cade sau nu
a plânge mai mult ca cel bolnav...
Dar să învățăm măcar
bunul simț de a nu mai plânge de fericire,
lângă cei ce plâng de durere...

Renata VEREJANU
R. Moldova

Geniul invizibil

fragment din trilogia **GENIUL INVIZIBIL**, cartea I
„Asasinul Ratat”, 2017

…Un roman scris demult plângea în sufletul ei, zi de zi, tot mai mult rugând-o să se apuce de muncă, să lase grijile ţării pe seama celor care stau la cârma ei, care sunt plătiţi anume pentru acest lucru. Ea auzea acest plânset, îl absorbea în sufletul de mamă, de femeie, de jurnalistă, de ambasador popular, de lider al societăţii civile, de editor şi muncea zi de zi cât nu erau în putere s-o facă 100 de persoane bine plătite, şi acel plânset îi intra în sânge şi o chinuia mult, mai ales în nopţile cu lună plină, când îşi spunea că anume mâine va lăsa grijile tinerei generaţii pe seama statului şi se va apuca de editat toate lucrările adunate de Îngerul păzitor.

„Săvârşitu-s-a…”

De pe un tablou viu, enorm, îl priveau un milion de guri, fără de feţe, doar guri: câte un gol stăpânit fiecare de câte o pereche de buze; guri de diferite mărimi, de diferite vârste, guri sărutate sau nu, guri care toate odată pronunţau sau chemau, sau proroceau: *„Săvârşitu-s-a…”*

Şi acest număr enorm de guri - tablou apocaliptic - genera un sentiment unic, nu de simplă răzbunare, ci o dorinţă nestăvilită de-a întoarce toate datoriile karmice celora care au minţit, au distrus destine, au trădat, au furat acest neam frumos; sentiment pe care Editorul propriului destin îl reţinea la un pas distanţă de dispreţul său personal faţă de toţi aceşti indivizi; îl simţea ca pe un exploziv cu efect întârziat, îmblânzindu-l cu un alt sentiment: acel de imbold şi renaştere a sufletului, a inimii, a minţii… de renaştere a unei noi generaţii; a generaţiei tinere de după devastarea edificiilor ce simbolizau puterea statală; a generaţiei necontaminate de totalitarism, dorindu-i să fie capabilă să depisteze puterea muzicii, puterea adevărată a celui care-şi editează propriul destin; o generaţie pose-dată de vrerea să depisteze puterea care poate fi generată de omul creativ…

Şi ei, aceşti oameni tineri, indiferent de vârsta după paşaportul moldovenesc, român sau rusesc, fiind zi de zi mai mulţi anume cei care *acceptau* această putere; şi respectul lor fiind pentru această putere; şi se bucurau de cunoştinţa cu cei care le dezvăluiseră puterea Metaforei, le arătase adevărata putere a cuvântului; şi an de an tot mai multe inimi se doreau pline anume de acesta putere.

Evenimentul ilumina subtil puterea în putere să pună stăpânire şi să oprească întreg dezastrul produs de puterea vremelnică. Providenţa alese în calitate de protagonistă fiinţa pe care o ocrotea, editorul propriului destin. Nu era o noutate absolută desfăşurarea unui concurs naţional sau internaţional, fusese o sumedenie şi până la; doar că lângă acest nume de *concurs,* acum, era scris numele Editorului. Şi-ndată, numele simplu, precum e un oricare alt nume comun, ilumină precum aurora boreală.

Cine să fi presupus că faptul acesta va provoca o explozie a invidiei nu doar a *turnătorului drag*, ci şi a vizuinilor ascunse de privirea contemporanilor şi preocupate de jaful secolului. Îi speria mai ales clipa pe mărimea unei singure zile - ce-avea puterea unei întregi epoci: ziua când festivalul se încu-nuna cu succes. Şi groaznică devenea frica *turnătorului drag,* a întregului sistem de turnători, când evenimentul îşi răsfrângea impactul benefic asupra lumii îndrăgostite de adevăr, de dreptate, de cumsecădenie - această clipă fiind un chibrit aprins chiar în cisterna cu benzină, provocând o explozie a invidiei comune a tuturor şobolanilor, a tuturor cârtiţelor, a tuturor scorpionilor, a tuturor gândacilor şi altor urâţenii cuibărite în sufletele nomenclatu-riştilor corupţi, făcând pulbere din măreţia lor şi a sistemului întreg.

Văzându-se alunecat în postura de *asasin ratat*, fără a recunoaşte însă, altfel îşi putea pierde îndată sutele de informatori din reţeaua pe care o clădise o viaţă întreagă, apoi s-ar fi ruinat şi el; acum *turnătorul drag* îşi ieşea din fire, săvârşind o sumedenie de gafe, care-i arătau chipul adevărat:

- Pleacă de acolo! Te faci de râs! Pleacă acum! Te dezonorezi! - îi ceru membrului juriului internaţional, telefonându-l în clipa de apogeu a evenimentului.

- Da, da… Bine, răspunse Marele Savant, buimăcit total, fără să creadă propriilor urechi de ce auzise. În viaţa sa de peste şapte decenii nimeni nu îndrăzni atât de brutal să-i indice ce are de făcut. Când sună telefonul ieşise din sală pentru a nu tulbura cumva sfinţenia spectacolului, şi reveni la fel de calm, luând cuvântul şi constatând importanţa acestui unic concurs cu o durată de jumătate de an.

Răspunsul nu-l linişti pe *asasinul ratat.* El îşi telefona informatorii săi, strecuraţi în sala plină de lume şi magie, şi află că MS nu e plecat. Şi îl telefonă a doua oară… Şi îl telefonă a treia oară… Evenimentul continua, fără să cunoască ce probleme are *turnătorul drag,* şi lemnul de nuc secular, ce înfrumuseţa pereţii şi tavanul bibliotecii din Palatul Republicii, la auzul metaforelor înteţea lumina splendidă, şi parcă învia, zicându-şi: *„Pentru aceste metafore aş ceda nu un copac, ci o pădure întreagă… să se facă hârtie, să se editeze cărţi, să le am în preajmă, aici, pe poliţe, eu să le admir zi de zi şi o lume să le citească… Şi să-şi îmbogăţească sufletul cu metafore… Câtă lume frumoasă veni la editorul propriului destin…”.* SalciDor îşi reveni la adunare, ieşind din amintirile recente, fiind invitată pe scena improvizată…

Piaţa Marii Adunări Naţionale mişuna asemeni unei ape subterane, enorme, puterea cărei nu putea fi încă depistată, o apă care a rupt, a spart deja enormul zăgaz şi înainta cu furia-i ascunsă, clocotindă înăbuşit, fără ca cineva să presupună vre-un pericol, fără să bănuiască câtuşi de puţin că ura omenească, ura colectivă e gata să mături din calea sa tot gunoiul acestui stat atât de mic, dar cu hoţi atât de mari. Mulţimea de poliţişti care făcuse un gard de-a lungul PMAN, păstrând două fâşii pentru transportul urban, nu se mai vedea. Toţi poliţiştii au

(continuare în pag. 31)

(urmare din pag. 30)

fost absorbiţi de mulţime, pierduţi printre zecile de mii de oameni. Mulţimea nu mai încăpea în spaţiul pieţii şi inunda fâşia Arcului de Triumf, de la un capăt la celălalt, accentuând puterea şi voinţa anume a unei naţiuni. În aceste clipe Grădina Catedralei îi amintea de Câmpiile Elizei în ajun de Crăciun, când se aprind toate luminile, şi francezii toţi şi toţi oaspeţii Parisului vin să se plimbe în acest miracol de lumini şi stare sufletească halucinantă.

SalciDor privi Piaţa Marii Adunări Naţionale până într-un capăt, până în celălalt capăt, mândră sau îngândurată nu puteam să văd clar de la distanţă, privind peste vocile şi mâinile ridicate ale miilor de oameni, şi plecă cu gândul departe în alt veac, când ea de una singură a adunat câteva mii de oameni în această piaţă, în frigul umed a lui martie 1991, unde atât de frumos se dansase pentru prima oară Hora Unirii. Doar că acei oameni nutreau şi cimentau acea reuniune cu gândul şi speranţa la unirea acestui neam, precum doi ani în urmă se uniseră nemţii. Cum ei au putut, şi noi nu putem? Cine ne ţine răzleţiţi? cine ne diminuează curajul, vrerea, voinţa… Cine? Şi singură îşi răspunse, or, nu era o întrebare, pe toate le cunoştea, şi nu era un răspuns – mai degrabă o verificare de cunoştinţe, un studiu al sufletului unui popor… Nu-i plăcea cuvântul *popor* atât de des folosit de tot soiul de demnitari. Fără să ţină cont de părerea savanţilor, folosea noţiunea de *neam,* încercând să-şi unească semenii într-o idee, într-un ideal… Cunoştea că acest neam frumos de oameni a pornit de la zei, şi anume de la zeii îndrăgostiţi de femei frumoase precum a fost regina Tomiris, frumoasă prin dragostea de libertate, cea care a dus lupte şi a învins de nenumărate ori… Cunoștea SalciDor că sunt şi oameni proveniţi de la reptile, care şi-au focalizat puterea nu pentru a crea ceva frumos, nu pentru a ocroti dragostea faţă de acest neam – ci pentru a înşfăca, a fura, a agonisi averi prin escrocherie, contrabandă, furturi, crime… Lăcomia e trăsătura lor esenţială… Ruşinea nu li-e cunoscută. Bunul simţ, omenia - noţiuni cu totul necunoscute acestor fiinţe. SalciDor simţi o asemenea privire din mulţime. Fără ochelari nu putu să desluşească cine-i stăpânul privirii.

Şi SalciDor se revăzu iar în 1991. Atât de diferite aceste adunări. În luna martie, apoi la 27 august 1991, în mulţime erau prea mulţi *profesionişti* care au grăbit plecarea în nemurire a celor mai curajoşi fii şi fiice, mulţi dintre ei colegi de breaslă sau de luptă. Acum le simţea lipsa, căci lupta nu se terminase. Pe frontispiciul Arcului de Trium îşi văzu dosarul său de un metru şi jumătate grosime, precum îi mărturisi colegul care avu ocazia să-l vadă… Şi în acea clipă fu invitată la microfon…

Eu stăteam lângă Arcul de Triumf, o ascultam, o admiram, căutam o altă femeie din micul stat care ar fi putut să fie acum alături, să ţină un discurs la fel de curajos ca al SalciDor, şi nu găseam nici un nume.

În timp ce SalciDor vroia să revadă clipa şi să simtă acea enormă bucurie când pentru prima dată pruncul îi zise: „mama”, astfel încercând să şteargă imaginea *turnătorului drag* şi a *dosarului* mai înalt decât el de pe Arcul de Triumf, deşi nimeni din cele câteva zeci de mii de cetăţeni adunaţi nu-şi întoarse privirea spre aceste imagini, toţi o sorbeau cu ochii şi-i susţineau discursul cu mâinile sus ridicate – în acea secundă *Îngerul păzitor* reveni în piaţa tinereţii ei, uimind-o frumos: atât de simetric şi comod plasată în inima capitalei această Piaţă sfântă, cum o altă Piaţă nu văzu în nici una din capitalele europene, deşi trecu nu prin puţine oraşe ale lumii, chiar dacă unele pieţe sunt mai mari, şi poate mai vajnice prin istoria milenară la care au fost parte.

Și ea se văzu traversând zilnic, *de o viață,* Piaţa Marii Adunări Naţionale și în clipa când păşea linia simetriei perfecte a Casei Guvernului cu Arcul de Triumf, şi cu Clopotniţa și crucea Catedralei - în acea clipă reînviau în sufletu-i, în inimă-i, în creierul ei - în toate deodată – evenimentele cele mai dragi şi cele mai durute din viaţa ei nespus de zbuciumată, ci plină de metafore, din punctul de vedere al Editorului propriului destin.

Lansarea romanului

Angela BURTEA

Livada şi bunica

Frumoasă livadă se întindea odinioară la marginea satului meu! Pomi în rod, încărcaţi cu fructe galbene şi zemoase, roşii sau movulii te ademeneau la orice pas prin aroma lor inconfundabilă. De când dădea în floare, fiecare pom era urmărit de oamenii locului. Mai târziu, fructele încărcau mesele şi cămările sătenilor, din primăvară şi până toamna târziu. Erau destule! Şi toată suflarea părea mulţumită.

De cum începea vremea culesului, maşinile duduiau pe drumurile de ţară, pline cu marfă proaspătă spre fabrici şi pieţe de desfacere. Unele fructe erau consumate imediat, spre deliciul consumatorilor, altele transformate în dulceţuri, gemuri sau compoturi.

În vremea aceea, o vedeam adesea pe bunica plecând de dimineaţă spre livadă, în rând cu ceilalţi săteni. Ducea cu ea o traistă făcută din pânză de in ţesută în casă. Punea pe fundul traistei un colţ de pâine şi-un boţ de brânză şi pleca. Mă minunam de fiecare dată cum rezista bunica o zi întreagă doar cu atât, căci altă mâncare nu-i trebuia.

- Am, maică, am de toate în livadă! mă lămurea ea ori de câte ori mă vedea nedumerită. Doar o gură de apă să mai beau din când în când, căci poamele îmi sunt deajuns.

- Cum, bunică, ai de toate? Cum să-ţi fie de ajuns? întrebam eu tot mai mirată.

- Rodul pământului e sănătos, Savetă! Dacă ştim să-l folosim, nu ne lasă să murim! De foame nu moare nimeni, dacă munceşte!

Şi pleca! Adusă de spate, mergea legănat pe cărăruie, ţinându-se voiniceşte de ceilalţi. Îmbrăcată cu fuste largi şi creţe, cu buzunare adânci, cu bluza descheiată la gât, părea o buburuză care-şi ducea cu demnitate anii vieţii. Purta nişte încălţări din cauciuc, bune şi pe ploaie, şi pe uscat, iar părul lung şi-l strângea într-un coc, apoi şi-l prindea cu o spelcă sau două, după care îşi înfăşura, cu o îndemânare de invidiat, baticul în jurul capului. Niciodată nu uita să-şi vâre în sân o rămurică de busuioc. Acela era parfumul bunicii! Şi casa ei tot a busuioc mirosea!

O urmăream adesea în drumurile ei, dar mai ales seara, când se întorcea de la livadă. La-ntoarcere, paşii ei erau mai grei şi mai înceţi, dar niciodată n-o auzeam văitându-se de prea multă muncă. Îi ieşeam înainte, fugind de-mi scăpărau picioarele, şi mă uitam lung la traista care gemea de-atâtea fructe. Încercam s-o ajut să ducă mai uşor „rodul pământului”, dar nu reuşeam.

- Stai, maică, stai! Mai mult mă-ncurci! spunea ea,
apoi scotea din sân o fructă-două, după care adăuga: Ia şi mănâncă, Savetă! Tare-s dulci şi bune!

Mergeam alături de ea, ştiind de fiecare dată că urma partea cea mai plăcută. Avea bunica policioare multe, învelite cu foaie de jurnal, şi acolo le aşezam, fructă lângă fructă, să nu se strice. Şi după ce terminam treaba, numai ce-o auzeam:

- Hai, Savetă maică, hai de m-ajută să facem chisăliţă! Scoate sâmburii la câteva caise, iar restul lasă-le întregi! Dau gust mai bun!

Şi bună chisăliţă mai ieşea pe vremea caiselor din timpul copilăriei mele. Acum îi zicem compot, şi-l facem mai mult pentru iarnă, iar gustul verilor bogate s-a dus. Nici caise nu mai sunt cu duiumul şi nici livada de la marginea satului nu mai este, iar bunica a plecat demult printre stele. Am rămas doar eu cu dorul fructelor de odinioară şi cu nostalgia mirosului de busuioc ascuns la sânul bunicii.

Ludmila CIOBANU
(Rep. Moldova)

DEŞTEPTARE

E dimineață devreme.
Soarele încă doarme. Cântă motanii.
Oftez și mă ridic. Muguri. Iarbă. Hormoni.
E primăvară…

PROGRESIE

Iarbă deasă.
Mai mult parcă nimic.
Privesc prin lupă și descopăr ce ascunde:
Forfotă, viață, aripioare, antenuțe.
O mică civilizație ascunsă.
O urmăresc un timp.
Apoi privesc în sus.
Curios… Cine privește acum la mine?

PERPETUUM

Îmi cunosc scopul.
Știu încotro să o iau.
Dar e ca fuga după curcubeu.
Îl văd… Aproape că îl ating…
Şi iarăși e departe, strălucind.
De fiecare dată mă atrage cu altă culoare.
Mă cheamă cu altă melodie.
Pornesc la drum.

NOCTURNĂ

Se lasă întunericul.
E liniște…
Dar nu pentru mult timp.
Se trezeşte o altă lume.
Sunetele au alte vibraţii,
Culorile – alte nuanţe.
Se deschide un alt tărâm.
E timpul farmecelor şi viselor.

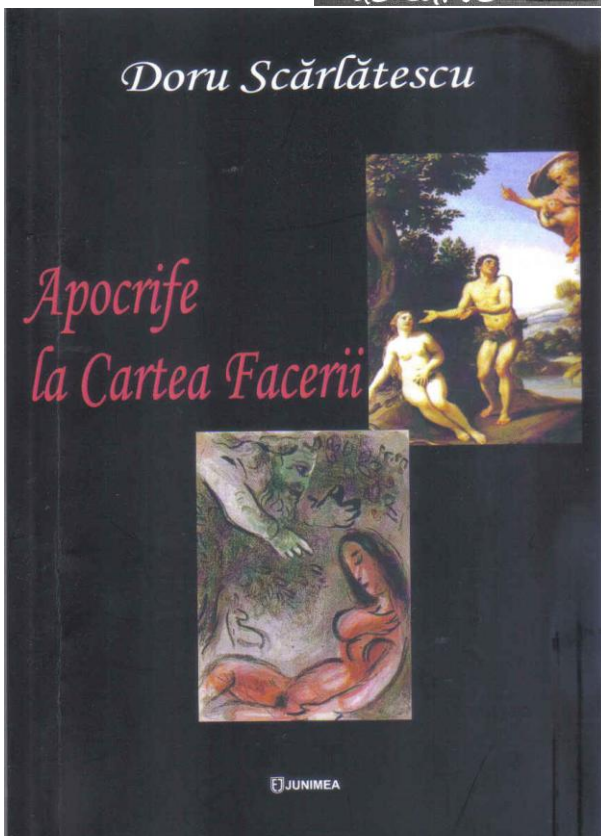

Ionel NECULA

Apocrifele lui Doru Scărlătescu

Nu mai citisem de mulţi ani o carte de Doru Scărlătescu, deşi îmi propusesm să-i urmăresc evoluţia, vorba cuiva, pas cu pas. Acum, că mi s-a oferit prilejul acestei lecturi, **Apocrife la Cartea Facerii** (Editura Junimea, Iaşi 2012) mă gândesc la câteva consideraţii prilejuite, fireşte, de lectura întârziată, la cinci ani după apariţie, a acestei isprăvi lirice. Nu ştiu dacă în acest lung interval i-a fost semnalată apariţia prin reviste, deşi presa culturală ieşeană ajunge mai rar pe masa mea de lectură .

Îl cunosc de mulţi ani pe autor - ce zic ? – de multe decenii, dar îl cunosc ca eseist, ca istoric literar şi ca un critic percutant, a cărui părere chiar contează în arealul Moldovei de Sus, iar cartea aceasta mă obligă la o cursă cu obstacole neaşteptată. Doru Scărlătescu poet? - e o ipostază de care, mărturisesc, iau cunoştinţă acum pentru prima dată. Nu vreau să fac o dramă din neştiinţa mea, dar cartea aceasta chiar merită un tratament oximoronic mai aplicat, mai oxigenat, şi mai decomplexat şi nu ştiu dacă şi-a găsit criticul dispus la un travaliu epistemic care să-i extragă bogăţia de înţelesuri.

Autorul se irizează ca un Demiurg care reia actul biblic al Facerii şi-l complineşte cu lirism, cu căldură umană, cu fior. Pământul a trecut deja prin big-bang-ul iniţial, nu mai este netocmit şi gol, dar creaţia a fost rodul raţiunii, şi-i lipseşte emoţia, afectivitatea, pasiunea iar poetul tocmai acest rol şi-l asumă, să infuzeze creaţiei biblice sentiment, temperament, sensibilitate, patetism… Creaţia nu mai trebuie re-construită de vreme ce-a fost deja construită, dar poate fi completată cu ceea ce s-a pierdut din vedere în momentul genezic, i se poate infuza bemoli afectivi la cheie, poate fi umanizată, liricizată, înzorzonată artistic şi plăcută celor ce-o locuiesc. Demersul poetului răspunde, într-un fel, imperativului heideggerian, care cerea omului să locuiască în chip poetic pe pământ. Or, a locui poetic înseamnă, printre altele, să dai frâu liber artelor, iubirii şi dorinţelor pătimaşe

Aceasta este şi misiunea pe care şi-o asumă Doru Scărlătescu, de a face pământul locuibil în chip poetic, de a-l infuza cu lirism, cu pasiune, cu patimă, cu tot ce este necesar pentru dedublarea raţiunii volitivă, părelnică şi rece cu tot ce poate conferi o locuire poetică. Ar mai fi ceva. Cartea despre care vorbim în aceste rânduri ocazionale conţine 35 de poeme mai greu de încadrat într-un gen. Ele sunt, fireşte, poeme *apocrife,* dar pot fi, la fel de bine încadrate în categoria poemelor în proză. Or, dacă-i aşa, poetul îl ridică valoric cu cel puţin o octavă. *Prin greaua, rotunda, sorocul rugându-şi, secunda./ Solitar, aşteptând netocmitul un semn; o noimă, un plin, un îndemn; o zare, un termen, un nord, hăul inert, o sclipire, zvonul afon, un acord./ Totul s-a făcut jind, căutare. Din înaltul încins a plutit o răcoare; din funingini de vid s-a desprins o culoare./ Undeva s-a urnit un chepeng şi un glas a rostit răspicat: Big-Bang (**Cosmogonie).***

Nu-i suficient ca lumea să fie interesantă, mai trebuie să fie şi plăcută, atractivă şi ademenitoare. Marele Demiurg, prin actul Genezei n-a făcut-o perfectă, dar i-a imprimat la cheia devenirii tentaţia autoperfecţionării, imboldul de a-i conferi fascinaţie, gingăşie şi candoare, altfel spus, s-o facă locuibilă poetic. *1. A privit Dumnezeu de jur împrejur: lumea era aşezată, întreagă, dar cam pieleagă, sarbătă şi fără zurzur/ 2. Şi-a adus Dumnezeu trepiedul, paleta, pensonul şi cutia cu vopsele ca să mai scliviseasca puţin lumea cu ele/ 3. Culorile, ca să nu fie încurcătură, le-a dat Dumnezeu nume şi porecle după soi, rang şi măsură/ 4. Roşul, spre exemplu, bordo, l-a titluit pe scurt sfinţia-sa do, i-a zis re rozului pembe, mi bemol verdelui domol, fa diez nuanţei de frez, albastrul de turnesol a primit porecla de sol, violetul lila pe aceea de la; galbenul kaki s-a ales şi el cu un nume de si. 5. Până noaptea târziu Domnul sfântul, a îmbrăcat în culori cerul, marea, pământul. 6. A şaptea zi. Când s-au ivit zorile, a început lumea să cânte din toate culorile.*

Se-nţelege că după acest travaliu, lumea devenise, se vede de departe, locuibilă poetic. Sigur este că existenţa, lumea în ansamblul ei, are nevoie de periodice intervenţii, de mici adăugiri şi uneori, atunci când începe denominarea, îl are ca partener şi părtaş pe Adam, cel care a dobândit între timp harul priceperii şi poate fi de mai mare utilitate unei activităţi apocrife. Poetul nu intră în ceartă cu Dumnezeu, dimpotrivă, în subsidiar

(continuare în pag. 34)

(urmare din pag. 33)

recunoaşte că ceea ce este esenţial s-a înfăptuit deja în cele şapte zile genezice, doar că timpul nu iartă – erodează, rugineşte, putrezeşte şi-i nevoie, din când în când, de intervenţii apocrife, de intervenţii second hand pentru a-i restabili strălucirea iniţială.

Aceasta e cartea – sobră, reflexivă şi, vorba poetului, cu zurzur, dar dincolo de substanţa ei ne ambetează arta unui poet matur care stăpâneşte bine ştiinţa rostirii lirice şi a verbului înaripat.

Încheiem aici rândurile noastre sărăcăcioase la o carte bogată în sensuri şi plină de semnificaţii. Doru Scărlătescu este, orice s-ar spune, un poet autentic iar poezia sa chiar musteşte de idei, de substanţă, de conţinut. Cu ceva timp în urmă am scris despre un volum de poezii semnat de Daniel Corbu, tot aşa, un poet de mare rafinament, ceea ce m-a dus cu gândul la vechile abilităţi lirice ale spiritului moldovenesc şi la vorba cronicarului care certifica pentru istorie, că *nici într-ale duhului nu stăm prejos*

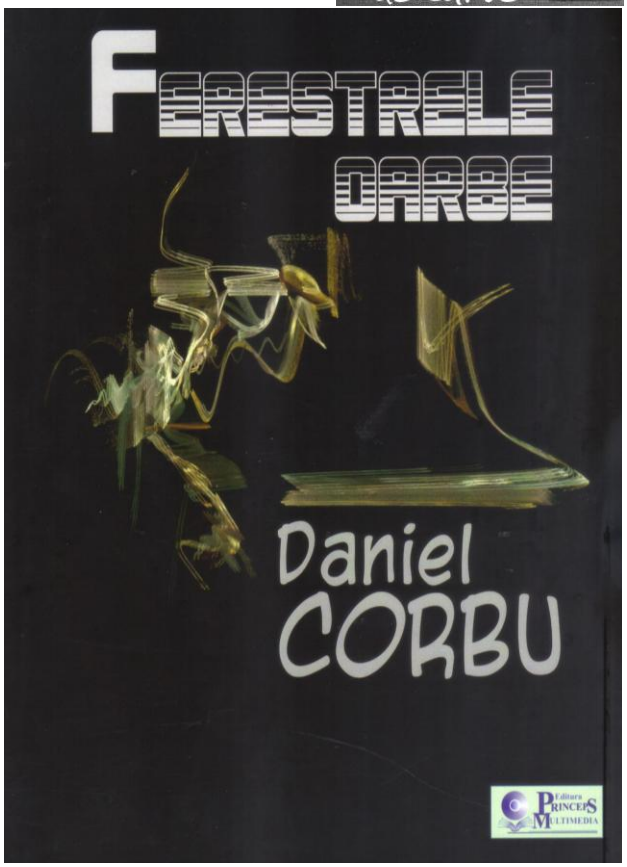

Ionel NECULA

Daniel Corbu – un poet de care se sparg maladiile acestui veac

Nu mai citisem de multă vreme - de când a tradus maniera transmodernistă pe înţelesul celor mulţi şi neiniţiaţi - o carte semnată de scriitorul ieşean Daniel Corbu. De bună seamă ştiam şi eu, ca mulţi-alţii că autorul este o doxă, un luminat traversat de toate adumbririle veacului, că trece drept un neobosit făclier al spiritului ieşean, dar nu aveam, (nici acum nu le am) toate dovezile la îndemână.

Acum, că m-a onorat cu ultima sa carte de poeme, **Ferestrele oarbe** (Editura Princeps Multimedia, Iaşi, 2016) m-aş încumeta să vorbesc mai aplicat şi, oricum, într-o mai deplină cunoştinţă de cauză despre eruditul scriitor pe care-l ţin în aprecieri ne-erodate şi-n aceleaşi vechi şi nealterate graţii recetive. Doar îi urmăresc prestaţiile literare de ani buni, ce zic, de decenii, de pe când edita revista **Panteon** – una din publicaţiile cu ţinută, cu ştaif ce s-au editat la noi după marea îmbulzeală decembristă, când s-au bulversat valorile şi s-a dat frâu liber la manelizarea culturii. Rezolubil, încăpăţânat şi drept ca un cedru de Liban, Daniel Corbu a refuzat să facă loc diletantismului şi şi-a apărat proiectul de ispitele alterării cu o dârzenie cum, poate, doar Nichifor Crainic s-o fi mai activat pe vremea când făcea dispecerat cultural la **Gândirea.**

Revin însă la volumul în discuţie; Daniel Corbu are propriul său buchet de principii poetice constituite într-un cod poetic catalitic şi propensiv, cu virtuţi harice, ductile şi sporitoare în optimizarea actului de creaţie. *…Se-avântă/ acolo unde misteru-i mai profund/ iar spaima de viaţă şi de moarte/ e salvată doar prin iubire. El ştie: cea mai curată fântână e lacrima.*

În general, poetului îi place să plonjeze dincolo de real, dar unde se poate evada din truismele existării? Ce este dincolo de real, în prelungire, în pandant, sau în opoziţie cu realul, cu imanenţa, cu empiria? Scotocind firidă cu firidă prin imperiul posibilului ajunge la concluzia că dincolo de real nu poate exista decât împărăţia biblică peste care tronează nu un Dumnezeu mort, cum credea Nietzsche, ci unul obosit, sau chiar în concediu, lă-sând **transcendenţa goală** *Nici un răspuns, Doam-ne, la repetatul meu/ strigăt! Îmi fac de lucru în jurul absenţei/ lipăi în preajma unei fericiri iluzorii/ tot mai mult cred că MOARTEA/ E SINGURA INSTITUŢIE CARE MAI IMPUNE RESPECT (**Transcendenţa goală**).*

De multe ori, în dialogurile sale cu transcenddenţa, poetul nu-şi reprimă accentele abrazive şi astringente, deşi, în subtext, se raportează la El ca la o autoritate având toate atributele prevăzute în textul biblic. *CE-AI SĂ TE FACI, DOAMNE, CU ABSENŢA MEA/ când gândurile şi dorinţele-mi ca un praf cosmic/ nu îţi mai atinge geana/ când nu voi mai albi în aşteptarea cântecului/ primordial/ şi nu se vor mai deschide hubloanele visării/ când întrebările şi mireasma-mi de-omenesc/ nu voi mai fi/ când nu vor mai rătăci prin labirintul/ literei A şi nu-ţi voi mai cerşi/ forma concretă a zborului? Ce-ai să te faci, Doamne, cu absenţa mea/ când peste tot ceea ce acum sunt/ va dansa risipirea? **(Fericitul diluviu).***

Nu spun, Doamne fereşte, că poetul este un răzvrătit lipsit de pietate şi-n război nietzscheean cu Cerul. Dimpotrivă, Îl invocă adesea cu evlavie, ştie **Drumul Damascului** şi chiar rescrie, într-o variantă personală rugăciunea **Tatălui nostru** - fundamentală în cadrul credinţei creştine. *Iartă-mi insistenţa zadarnică/ şi iartă-mi freamătul lăuntric/ înspre iluminare şi dârele de speranţă deşartă/ ce urcă la ceruri/ şi nedesprinderea de pământ/ pe care ca o pecete a nezborului mi-ai dat-o/ şi până la urmă binecuvân-*

(continuare în pag. 35)

(urmare din pag. 34)

*tează Tată/ al nostru/ scrisele şi nescrisele manuale/ ale implacabilei singurătăţi (**Tatăl nostru).*** Invocă **Cina de taină** şi asemeni lui Zarathustra (cel căruia cămilele îi sunt bolnave) se erijează într-un cuminte **Păzitor de capre).**

Unde mai evadează poetul din realul amorf şi constrângător pentru a-şi găsi un minim de confort subiectiv? Asemeni lui Cioran cochetează cu Neantul (golul, vidul, vagul, nimicul), ceea ce îi induce o stare de melancolie, de plictis, de zădărnicie, de moarte, mai exact, de toate maladiile acestui veac, dar şi de speranţă, de izbăvire printr-o terapeutică a iubirii. Tatonează Neantul, străfundurile lui şi nu se înfricoşează de avertismentul lui Noica privind spaimele ce le poate provoca prăpăstiile lui.

Cum poetul Daniel Corbu corespunde cel mai bine tipologiei pe care Cioran o suspecta nu de inteligenţă, ceea ce ar fi fost banal, ci de un exces de inteligenţă (*le plus sage),* nu-i mai rămâne decât să suporte toate consecinţele ei indigeste. De-ar fi fost numai inteligent, s-ar fi pliat confortabil pe real şi-ar fi fost om ca toţi oamenii, aşa însă trebuie să spargă circumferinţa *cercului strâmt* şi să adulmece ceea ce este dincolo de marginile lui, iar dincolo de real nu mai întâl-neşte, am mai spus, decât neantul, divinul, reveria, Eul, care reclamă *făclia întoarsă* şi, bineînţeles, toată episte-mologia posibilului. Or, explorarea lor nu mai presupune cunoaşterea carteziană, ci o cunoaştere a cunoaşterii, ceea ce înseamnă altceva, înseamnă asumarea golurilor din textul lumii, adică luciditate, iar menirea lucidului este să rămână neînţeles şi nefericit. Nu este un destin de invidiat, dar poetul se pare c-a înţeles, trebuie să-şi poarte povara lucidităţii şi toate consecinţele derivate. Îi mulţu-mesc pentru această carte nebună şi-i promit să-i urmă-resc cu interes prestaţiile viitoare

Încă odată, mulţumesc Daniel Corbu.

(urmare din pag. 19)

Plin de morală, de sfaturi și de pilde romanul cade uneori în didacticism. Nici intervențiile autorului din postura unui prea înalt povestitor nu fac bine și după părearea mea ar fi putut lipsi.

Indiferent de exigența unui critic romanul se citește ușor, avem o limbă română curată și corectă iar vulgaritățile nu și-au găsit un tărâm pe care să crească. Este o carte decentă, frumoasă în unele părți ale sale dar nu cea mai bună pe care să o fi semnat Jenică Chiriac. Totuși și aici se vede mâna de bun mânuitor al condeiului și talentul remarcabil de povestitor.

**Jenică Chiriac, Cercul s-a închis, Brăila, editura Lucas, 2016.*

VIOLETA MIHĂEŞ

M-am rătăcit de voi

Se scutură salcâmii-ntr-o seară de poveste,
Pustie e cărarea ce duce în grădină.
Se-aude-n vis, agale, un pas ce nu mai este,
Mângâietor, un clopot se zbate pe retină

Redeșteptând imagini, dând sferelor un rost.
Mai rătăcesc prin locuri, prin amintiri senine:
Mă-ntâmpină doar chipuri candide, care-au fost,
Mă cheamă glasul mamei ce astăzi nu mai vine

Și rugăciunea-n noapte mi-o spune cu blândețe.
Îmi odihnesc pe lespezi genunchiul obosit.
Se scutură salcâmii în seara de tristețe,
Tu, iartă-mă, măicuță! De voi m-am rătăcit.

Laptele primordial

La sânul cald al mamei
Silabisesc dorința
De-a fi o veșnicie,
Rămân neîntinat.

Mă `nalț sorbind esența
Învăț că neputința,
Că ura, pizmuirea,
Din mine-au evadat.

La sânul sfânt al mamei
Statornicesc credința.
Că îți iubesc ființa,
Învăț că nu-i păcat.

Rondelul mâinii care mângâie

Învie mângâierile caline
Pe-obrazul desenat cu mere coapte,
Alungă visele întunecate
În dimineaţa care paşnic vine.

Adună soare calm, seninătate,
Peste pustiu de vis, deşertăciune,
Învie mângâierile caline
Pe-obrazul desenat cu mere coapte.

Şi-mi stă pe frunte de-o eternitate
Mâna măicuţei care nu mai vine
Îmi lasă-n suflet tandră rugăciune.
Pe trepte de azur pictat, departe,

Învie mângâierile caline.

Mircea Teodor RĂDUŢĂ

mediul urban & meteopoezia

Într-o dimineață tristă
minutele se scurg ca picături din perfuzie
fugi de ploaie și picăturile se adună
în agregate
se scurg peste ciment cum se scurg
ideile prin mintea mea
aglomerație ca în metroul din shanghai
la oră de vârf

orice s-ar putea spune
e o disociere repetativă un sindrom tourrettes poetic în care
te plesnești singur cu realitatea și îți injectezi
arterele cu aceleași momente la care organismul caută
anticorpi
de vreo 18 ani

Lătratul câinilor la 7 seara&
alți vecini care cară mobilă

ascultă cum după o anumită oră
bătăile inimii rezonează cu fiecare celulă
și vibrează se zbate ca un cutremur
îți părăsește fluxul sanguin
injectat cu momente ca un dependent
de viață

suntem cu toții la câteva anevrisme cerebrale distanță de a
deveni poeți

atât de serenă dizolvată-n acetonă

pui degetul pe carte și citești cu amprente
uiți ce-ai citit
repeți

fiecare culoare curge ca un spectru lichid
când vopseaua se întărește
atinge-ți o palmă cu cealaltă pe toată suprafața
te rogi să se oprească ploaia
și mănânci madlene

suntem ultima generație care mai mănâncă pe parchet în
dormitor
fă-ți curat în cameră, rezervare la notar/frizer/duhovnic
ai prins intoleranță de cuvintele articulate& limba română
scrie-mi povești cu degetele-n nisip |Lingua franca|
învață-mă caligrafie
(/dizgrafie iremediabilă)

ți s-a rupt o unghie și te lauzi cu a mea
scrie-mi prin culori
cere-mi voie să te cert și îți permit orice
suntem niște monștri orfani fără familie lexicală
care să ne descrie

vopsește-ți unghia roșcată și lasă-mă să te strig
când te vei vedea de la distanță
vei arăta ca beculeţele după care ne uitam
seara pe cer
credeam că sunt sateliți rusești
îi strigam sputnik
erau lumini roșii
am continuat să-i strig

transcriu textul din palmă
cu linia vieții raportată la restul etc
știu la fel de multă chiromanție ca un muncitor în
construcții

ascultă-ți muzica pe mute
citește-mi poezia
cu amprente
și pete de ojă
când termini spală-te pe mâini
&lasă-mă-n pace

(un)titled note

de la ultimul evernote la ăsta e un spațiu de câteva
săptămâni în care nu s-a întâmplat nimic.
singurătatea și plictiseala
/când îți cresc unghiile degeaba
și ăsta rămâne singurul mod în care mai păstrezi
legătura cu timpul/
senzația jalnică când merg pe stradă și pare
că s-a oprit și pământul din mișcarea de rotație
ultimele tale amintiri relevante au fost trase la
indigo
un ceai amar ținut prea mult la infuzat trezește ura
în valuri. în seara asta luna e un bec
de 50 de vați într-un depozit de armament

indiferent de ce-ai spune
întotdeauna ultimul care se culcă stinge lumina

când am ajuns acasă am realizat că
acum e momentul din zi în care singurele sunete
care se aud în
apartament sunt alertele de low battery
bâzâitul frigiderului și sunetul depresiei

Alensis De NOBILIS

Femeia-înger

Sufletul tău e o mireasmă pură,
Azur sorbit din ochi de înger-mire,
Cuvintele şopteşti prin ochi, nu gură,
Iar palma ta-i papirus de psaltire...

Când stele plâng, se tulbură oglinzi,
Ochiul se pierde -salt în infinit;
Îngenunchiat îţi vine să întinzi
Fiinţa ta acestui nou-venit,

Să moară-n tine urma de prihană,
Forme de aripi să-nflorească-n umeri;
Îţi curge,-n loc de sânge, mir din rană,
Lapislazuli adorat de sumeri.

Când mă cuprind aceşti fiori eterici,
În mine, să te culci, te-aş aştepta,
Şi, regăsiţi, ne vom iubi-n biserici
De frumuseţi din care crinii-ar evada

În rugăciuni spre umbra ta ce zboară
Din univers în univers, frapant;
Coboară-n mine, îngere, coboară
Şi-mbrăţişaţi să ne-aruncăm în neant!

Mister O.

În timp ce muza ţi-e în carantină
Şi te visezi magicianul Oz,
Femeia-ţi dă un silogism la cină
Şi la dejun o ipoteză roz.

Prin ale minţii tale seci intrânduri
Nu poţi divide impera să treci
Şi-ţi dau delete himerele la gânduri
Ca pana ta de-o viaţă să o freci.

Îţi vezi gândirea ridicată-n trolii
Şi spiritul îţi pare că-i baban,
Dar peste stihuri cade colbul şcolii,
O erudiţie ce sună wow, dar van.

Îţi pipăi scalpul, se usucă nimbul
Şi gândurile-ţi umblă pe imaş,
În cer şi-aşteaptă gardienii schimbul,
Iei o tequilla - ai promis c-o laşi.

Şi cum o frică goală te cuprinde,
Un mail lui Dumnezeu îi scrii şi sent
"Te rog fierbinte, Doamne, nu mă vinde
Cunt mister O. şi te salut... absent!"

Pictorul tău

Pictez, iubito, numai de mi-ai cere,
Te-aş zugrăvi din împletiri de aburi;
De vrei, pe frunte-ţi desenez mistere
Când aur curge-n ale minţii jgheaburi...

În abulii îmi definesc doctrina,
În aure, îmbrăţişări mimate,
Iar de se-ntâmplă să rănim lumina,
Culorile se varsă desfrânate

Până în clipa când e nordul sudul,
Când rana mea din coapsă eşti, femeie;
Ne-nmiresmăm cu înzeire nudul,
Pictăm cu sânge gura ta atee...

Tristeţile ascunse sub rimel
Ţi le dezvălui rătăcind pe pânză,
Ca haina să devină-n acest fel
Venirea toamnei în Eden: o frunză.

Vorbele-s vândute

Erau într-o poveste, printre iurte,
Fachiri căzuţi atunci din parapante
Pe hornu-n care viaţa coace turte
De matematici pure în secante,

Iar filosofii căutau mâncare
Doară zăpezi ce curg în lumi latente,
Poeţi ce poartă ceru-n buzunare
Faceau spre zei propuneri indecente.

Cu ochi de gheaţă chiar din phanta rei,
Mama bătrână amintiri îţi coase,
Trecutul îţi păstrează, vrei, nu vrei,
Ca să îl pui în zâmbet sau angoase.

S-au resorbit secundele în ceas
În noaptea albă ca o târfă beată
Ce bea paharul unui bun-rămas
Cu-ncheietura mâinii vinovată.

Incendii de lumină urcă-n gând,
Te arde o pornire revanşardă
Când pe la colţuri cunoscuţii-ţi vând
Imaginea înfăşurată-n zgardă.

Peroane-n cer visează-n aşteptări
Să treacă trenuri-fulger printre nori,
Vom construi în constelaţii gări
Pentru sinucigaşii noştri călători

Ce se înalţă-n vinurile minţii
Cu aripi pure de-nfloriri celeste,
Ca să respire-n locul unde sfinţii
S-au plictisit de veşnicii. Îţi este

Aşa de dor de depărtare-ncât
Ţi-ai da şi viaţa pentr-un zbor în zare,
Dar poezia se opreşte-n gât
Când vorbele-s vândute. Salutare!

Mihaela RĂDULESCU

Scenă, spectacol, viață...

Alla Cebotari, artistă complexă (actriță, interpretă a mai multor genuri muzicale: populară, ușoară, țigănesc-rusească) ne încântă de această dată cu dramatizarea unor povești populare rusești, puse pe scena Teatrului pentru copii și Tineret „Colibri". Scenariul și regia aparțin artistei Alla Cebotari, reprezentând debutul în această direcție. Spectacolul oferit în 4 februarie 2017 la teatrul craiovean „Colibri" a fost expresia clară a rafinamentului estetic și a viziunii originale, efervescente. Basarabeancă de origine, stabilită la Craiova din anul 1990, Alla Cebotari este absolventă a Academiei de Arte Frumoase „Gavril Muzicescu", secția Regie-Actorie, Chișinău. Artista, născută și crescută în Moldova de peste Prut, stabilită la Craiova realizează uniunea spirituală și culturală a românilor de pretutindeni atât prin intermediul artei teatrale, cât și prin muzică. Pe scena teatrului „Colibri" din Craiova, Alla își manifestă iubirea nemărginită pentru români, dăruind momente de neuitat și o parte din dragostea sa necondiționată, atât copiilor, cât și adulților.

Gogoașa și *Năzdrăvanul Petrișor* sunt povești populare rusești, pe care artista le-a tradus și adaptat pentru teatrul destinat copiilor. Acest proces implică talent, bună stăpânire a elementelor de spectacol și dramaturgie și desigur, pasiune și devotament. Alla Cebotari se dovedește a fi un rafinat dramaturg, deoarece transformarea firului narativ în dialog specific dramaturgiei se face în mod dinamic, atractiv, tonifiant. Epicul poveștii capătă dimensiuni interesante în varianta teatrală, subiectul fiind concentrat, personajele devenind colorate, vii, energice. Poveștile captate în replici revigorează spațiul dintre emițător și receptor, vorbele devenind ele însele purtătoare de înțelesuri multiple. Alla Cebotari păstrează subiectul poveștilor populare rusești, nu modifică mesajul și nici substratul moralizator; ea transformă modalitățile de construcție ale expunerii, dialogul devenind în fond, un mijloc care facilitează legătura cu ascultătorii/spectatorii.

Cunoașterea limbii ruse asigură textelor traduse și adaptate, calitate, relevanță, acuratețe semantică. Traducerea nu s-a făcut prin improvizații sau devieri semantice, nici ad litteram, ci s-a realizat în mod firesc, natural, autoarea fiind ea însăși vorbitoare nativă a limbii menționate. Pentru o traducere reușită e nevoie atât de cunoașterea întemeiată a limbii în care e scris textul, dar și de spirit, viziune, simț și vibrație. Stăpânirea dimensiunii narative a poveștilor aduce textelor traduse, valoare și siguranță semantică. Utilizarea unui registru lingvistic familiar, transpunerea firească în limba română sunt aspecte ale unei traduceri exemplare. Autoarea nu modifică sensul cuvintelor, nu diluează metafora din subsidiarul textului, nu golește de semnificații povestea, ci îi păstrează dimensiunea fantezistă, spațiul intim al derulării subiectului. Traducerea celor două povești populare rusești sunt emblema vie a unui spirit ce aduce la un numitor comun, două spații culturale diferite. E un proces amplu cultural, un fenomen care presupune pe de o parte cunoașterea temeinică a limbii și culturii ruse, iar pe de altă parte,

corelarea perfectă cu specificul spiritualității autohtone.

Adaptarea textelor epice la scenariul dramatic presupune un talent nativ, pe care autoarea îl posedă în grad înalt. Alla este o mânuitoare iscusită a tehnicilor specifice dramaturgiei, personajele devenind bine individualizate prin intermediul replicilor, al dialogului. Ele pot fi ușor prinse în tipologii, asigurându-se astfel, mesajul pedagogic cuprins în astfel de texte destinate copiilor. Tâlcul poveștii se desprinde clar, autoarea insistând pe efectul moralizator al pieselor. Didascaliile inserate permit regizorului să pună textul în scenă cu ușurință, indicându-se astfel, elementele decorative, gesturile, mimica. Fiecare element dramatic e bine intuit, ceea ce relevă capacitatea extraordinară a autoarei de a surprinde scenic, motivațiile și trăirile personajelor. Indicațiile scenice sunt clare, concise, fiind expresia unui spirit care are experiența scenei, autoarea fiind una dintre actrițele de renume ale Craiovei.

Cele două texte adaptate după povești populare rusești au fost regizate de Alla Cebotari, pe scena teatrului Colibri, reprezentând debutul în domeniul regiei și al scenariului, un debut care s-a bucurat de un succes răsunător. Spectacolul a avut un impact uimitor asupra publicului, spectatorii fiind captivați de poveste, de personaje, de decor.

Atmosfera specifică poveștilor rusești a fost asigurată de un decor fabulos realizat de scenografa debutantă, Iulia Goanță. Costumele personajelor în care se reflectă lumea basmului rusesc din care provin personajele au fost de asemenea, realizate de aceasta. Vestimentația creată respectă specificul

(continuare în pag. 39)

(urmare din pag. 38)

rusesc, croiala, tiparul, culorile redând în mod uluitor, lumea vie și febrilă a spiritului poveștilor rusești. Elementele definitorii ale caracterelor personajelor sunt reflectate în costumele realizate cu o sensibi-litate aparte, specifică artistului cu viziune complexa, așa cum dă dovadă scenografa craioveană. Decorul este în deplină concordanță cu firul narativ, fiecare element component având un spațiu al semnificației bine determinat. Scenografia realizată de Iulia Goanță potențează impactul asupra publicului, funcția emotivă împlinind astfel, scopul intrinsec al textului.

Muzica realizată de Alin Macovei-Moraru este aleasă în conformitate cu scenariul pieselor, cu subiectul și cu nivelul vârstei publicului căruia i se adresează textele. Muzica este veselă, dinamică, energizantă, captivantă. Jovialitatea și buna dispoziție sunt menținute pe tot parcursul spectacolului, prin intermediul muzicii. Alin Macovei-Moraru este un artist remarcabil, transpunând spectatorii în minunata lume a poveștilor prin prisma sunetului, al vibrațiilor sonore. Acest complex dintre sunet și imagine este dovada elocventă că regizorul și compozitorul nu sunt la prima colaborare. Rezonanța publicului cu actorii se realizează prin muzică, prin sunet, instituindu-se astfel, relații ce trec dincolo de cortină.

Pe scenă, actorii s-au transpus în pielea personajelor, s-au metamorfozat, au alunecat dincolo de cotidian, s-au integrat imaginarului fantezist. Dedublându-se, ei au trăit alături de spectatori rolurile poveștilor fantastice. Modul în care și-au asumat rolurile arată calitățile artistice de neegalat, căci asistăm la o transfigurare totală a actorului, o transformare uluitoare, care se prelungește în trăire unică, irepetabilă și dincolo de ușile teatrului.

Punerea în scenă a celor două narațiuni epice a fost primită de publicul spectator cu încântare, bucurie nedisimulată, culminând cu entuziasm și uimire. Pentru ca acest lucru să fie posibil a fost nevoie de un colectiv închegat, de munca în echipă, actorii devenind ei înșiși părți indispensabile ale poveștii. Teatrul Colibri din Craiova a avut un succes răsunător prin prezentarea acestui spectacol destinat copiilor. Scenariul și regia asigurate de Alla Cebotari, scenografia luliei Goanță, compoziția muzicală a lui Alin Macovei Moraru, distribuția(actorii: Alla Cebotari, Emanuel Popescu, Daniel Mirea) sunt coordonatele unui spectacol viu, colorat, puternic, rodul muncii în echipă. E un proiect colectiv care a dat naștere unui

act artistic complex. Acest spectacol este o reușită, un moment de referință atât pentru actrița Alla Cebotari, cât și pentru spațiul cultural craiovean, însumând valorile teatrului Colibri, reflectând pasiunea și devotementul artiștilor care au muncit cu dragoste nemărginită. Complexitatea și valoarea spectacolului sunt asigurate de atitudinea curajoasă a artiștilor care fac parte din proiect, de spiritul muncii în grup, și nu în ultimul rând, de vibrația iubirii pentru actul cultural-artistic.

POEZIE

Eugenia Rada IONIŢĂ

Ți-am bătut

Ți-am bătut cu un crin la fereastră,
Nopțile blânde purtau în pieptare
Batiste cu noduri.
Perle din murii granitului creșteau,
Ca dintr-un lemn bolnav,
Lăstărind ,plini de speranță.
Totuna arătările ceții se desfăceau
În arginturi pe drumuri,
Pustiul dându-se la o parte
Minunile razelor pe umeri de deal.
Imperiile, înconjurate cu brațe albe de lună,
Dormeau adânc sub frumusețea
Ce se scurgea din altă lume.
Tainic ceasurile, oprite pe loc,
La așteptările grele,
Doar s-o auzi tropot de cal
Înfășurat printre iarbă.
Te-am prins
Nu ai putut ocoli lacrima stelei
Pe care ai strivit-o în diminețile ninse,
Și de atunci giulgiul albastrului
Prinde oful mărilor.

Cristian CHIRIPUCI

Lasă-mă cu raza

Sigur pe mine
culegeam o rază
din care curgea lapte şi miere.
Bănuţul cât mine
o face pe ea bucuroasă
fiindcă îl dau fiecăruia
cât poate să cânte un cuc
fac din mână cât pot eu să duc
făcător de argint şi aur.
Să cânte prin copaci
ei i se pare firesc
care îşi lamentează toate crengile.
Îngenuncherea copacului
o privesc de pe un scaun
care mă roagă
să-i slăbesc apăsarea rozului
ce trebuie să devină
un verde gustos.
Şi raza ne dă
voie să bem apă
că ea e săţioasă
în roşu închis.

Pe nas

Sunt într-o biserică
Şi popii cântă pe nas
Poate şi din oftică
Nimeni nu mai are glas

Lupuşorul

Suntem îndrăgostiţi
Şi facem schimb de iubire
Ca pe mercador
Eu marchez goluri din lovitură liberă
Şi ea se ocupă de obţinerea faulturilor
Pentru că e mai şmecheriţă
Ştie că sunt lupul
Care a mâncat-o pe bunicuţă
Care s-a lăsat mâncată ca o drăguţă
Logica ancestrală explică
Că iubirea e necesară
Dar nu vreau să fie amăruie
Măcar ea să fie emancipată
Aşa ca o fată de fată
Am fost cam golănaş recunosc
Am păcălit-o pe bunicică
Cu ceva mămăligă
Că ea era somnul
Şi eu pescarul
Şi tot eu am înghiţit amarul
Că e greţoasă la vârsta ei
Spune şi tu ce vrei
Vrei să fii scufiţă destupată
Sau vrei să fii devorată.

Pumnul de fier

Tu domnule fost boxer ninja
Şi acum eşti cu nebunia
Încât mă confunzi cu gheişa
Laşi pumnul!... dai cu farfuria

Floare

scânteia nu ezită
stare de iubită
gândul merită
floare răsplătită
găsesc un nici
nu acum şi aici
amintiri cu pupici
folosit cu lipici
numai oraşul
uşor ca glasul
puternic ca un bas
înainte un pas
mereu optică
nu este frică
simpla replică
mica nebunică
globul de cristal
clubul este vital
exerciţii mentale
lucruri banale
colţ de stradă
cu o serenadă

Multiplicare

Poezia aceea de puritan multiplicată
progresist criptată
În drumuri la magazin multiplicată
în apă vie la pachet
Arăta a bătrân
nu luaţi din amintirile lui
doar cereţi nesimţirea sigur...
Suntem prinşi într-o poză
căreia îi trebuie petic o ramă
A fost un portmoneu
şi vitele mugesc a foame sătule
Sunt nişte fotomodele
şi nu-şi permit burţi mini
Petrolul de sub ele
le dă de mâncare
însemnând iubirea locului
La moarte se gândesc
şi la despărţirea de el
apă vie la pachet sau amintirile
Şi fotomodelele au rădăcini aceleaşi
Şi când văd în oglindă
devorarea fardurilor
îşi rememorează vitele
din ograda părinţilor.

CĂRŢI SOSITE LA REDACŢIE

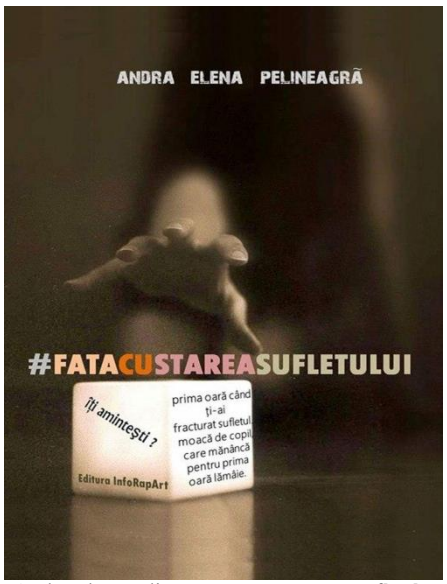

Andra Elena Pelineagră – #Fatacustareasufletului
Editura InfoRapArt, 2017

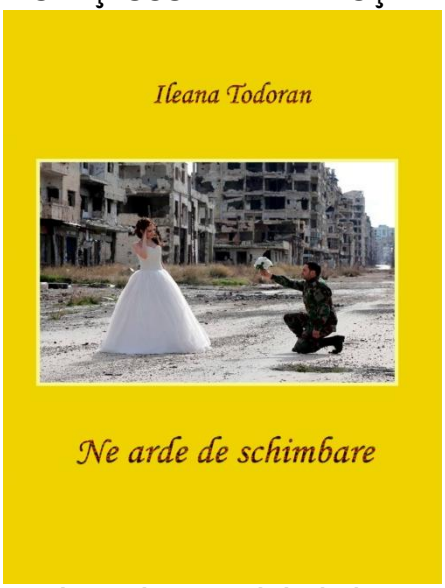

Ileana Todoran – Ne arde de schimbare
Editura InfoRapArt, 2017

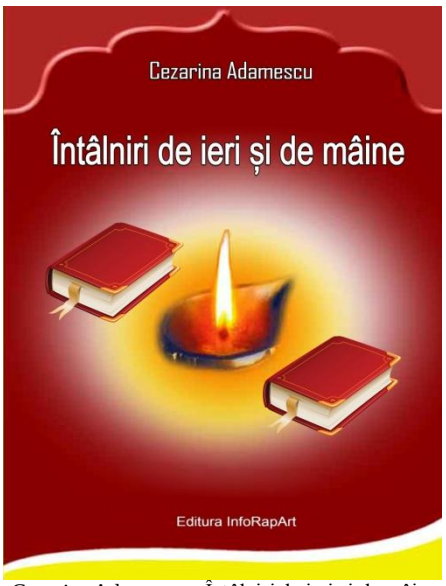

Cezarina Adamescu – Întâlniri de ieri şi de mâine
Editura InfoRapArp, 2017

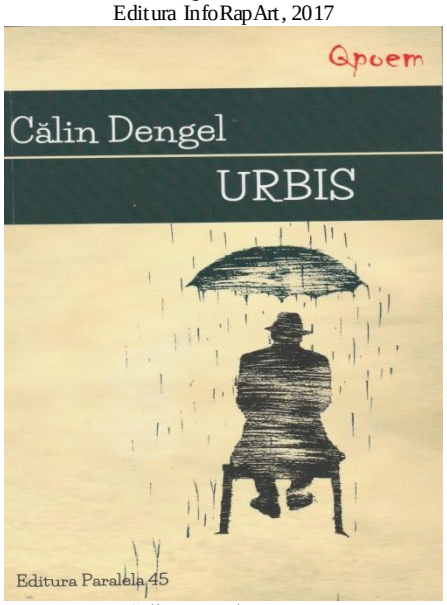

Călin Dengel – URBIS
Editura Paralela 45, 2016

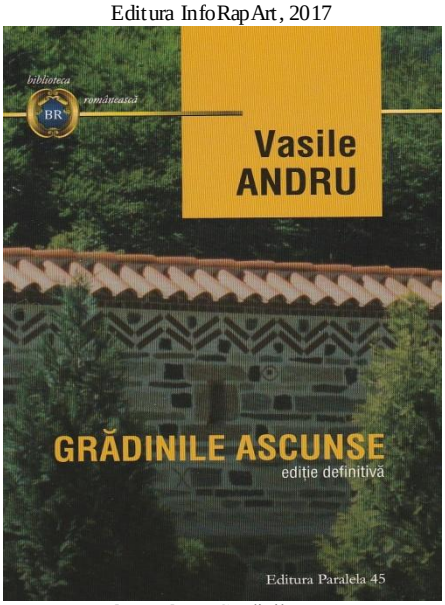

Vasile Andru – Grădinile ascunse
Editura Paralela 45, 2016

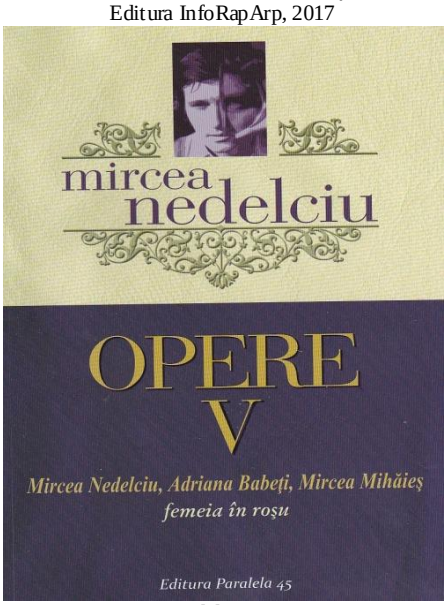

Mircea Nedelciu – Opere V
Editura Paralela 45, 2016

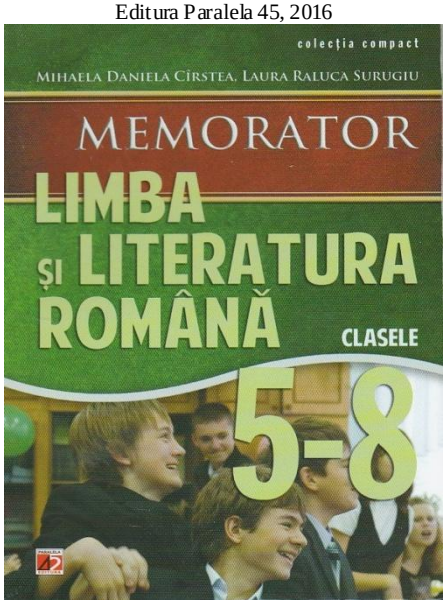

M.D. Cîrstea, L.R. Surugiu + Memorator Limba şi Literatura Română, Editura Paralela 45, 2016

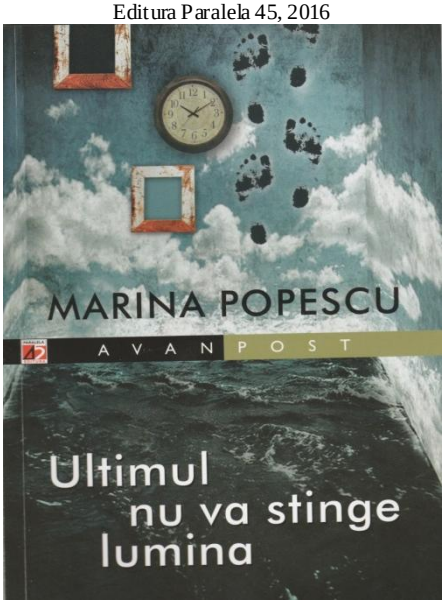

Marina Popescu – Ultimul nu va stinge lumina
Editura Paralela 45, 2016

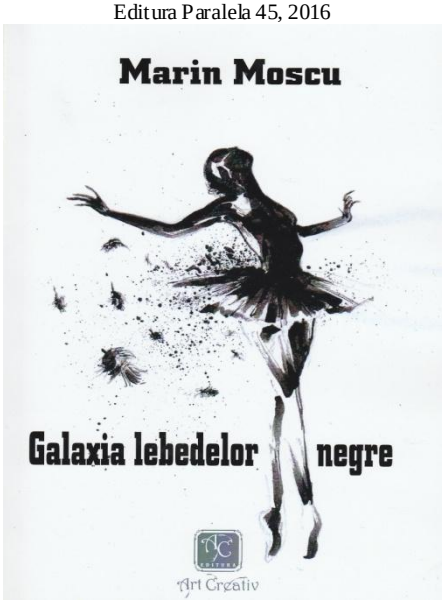

Marin Moscu – Galaxia lebedelor negre
Editura Art Creativ, 2017

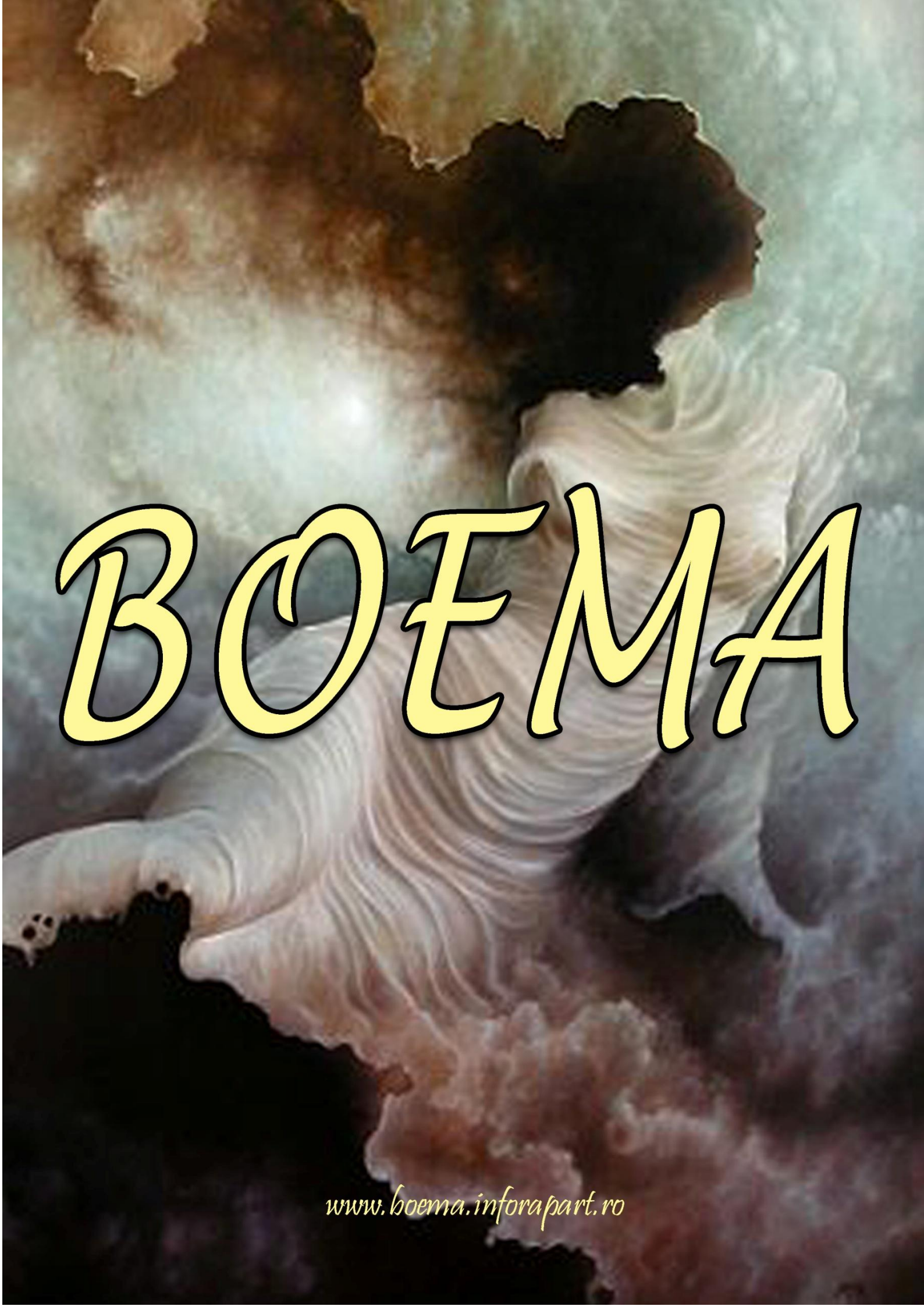
BOEMA
www.boema.inforapart.ro